

ทางเลือกในการออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2
ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ

โดย

นางสาวจิตติมา ประเสริฐลักษณ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ทางเลือกในการออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2
ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ

โดย

นางสาวริติมา ประเสริฐลักษณ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

THE ALTERNATIVES TO ISSUE SUBORDINATED BONDS FOR TIER 2
CAPITAL OF BANGKOK BANK PUBLIC COMPANY LIMITED
UNDER BASEL III

BY

MISS THITIMA PRASERTLAKSANA

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
BUSINESS ECONOMIC
FACULTY OF ECONOMICS
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2016

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวธิดิมา ประเสริฐลักษณ์

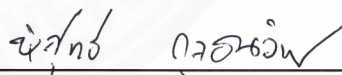
เรื่อง

ทางเลือกในการออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2
ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)

เมื่อ วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2560

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสุทธิ กุลธนวิทย์)

กรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงนุช สุนทรชวกันต์)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชยันต์ ตันติวิสดาการ)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	ทางเลือกในการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้ นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ
ชื่อผู้เขียน	นางสาววิติมา ประเสริฐลักษณ์
ชื่อปริญญา	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสุทธิ์ กุลธนวิทย์
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

ภายหลังจากธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้รับหลักเกณฑ์ Basel III มาใช้กับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 หลักเกณฑ์ดังกล่าวได้มีการปรับปรุงในหลายด้าน รวมถึงการปรับปรุงคุณสมบัติของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่จะสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III ส่งผลให้หุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิมที่ธนาคารพาณิชย์ออกก่อนที่หลักเกณฑ์ใหม่จะบังคับใช้ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III การค้นคว้าอิสระนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 3 แห่ง คือ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย และบมจ.ธนาคารกรุงไทย ในด้านการถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิม และด้านการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทน โดยศึกษาจากข้อมูลจากรายงานประจำปีของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ข้อมูลจากสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA) และข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559 และเพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่มีผลให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าว โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินในการวัด ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินนี้สะท้อนความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง รวมถึงเพื่อศึกษาว่า หากบมจ.ธนาคารกรุงเทพ ต้องการที่จะดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 ratio) ในอัตราร้อยละ 2.5 ธนาคารควรเลือกทางเลือกใดระหว่างการอำนวยการอำนวยสินเชื่อเพิ่ม และการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ เพื่อให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้เพื่อศึกษาว่าการปรับปรุงคุณสมบัติของหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าว ส่งผล

กระทบต่อความแข็งแกร่ง และความเพียงพอของเงินกองทุนของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ หรือไม่ และปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่ธนาคารใช้ในการตัดสินใจออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ รวมถึงมุมมองด้านผลประโยชน์ที่ธนาคารได้รับจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ด้วยการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ และการอำนวยสินเชื่อเพิ่มเติม โดยศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บมจ.ธนาคารกรุงเทพ

การศึกษาพบว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 3 แห่ง ได้ทยอยไถ่ถอน และนับลดหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III ลง ทั้งนี้ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ได้ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติครบถ้วนมาทดแทน ในขณะที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวในช่วงที่ผ่านมา ในการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ อาจจะไม่ได้อิงพิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้เป็นปัจจัยหลัก แต่อาจมีปัจจัยอื่นในการใช้พิจารณา เช่น แนวโน้มอัตราดอกเบี้ยในตลาด ความต้องการใช้เงินทุนของธนาคารในขณะนั้น และต้องเป็นไปตามนโยบายและหลักการที่คณะกรรมการของธนาคารเป็นผู้กำหนด เมื่อพิจารณาทางเลือกในการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 พบว่าการที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ เลือกวิธีอำนวยสินเชื่อเพียงอย่างเดียวจำนวน 2,333,651.48 ล้านบาท โดยไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ จะทำให้ธนาคารจะได้รับประโยชน์สุทธิจากการอำนวยสินเชื่อเพิ่มสูงสุด ทั้งนี้ผู้บริหารของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ให้ความเห็นว่า การที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิในช่วงที่ผ่านมา ไม่ส่งผลกระทบต่อความแข็งแกร่งของเงินกองทุน และความเพียงพอของเงินกองทุนของธนาคาร เนื่องจากธนาคารดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital ratio) ในระดับที่สูงมาโดยตลอด อีกทั้งเงินกองทุนหลักของธนาคารมาจากเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier 1 ratio : CET 1) โดยมาจากกำไรสุทธิคงเหลือหลังจากการจัดสรรเป็นหลัก ซึ่งเป็นเงินกองทุนที่มีคุณภาพสูงที่สุด การที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มีนโยบายการบริหารแบบ Conservative ทำให้ธนาคารไม่เลือกการอำนวยสินเชื่อเพิ่ม และการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ แต่เลือกที่จะยังให้ความสำคัญกับความสามารถในการหารายได้ของธนาคารโดยการอำนวยสินเชื่อที่รัดกุมภายใต้กรอบนโยบายของธนาคาร เพื่อที่จะทำให้ธนาคารมีกำไรเพิ่มมากขึ้น และนำกำไรดังกล่าวมาสะสมในเงินกองทุนชั้นที่ 1 อีกทั้งยังเน้นบริหารสินทรัพย์ของธนาคารให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากหากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ อาจทำให้ธนาคารมีสินทรัพย์ที่มีคุณภาพลดลง หรือมีมูลค่าสินทรัพย์และหลักประกันลดต่ำลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกำไรของธนาคาร นำไปสู่การลดลงของระดับของเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงในที่สุด

คำสำคัญ: บาเซล III, หุ้นกู้ด้อยสิทธิ

Independent Study Title	THE ALTERNATIVES TO ISSUE SUBORDINATED BONDS FOR TIER 2 CAPITAL OF BANGKOK BANK PUBLIC COMPANY LIMITED UNDER BASEL III
Author	Miss Thitima Prasertlaksana
Degree	Master of Arts
Department/Faculty/University	Business Economics Economics Thammasat University
Independent Study Advisor	Assistant Professor Pisut Kulthanavit, Ph.D.
Academic Years	2016

ABSTRACT

Since 2013, the Bank of Thailand (BOT) has implemented the Basel III conventions to commercial banks in Thailand. Its improvement to subordinated bonds' qualify can be used as capital is the principle of Basel III. As a result, existing subordinated bonds issued by commercial banks before the implementation of the new rules are unqualified under Basel III. This independent study is aimed at studying the operational guidelines of three large commercial banks on the withdrawal of the old subordinate bonds: Bangkok Bank Public Company Limited (BBL), Kasikorn Bank Public Company Limited (KBANK) and Krungthai Bank Public Company Limited (KTB). The issuance of subordinate bonds which can be used as a Tier 2 substitute is studied from the yearly report of the three large commercial banks, Thai Bond Market Association (ThaiBMA) and The Securities and Exchange Commission and analyzed from 2012 to 2016. A study is conducted to determine which factors causes commercial banks to decide whether or not to issue subordinated bonds. Using financial ratios to measure the performance of banks and in particular, to find out if BBL wanted to maintain Tier 2 ratio at 2.5 percent , whether it should choose

an alternative credit facility or issue subordinated bonds to maximize its benefits. BBL's management were also interviewed about subordinate bonds issues.

The result shows that all three commercial banks counting down and withdrew old subordinated bonds. KTB and KBANK issued subordinated bonds to replace old subordinate bonds. Only BBL did not issue new subordinated bonds. The factors that affect the decision to issue or not issue subordinated bonds of Bangkok Bank may not be determined by the ability of BBL banking operation. Profitability and the ability to pay is a major factor but, there may be other factors to consider such as trend of market interest rate, the demand of capital at that time and must be complied with the policies and principles which set by the Board of Directors. Faced with the option to raise Tier 2 capital, the Bank's only loan facility was 2,333,651.48 million Baht with no subordinated bonds. This will allow the bank to get net benefits from maximizing lending. From interviews with BBL's management, while ago Bangkok Bank had not issue subordinated bonds for TIER 2 Capital under Basel III. However, this does not affect the strength of the fund and the adequacy of the bank's capital. This is because BBL has maintained a high total capital ratio. The Bank's core capital is derived from Tier 1 common equity (CET 1) which is derived from the net profit. This is the highest quality fund. BBL's conservative management policy does not allow the bank to choose additional credit facilities and to issue subordinated bonds. However, we chose to focus on the bank's ability to earn a lot of money by providing strong credit under the Bank's policy. In order to make the bank more profitable and allow it to accumulate Tier 1 capital and also emphasizes the Bank's asset management because in a crisis, the bank may have lower quality assets or have lower asset and collateral value. This may affect the bank's profitability, leading to a decrease in the level of capital to risk assets.

Keywords: Basel III, subordinated bonds

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสุทธิ์ กุศลวิทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด จนการค้นคว้าอิสระนี้เสร็จสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงนุช สุทรชวกานต์ ที่กรุณาเป็นกรรมการค้นคว้าอิสระ และให้ข้อเสนอแนะ รวมถึงคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการค้นคว้าอิสระฉบับนี้หลายประการ ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้บริหารงานสายงานจัดสรรเงิน สายงานวานิชธนกิจ และสายงานบริหารความเสี่ยง สำหรับความช่วยเหลือด้านข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ และขอขอบคุณหัวหน้างาน รวมถึงเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ในสายงานบริหารสินเชื่อพิเศษ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ที่ช่วยสนับสนุนในด้านการศึกษา และให้คำแนะนำที่ดี จนทำให้การจัดทำการค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ ครอบครัว และนายอัครเดช พรประยูทธ ที่ได้ส่งเสริมและช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ รวมทั้งเป็นกำลังใจให้เสมอมา และคุณประโยชน์อันใดจากการค้นคว้าอิสระนี้ ขอมอบให้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมทุกท่าน ทั้งนี้หากมีข้อบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นางสาวจิตติมา ประเสริฐลักษณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	23
1.3 ขอบเขตการศึกษา	23
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	24
บทที่ 2 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
2.1 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	25
2.1.1 หุ้นกู้ด้อยสิทธิ	25
2.1.2 หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III	25
2.1.3 ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์	29
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44

บทที่ 3	วิธีการศึกษา	52
3.1	การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ด้านการไถ่ถอนและด้านการออก หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III	52
3.2	ปัจจัยที่มีผลให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจออก หรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถ นำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III	52
3.2.1	ด้านความสามารถในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์	53
3.2.2	ด้านความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์	53
3.2.3	ด้านความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์	54
3.3	ทางเลือกในการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 โดยการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ และการ อำนวยการเพิ่ม ที่ทำให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์สูงสุด	55
3.4	การศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์	59
บทที่ 4	ผลการศึกษา	60
4.1	ผลการศึกษาการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ด้านการไถ่ถอน และด้านการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III	60
4.1.1	ผลการศึกษา	60
4.1.2	บทวิเคราะห์	70
4.2	ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้น กู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III	72
4.2.1	ผลการศึกษา	72
4.2.2	บทวิเคราะห์	79
4.3	ผลการศึกษาทางเลือกในการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 โดยการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ และการอำนวยการเพิ่ม ที่ทำให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์สูงสุด	81
4.3.1	ผลการศึกษา	81
4.3.2	บทวิเคราะห์	87

4.4	สรุปการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บมจ.ธนาคารกรุงเทพ	88
4.5	บทวิเคราะห์	91
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ		95
5.1	บทสรุป	95
5.2	ข้อจำกัดในการศึกษา	99
5.3	ข้อเสนอแนะ	100
5.3.1	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	100
5.3.2	ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป	100
รายการอ้างอิง		101
ภาคผนวก		
ภาคผนวก ก ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 4 แห่ง		104
ภาคผนวก ข คำถามประกอบการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บมจ.ธนาคารกรุงเทพ		115
ประวัติผู้เขียน		116

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยที่จะบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2559 - 2562	9
1.2 คุณสมบัติของตราสารทางการเงินที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยนำมาบังคับใช้กับธนาคารพาณิชย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556	11
1.3 มูลค่าหุ้นกู้ด้อยสิทธิของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในประเทศไทยที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2559	14
1.4 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total capital ratio) ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย	18
1.5 อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ	19
1.6 อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพในปี พ.ศ. 2556 – 2559 และประมาณการอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามหลักเกณฑ์ Basel III ในปี พ.ศ. 2560 – 2561	21
4.1 อัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559 ในด้านความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง	80
4.2 สัดส่วนการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในปี พ.ศ. 2560 ด้วยการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิและการอำนวยสินเชื่อเพิ่ม	83
4.3 ผลประโยชน์ที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้รับจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในปี พ.ศ. 2560	84

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 การปรับปรุงประเด็นต่างๆตามหลักเกณฑ์ Basel III ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทย ได้รับมาใช้กับสถาบันการเงินในประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556	4
1.2 องค์ประกอบของเงินกองทุนและอัตราส่วนเงินกองทุนขั้นต่ำต่อสินทรัพย์เสี่ยง ตามเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย และตามหลักเกณฑ์ Basel	6
1.3 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงและองค์ประกอบของเงินลงทุนตาม หลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย และตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่จะ บังคับใช้ในปี พ.ศ. 2562	8
1.4 มูลค่าการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III สะสม ของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในประเทศไทย	15
1.5 มูลค่าหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III สะสม ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย	16
1.6 มูลค่าหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III สะสม ของ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	16
4.1 เงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย	63
4.2 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย	64
4.3 เงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	66
4.4 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	67
4.5 มูลค่าเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของบมจ.ธนาคารกรุงเทพ	69
4.6 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ	70
4.7 อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 ratio) ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย	71
4.8 อัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้น (Total capital) ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	72
4.9 อัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์ 3 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	74

4.10 อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เสี่ยงเฉลี่ย (Net Interest Margin : NIM) ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	75
4.11 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return On Assets : ROA) ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	76
4.12 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return On Equity : ROE) ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	77
4.13 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity ratio) ของธนาคารพาณิชย์ 3 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	78
4.14 อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage ratio) ของธนาคารพาณิชย์ 3 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559	79

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนที่เรียกว่า Basel Capital Accord หรือ Basel ถูกจัดตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการชุดหนึ่งชื่อว่า Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) มีสำนักงานอยู่ที่ The Bank for International Settlements (BIS) ในเมือง Basel ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เพื่อใช้ในการกำกับดูแลเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งธนาคารกลางในหลายประเทศได้นำหลักเกณฑ์ Basel นี้ มาบังคับใช้กับสถาบันการเงินในประเทศของตนเอง สำหรับประเทศไทยนั้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2536 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับหลักเกณฑ์ Basel I มาใช้กับสถาบันการเงินไทยภายใต้การกำกับดูแล¹ ซึ่งในงานค้นคว้าอิสระนี้จะศึกษาหลักเกณฑ์ Basel ที่นำมาใช้กับธนาคารพาณิชย์

ภายใต้หลักเกณฑ์ Basel I นั้น กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับความเสี่ยงด้านเครดิต² (Credit Risk) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7 และดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ มีเงินกองทุนเพียงพอรองรับกับสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต

อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์ Basel I ยังมีประเด็นที่ต้องปรับปรุงหลายประการ เช่น ระดับเงินกองทุนที่ดำรงนั้นไม่ได้สะท้อนถึงความเสี่ยงที่แท้จริงตามคุณภาพสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากใช้วิธีวัดความเสี่ยงด้านเครดิตด้วยการถ่วงน้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทสินทรัพย์ในงบดุล

¹ สถาบันการเงินไทยภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ (Commercial Bank) บริษัทเงินทุน (Finance Company) และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ (Credit Fancier Company)

² ความเสี่ยงด้านเครดิต ตามความหมายของธนาคารแห่งประเทศไทย หมายถึง ความเสี่ยงที่ลูกหนี้หรือคู่สัญญาของธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อการลงทุน และการก่อภาระผูกพัน เช่น ลูกหนี้ไม่สามารถชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยตามที่ตกลงไว้กับธนาคารพาณิชย์ได้

โดยไม่พิจารณาถึงความเสี่ยงของลูกค้าหรือคู่ธุรกรรมแต่ละรายที่ต่างกัน อีกทั้งหลักเกณฑ์ Basel I ก็ยังไม่ได้มีการคำนึงถึงความเสี่ยงด้านตลาด³ (Market Risk) และความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) เป็นต้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 คณะกรรมการ Basel Committee on Banking Supervision ได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ Basel I โดยกำหนดให้มีการวัดความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) เพิ่มขึ้น และให้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถพัฒนาวิธีวัดความเสี่ยงขึ้นมาใช้เอง (Internal Model) เช่น Model Value at Risk (VaR) เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินความเสี่ยงจากตลาดที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป โดยค่า VaR ที่คำนวณได้จะหมายถึงมูลค่าสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์มีโอกาสที่จะได้รับความเสียหายภายใต้ระดับความเชื่อมั่นหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่ง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน ราคาตราสารหนี้และตราสารทุน รวมทั้งราคาผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เป็นต้น

จากประเด็นที่ต้องปรับปรุงหลายประการของหลักเกณฑ์ Basel I นำมาสู่หลักเกณฑ์ Basel II ซึ่งเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับหลักเกณฑ์ Basel II ที่ได้มีการปรับปรุงโดยคณะกรรมการ BCBS มาบังคับใช้กับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ทั้งนี้หลักเกณฑ์ Basel II ได้มีการปรับปรุงใน 3 หลักการ ได้แก่ หลักการที่ 1 คือการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ⁴ เพิ่มเติมจากความเสี่ยงด้านเครดิตและความเสี่ยงด้านตลาด ทั้งนี้ความเสี่ยงแต่ละประเภทจะมีวิธีการคำนวณเงินกองทุนขั้นต่ำไว้หลายวิธี ซึ่งมีความซับซ้อนและสะท้อนความเสี่ยงได้แตกต่างกันโดยให้ธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกใช้ได้ตามความพร้อมของตนเอง หลักการที่ 2 คือการกำหนดบทบาทหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ และผู้กำกับดูแล โดยเน้นให้ธนาคารพาณิชย์มีระบบบริหารความเสี่ยงที่ดี มีกระบวนการประเมินความเสี่ยงของ

³ ความเสี่ยงด้านตลาด ตามความหมายของธนาคารแห่งประเทศไทย หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และราคาตราสารในตลาดเงินตลาดทุนที่มีผลกระทบในทางลบต่อรายได้ และเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์

⁴ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ตามความหมายของธนาคารแห่งประเทศไทย หมายถึง ความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดี ขาดธรรมาภิบาลในองค์กรหรือขาดการควบคุมที่ดีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบงาน หรือเหตุการณ์ภายนอก และส่งผลกระทบต่อรายได้จากการดำเนินงานและเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ รวมไปถึงความเสี่ยงในด้านกฎหมาย

เงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงทั้งหมดจากการดำเนินธุรกิจ และหลักการที่ 3 คือการใช้กลไกตลาดในการกำกับดูแล ซึ่งเป็นการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ ต้องเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญให้ผู้ลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เช่น การเปิดเผยข้อมูลองค์ประกอบเงินกองทุน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยง เป็นต้น ทั้งนี้ภายใต้หลักเกณฑ์ Basel II กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ ต้องดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) ในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8.50 และดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 1 Ratio) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4.25

1.1.1 การปรับปรุงหลักเกณฑ์ Basel II สู่หลักเกณฑ์ Basel III

ในช่วงปี พ.ศ.2550 ถึงปี พ.ศ. 2552 ซึ่งเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้สถาบันการเงินทั่วโลกจำนวนหนึ่งเสี่ยงต่อการล้มละลาย ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาที่เงินกองทุนที่มีคุณภาพดีมีไม่เพียงพอที่จะรองรับความเสียหายที่เกิดขึ้น คณะกรรมการ Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) จึงได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ Basel II เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินกองทุนที่มีคุณภาพดีขึ้น รวมทั้งปรับปรุงคุณสมบัติของตราสารที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนให้สามารถรองรับความเสียหายได้ดีขึ้น เป็นต้น นำมาสู่การออกหลักเกณฑ์ Basel III

เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับหลักเกณฑ์ Basel III มาใช้กับสถาบันการเงินในประเทศไทย โดยหลักเกณฑ์ Basel III นั้นได้ถูกปรับปรุงในหลายด้าน (ภาพที่ 1.1) ได้แก่

- (1) ด้านเงินกองทุน
- (2) ด้านสภาพคล่อง
- (3) ด้านการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์

ภาพที่ 1.1 การปรับปรุงประเด็นต่างๆตามหลักเกณฑ์ Basel III ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับมาใช้กับสถาบันการเงินในประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556. โดยผู้วิจัย.

การปรับปรุงด้านเงินกองทุนนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินกองทุนที่มีคุณภาพดีขึ้น โดยคณะกรรมการ BCBS ได้ทำการปรับปรุงด้านเงินกองทุน โดยครอบคลุม 4 เรื่องสำคัญ ได้แก่ องค์ประกอบของเงินกองทุน การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยง (Risk Coverage) การดำรงอัตราส่วน Leverage Ratio และการดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่ม (Capital Buffer) ทั้งนี้การปรับปรุงองค์ประกอบของเงินกองทุนนั้นได้มีการปรับปรุงทั้งในด้านปริมาณและด้านคุณภาพเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ดังนี้

(1) การปรับปรุงองค์ประกอบเงินกองทุนด้านปริมาณ

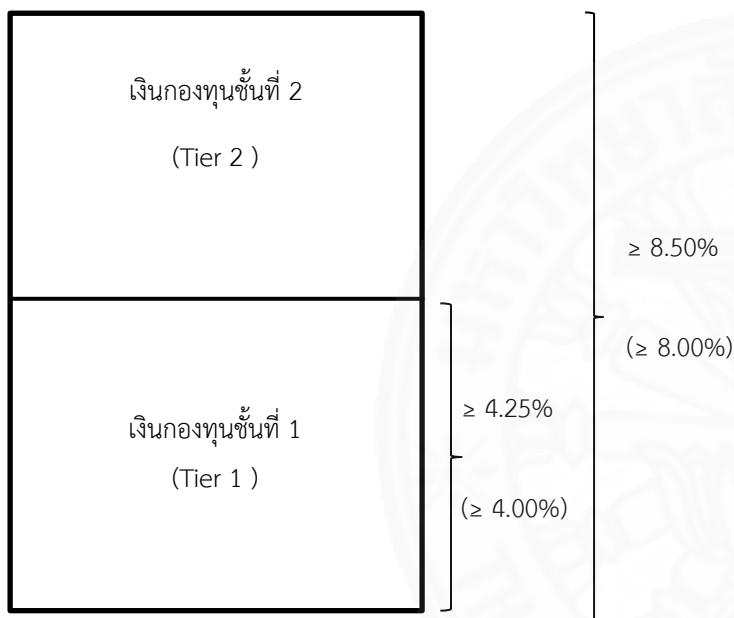
ในด้านการปรับปรุงองค์ประกอบเงินกองทุนด้านปริมาณนั้น เดิมตามหลักเกณฑ์ Basel II คณะกรรมการ BCBS ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นต่ำต่อสินทรัพย์เสี่ยง 2 อัตราส่วน คืออัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 1 Ratio) ร้อยละ 4.25 และอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) ร้อยละ 8.5 (ภาพที่ 1.2) ต่อมาในหลักเกณฑ์ Basel III คณะกรรมการ BCBS ได้มีการปรับปรุงองค์ประกอบของเงินกองทุนด้านปริมาณ เป็น 3 อัตราส่วน โดยอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นใหม่คือ อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier1 Ratio : CET 1) ที่ร้อยละ 4.5 และเพิ่มปริมาณอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 1 Ratio)

เป็นร้อยละ 6 ขณะที่อัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) ยังคงเดิมที่ร้อยละ 8.5

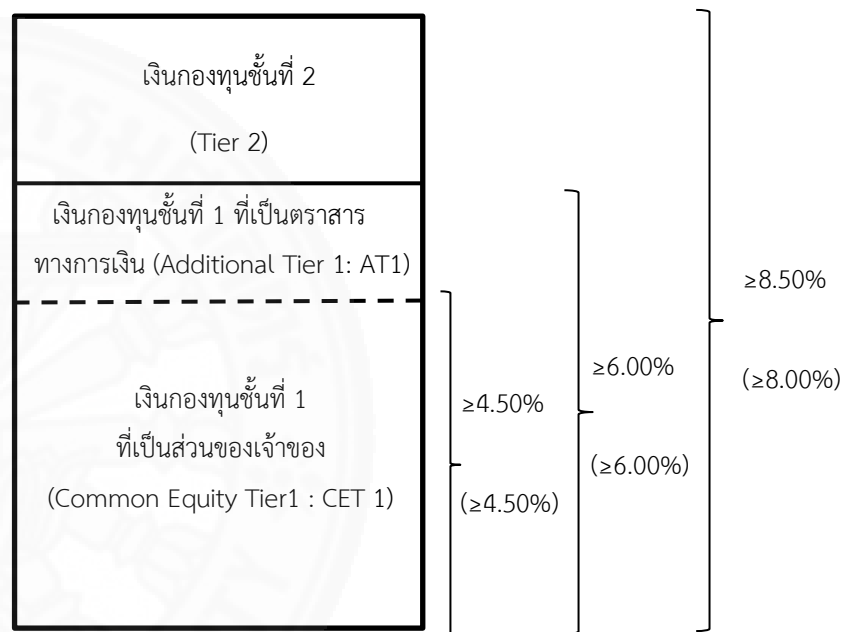
ทั้งนี้ธนาคารพาณิชย์ไม่จำเป็นต้องดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นตราสารทางการเงิน (Additional Tier 1: AT1) หรือเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier 2 Ratio) หากมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier1 Ratio : CET 1) เพียงพอที่จะครอบคลุมอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio)

หลักเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทยตามเกณฑ์ Basel II

หลักเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทยตามเกณฑ์ Basel III¹

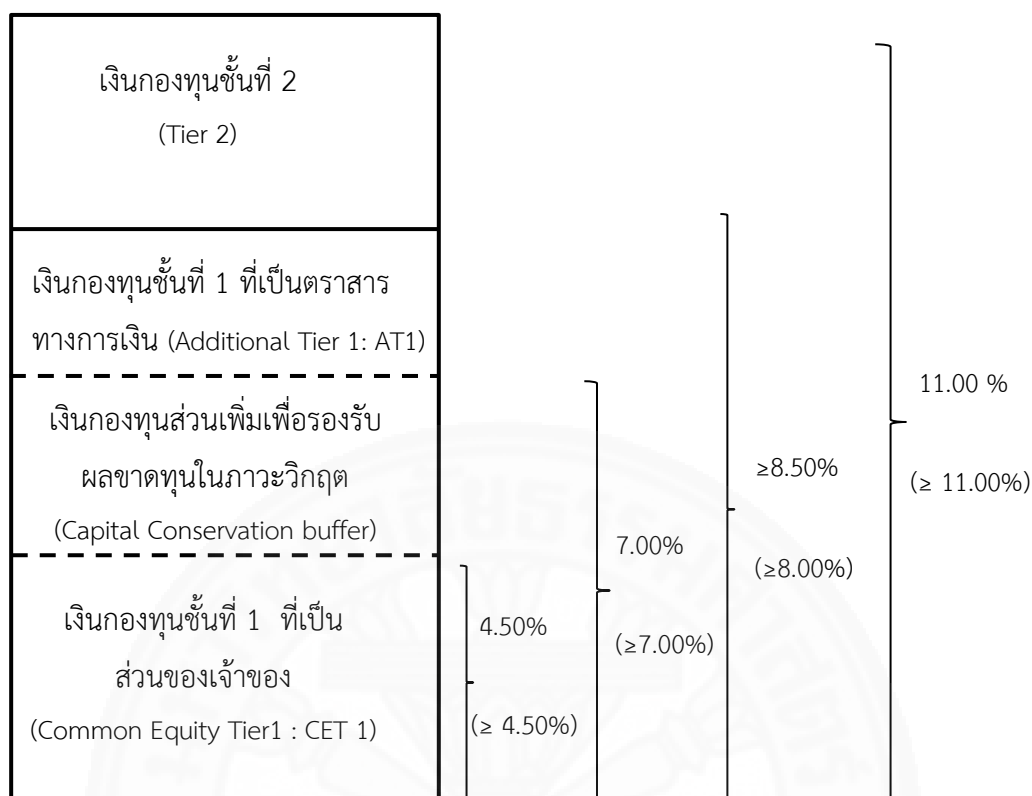
ภาพที่ 1.2 องค์ประกอบของเงินกองทุนและอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นต่ำต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย และตามหลักเกณฑ์ Basel. โดยผู้วิจัย. หมายเหตุ 1. ธนาคารแห่งประเทศไทยรับหลักเกณฑ์ Basel III มาใช้กับสถาบันการเงินในประเทศไทยเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 2. ตัวเลขในวงเล็บ คือ อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ Basel III.

นอกจากนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนเพิ่มเติมจากเกณฑ์ขั้นต่ำ (Capital Buffers) ที่ออกโดยคณะกรรมการ BCBS มาใช้เพิ่มเติมกับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่

(1) การดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับผลขาดทุนในภาวะวิกฤต (Capital Conservation Buffer)

(2) การดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับความเสี่ยงเชิงระบบที่อาจเกิดขึ้นในช่วงเศรษฐกิจซบเซา (Countercyclical Buffer)

โดยหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับผลขาดทุนในภาวะวิกฤต (Capital Conservation Buffer) นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สะสมเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier 1 Ratio : CET 1) เพิ่มเติมอีกร้อยละ 2.5 เพื่อสำรองไว้ใช้ในภาวะเศรษฐกิจซบเซา ซึ่งอาจเป็นการระดมทุนในช่วงที่ตลาดมีความพร้อม หรือการจัดสรรกำไรจากการดำเนินงานแต่ละปีเข้าเป็นเงินกองทุนโดยหากธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier 1 Ratio : CET 1) เพิ่มเติมได้ จะถูกจำกัด Earning Distribution เช่น การจ่ายเงินปันผล และการจ่ายโบนัสพนักงาน เป็นต้น ทั้งนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ในปี พ.ศ. 2562 ธนาคารพาณิชย์จะต้องดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มต่อสินทรัพย์เสี่ยงเพื่อรองรับผลขาดทุนในภาวะวิกฤต (Capital Conservation Buffer) เพิ่มเติมอีกร้อยละ 2.5 ทำให้อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเปลี่ยนแปลงไปดังแสดงในภาพที่ 1.3 คือ อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier 1 Ratio : CET 1) เท่ากับร้อยละ 7 อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 1 Ratio) ร้อยละ 8.5 และอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) ร้อยละ 11

ภาพที่ 1.3 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงและองค์ประกอบของเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย และตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่จะบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2562. โดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากข้อมูลของฝ่ายนโยบายความเสี่ยง สายนโยบายสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2556.

จากการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ในปี พ.ศ. 2562 ทำให้ในปี พ.ศ. 2559 - 2562 ธนาคารพาณิชย์ต้องทยอยดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับผลขาดทุนในภาวะวิกฤต (Capital Conservation Buffer) เพิ่มร้อยละ 0.625 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จนครบตามอัตราส่วนร้อยละ 2.5 ตามที่กำหนดในปี พ.ศ. 2562 ทำให้อัตราส่วนการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงจะเปลี่ยนแปลงไป (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่จะบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2559 - 2562

(หน่วย : ร้อยละ)

ปี พ.ศ.	2559	2560	2561	2562
เงินกองทุนทั้งสิ้น (Total Capital)	9.125	9.750	10.375	11.000
เงินกองทุนชั้นที่ 1 (Tier 1)	6.625	7.250	7.875	8.500
เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น (Common Equity Tier1 : CET 1)	5.125	5.750	6.375	7.000

หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากข้อมูลของฝ่ายนโยบายความเสี่ยง
สายนโยบายสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2556.

ในส่วนการดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับความเสี่ยงเชิงระบบที่อาจเกิดขึ้นในช่วง
ระบบเศรษฐกิจซบเซา (Countercyclical Buffer) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ดำรง
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier 1
Ratio : CET 1) เพิ่มเติมอีกร้อยละ 0 - 2.5 ของสินทรัพย์เสี่ยงในกรณีที่สินเชื่อมีการเติบโตมาก
เกินควร (Excessive Credit Growth) เพื่อลดความรุนแรงของวัฏจักรเศรษฐกิจ โดยการกำหนด
ขนาดของเงินกองทุนที่ต้องดำรงเพิ่มขึ้น ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยจะมีการ
แจ้งล่วงหน้าก่อนการบังคับใช้ (ปัจจุบันยังไม่บังคับใช้) ซึ่งหากธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถดำรง
เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น (Common Equity Tier 1 : CET 1) เพิ่มเติมตามที่กำหนด
ได้ก็จะถูกจำกัด Earning Distribution เช่นเดียวกับกรณีของการดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับ
ผลขาดทุนในภาวะวิกฤต (Capital Conservation Buffer)

(2) การปรับปรุงองค์ประกอบเงินกองทุนด้านคุณภาพ

ในด้านการปรับปรุงองค์ประกอบเงินกองทุนด้านคุณภาพจากหลักเกณฑ์
Basel II เป็น Basel III ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับหลักเกณฑ์การปรับปรุงดังกล่าวมาใช้ตั้งแต่ปี
พ.ศ. 2556 โดยคณะกรรมการ Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) ได้มีการ
ปรับปรุงคุณสมบัติของเงินกองทุน โดยในเงินกองทุนชั้นที่ 1 จะเน้นแหล่งเงินทุนที่มีคุณสมบัติของ

ความเป็นเจ้าของสูงซึ่งประกอบไปด้วยสองส่วน ส่วนแรกเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier 1 Ratio : CET 1) และส่วนที่สองเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นตราสารทางการเงิน (Additional Tier 1 Ratio : AT1) ซึ่งตราสารทางการเงินเหล่านั้นต้องเป็นตราสารที่มีคุณสมบัติของความเป็นเจ้าของค่อนข้างสูง

ในส่วนของเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier 2) ประกอบไปด้วยเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติ และตราสารทางการเงินที่เริ่มมีคุณสมบัติของความเป็นเจ้าหนี้มากขึ้นแต่ก็ยังเป็นแหล่งเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ที่ยังมีความมั่นคงอยู่มากและสามารถรองรับความเสียหายได้จริง (Loss Absorption) เช่น ต้องไม่มีการจ่ายผลตอบแทนของตราสารแบบขั้นบันได (ไม่มี Step-up) ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้สถาบันการเงินไถ่ถอนตราสารเร็วขึ้น เนื่องจากหากในอนาคตธนาคารต้องจ่ายผลตอบแทนของตราสารที่สูงขึ้น ธนาคารก็อาจจะไถ่ถอนตราสารดังกล่าวและออกตราสารใหม่ที่มีต้นทุนต่ำกว่า เพื่อไม่ให้ต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายของธนาคารเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่งผลให้มูลค่าเงินกองทุนของธนาคารไม่คงที่ นอกจากนี้ตราสารดังกล่าวจะต้องสามารถรองรับความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่อาจจะมีปัญหาด้านฐานะการเงินในอนาคต โดยอาจถูกลดมูลค่าตราสารดังกล่าวลง (Write-down) ตัดรายการออกจากบัญชี (Write-off) หรือแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญเมื่อทางการจะเข้าช่วยเหลือทางการเงินแก่ธนาคารพาณิชย์นั้น เป็นต้น

สำหรับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยนั้นจะใช้การออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิเพื่อนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนได้ทั้งในเงินกองทุน ชั้นที่ 1 ที่เป็นตราสารทางการเงิน (Additional Tier 1 Ratio : AT1) และเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier 2 Ratio) ซึ่งมีคุณสมบัติบางประการที่แตกต่างกัน (ตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.2 คุณสมบัติของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยนำมาบังคับใช้กับธนาคารพาณิชย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556

	หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ในส่วนที่เป็นตราสารทางการเงิน (Additional Tier 1: AT1)	หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier 2)
ลำดับการชำระหนี้	หลังผู้ฝากเงิน เจ้าหนี้สามัญ และตราสารที่นับเป็น Tier 2	หลังผู้ฝากเงิน เจ้าหนี้สามัญ
ระยะเวลาชำระคืน	ไม่กำหนด	ไม่ต่ำกว่า 5 ปี
การจ่ายผลตอบแทน	ไม่สะสมเงินปันผล	สะสมเงินปันผล
เงื่อนไขการไถ่ถอน	มีโอกาสถูกไถ่ถอนคืนจากธนาคารผู้ออกได้หลัง 5 ปี นับจากวันออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิหรือเร็วกว่านั้นหากเกิดเหตุการณ์ที่กำหนด	
Trigger Events ที่จะทำให้เกิดการแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ ถูกลดมูลค่าหรือถูกตัดเป็นหนี้สูญ	(1) เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ลดต่ำกว่าอัตราที่ธนาคารพาณิชย์นั้นกำหนด เช่น อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญเสี่ยงทั้งสิ้น (Common Equity Tier 1) ต่ำกว่าร้อยละ 6 (2) ธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหาด้านการเงินจนไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้และทางการตัดสินใจจะเข้าช่วยเหลือทางการเงิน	เมื่อธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหาด้านการเงินจนไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้และทางการตัดสินใจจะเข้าช่วยเหลือทางการเงิน

หมายเหตุ. จากธนาคารแห่งประเทศไทย, มิถุนายน 2554, Trigger Events หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนระหว่างการตัดสินใจให้ตัดตราสาร ดังกล่าวเป็นหนี้สูญและการตัดสินใจให้ความช่วยเหลือโดยภาครัฐในการอัดฉีดเงินทุนหรือวิธีการอื่นใด ซึ่งหากไม่ดำเนินการแล้วจะส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถอยู่รอดได้.

1.1.2 มาตรฐาน Basel III กับหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III

การปรับปรุงหลักเกณฑ์ Basel II สู่หลักเกณฑ์ Basel III ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ต้องออกตราสาร Basel III ในลักษณะของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทนหุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิมที่ออกก่อนที่หลักเกณฑ์ใหม่จะบังคับใช้จากข้อมูลในรายงานการกำกับดูแลสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2557 การปรับปรุงคุณสมบัติของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่จะใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III ส่งผลให้มีหุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิมที่ออกก่อนที่หลักเกณฑ์ใหม่จะบังคับใช้ ซึ่งเป็นหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นกองทุนชั้นที่ 1 (Tier 1) มูลค่าประมาณ 22,000 ล้านบาท และหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier 2) มูลค่าประมาณ 324,000 ล้านบาท มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ใหม่ด้านคุณภาพ คือ ขาดคุณสมบัติที่สามารถรองรับความเสียหายได้จริง (Loss Absorption) เช่น หุ้นกู้ด้อยสิทธินั้นยังไม่สามารถรองรับความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ ที่อาจจะมีปัญหาด้านฐานะการเงินในอนาคต เนื่องจากหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวไม่สามารถถูกลดมูลค่าตราสารลง (Write-down) ตัดรายการออกจากบัญชี (Write-off) หรือแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญได้ เมื่อทางการจะเข้าช่วยเหลือทางการเงินแก่ธนาคารพาณิชย์นั้น เป็นต้น ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องทยอยลดหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ใหม่เหล่านี้จากการนับเป็นเงินกองทุนจำนวนร้อยละ 10 ต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปี พ.ศ. 2565 หรือให้ทยอยลดลงร้อยละ 20 ต่อปี ในช่วง 5 ปีสุดท้าย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 จนถึงปี พ.ศ. 2565

นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิเมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2557 โดยอนุญาตเพิ่มเติมให้ธนาคารพาณิชย์สามารถไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ใหม่ด้านคุณภาพ คือ ขาดคุณสมบัติที่สามารถรองรับความเสียหายได้จริง (Loss Absorption) ก่อนครบอายุ 5 ปีได้ หากมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านเงินกองทุนอันส่งผลให้หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่นับเป็นเงินกองทุนอยู่เดิมมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ใหม่ โดยต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถือตราสารและได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย และเพื่อไม่ให้เงินกองทุนลดลงไป ธนาคารพาณิชย์สามารถออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทนเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินกองทุนทั้งในชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ที่มีคุณภาพดีและเพียงพอต่อการรองรับความเสียหาย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งทั่วโลก รวมถึง

ในประเทศไทยได้มีการหันมาทยอยออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III เพิ่มมากขึ้น

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ซึ่งรายงานผลการขายหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 ซึ่งเป็นวันที่เริ่มบังคับใช้หลักเกณฑ์ Basel III ในประเทศไทย จนถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2559 (ตารางที่ 1.3) พบว่าธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในประเทศไทยหลายแห่งได้มีการทยอยออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III อย่างต่อเนื่อง โดยตั้งแต่ไตรมาส 1 ปี พ.ศ. 2556 จนถึงไตรมาส 3 ปี พ.ศ. 2559 ธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในประเทศไทย ได้มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิเป็นมูลค่าสะสมรวม 133,945.41 ล้านบาท (ภาพที่ 1.4)

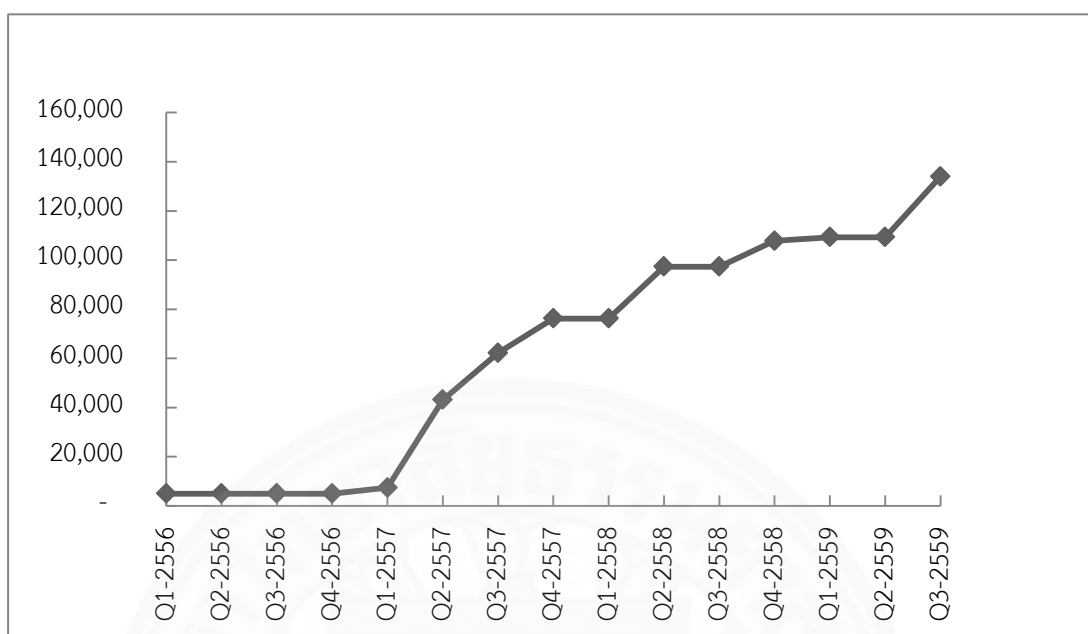
ตารางที่ 1.3 มูลค่าหุ้นกู้ด้อยสิทธิของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในประเทศไทย ที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2559

หน่วย : ล้านบาท

	ชื่อบริษัท	สกุลเงิน	มูลค่า
1	บมจ.ธนาคารกรุงไทย	ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และริงกิตมาเลเซีย	31,810.16
2	บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	บาท	28,000.00
3	บมจ.ธนาคารธนชาต	บาท	20,000.00
4	บมจ.ธนาคารทหารไทย	บาท	15,000.00
5	บมจ.ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	บาท	10,000.00
6	บมจ.ธนาคารซีไอเอ็มบีไทย	ริงกิตมาเลเซีย	9,080.20
7	บมจ.ธนาคารเกียรตินาคิน	บาท	6,000.00
8	บมจ.ธนาคารทีสโก้	บาท	5,080.00
9	บมจ.ธนาคารยูโอบี	บาท	4,975.05
10	บมจ.ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์	ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา	4,000.00
รวม			133,945.41

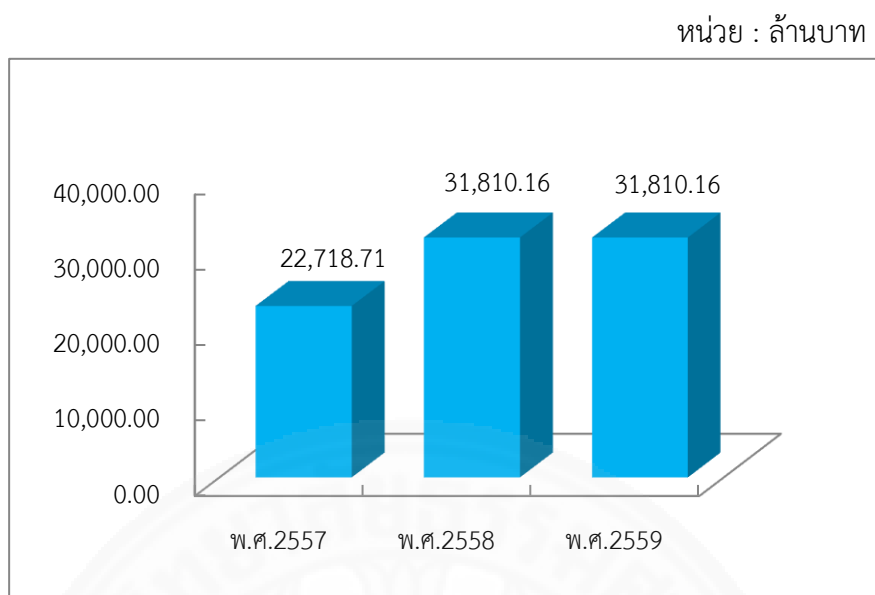
หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.), 2559.

หน่วย : ล้านบาท

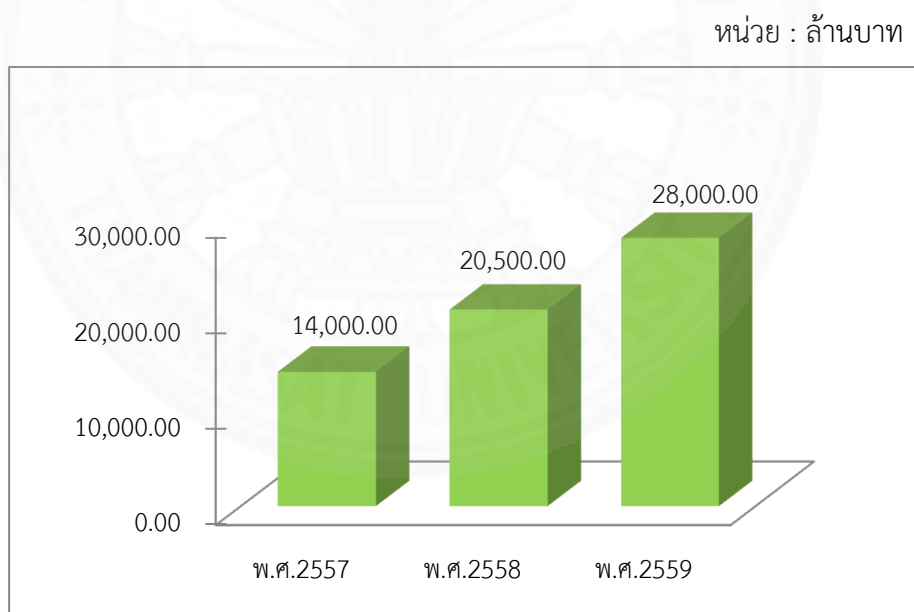

ภาพที่ 1.4 มูลค่าการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III สละสม ของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในประเทศไทย. โดยผู้วิจัย.

เมื่อพิจารณาในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 3 แห่ง โดยวัดจากปริมาณสินทรัพย์รวมที่มีส่วนแบ่งตลาดตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป ของสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ เนื่องจากคาดว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดที่ใกล้เคียงกันจะมีความสามารถในการดำเนินงานที่ใกล้เคียงกันเช่นกัน ซึ่งอาจส่งผลให้มีการตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่คล้ายกัน ได้แก่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย และบมจ. ธนาคารกรุงไทย พบว่ามีเพียง บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย ที่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามเกณฑ์ Basel III ในช่วงที่ผ่านมา (ภาพที่ 1.5 และ 1.6) โดย บมจ.ธนาคารกรุงไทย ได้ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิสะสมรวมมูลค่า 31,810.16 ล้านบาท ส่วน บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ได้ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิสะสมรวมมูลค่า 28,000.00 ล้านบาท แต่บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ยังไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามเกณฑ์ Basel III ในช่วงที่ผ่านมา

ภาพที่ 1.5 มูลค่าหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III สะสมของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย. โดยผู้วิจัย.

ภาพที่ 1.6 มูลค่าหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III สะสมของ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย. โดยผู้วิจัย.

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital) ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ. ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2559 (ตารางที่ 1.4) พบว่าทุกธนาคาร มีอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) ตามหลักเกณฑ์ Basel III สูงกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และมีอัตราเงินกองทุนที่เพิ่มขึ้นทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2559

ตารางที่ 1.4 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) ของ บมจ.ธนาคาร
กรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย

(หน่วย : ร้อยละ)

ปี พ.ศ.	อัตราส่วน	บมจ. ธนาคาร กรุงเทพ	บมจ. ธนาคาร กรุงไทย	บมจ. ธนาคาร กสิกรไทย
2556	เงินกองทุนทั้งสิ้น (Total Capital)	16.92	14.79	15.25
	เงินกองทุนชั้นที่ 1 (Tier 1)	14.4	10.17	12.02
	เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น (Common Equity Tier1 : CET 1)	14.4	9.66	12.02
2557	เงินกองทุนทั้งสิ้น (Total Capital)	17.56	14.85	16.76
	เงินกองทุนชั้นที่ 1 (Tier 1)	15.24	10.91	12.88
	เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น (Common Equity Tier1 : CET 1)	15.24	10.47	12.88
2558	เงินกองทุนทั้งสิ้น (Total Capital)	17.95	15.22	17.39
	เงินกองทุนชั้นที่ 1 (Tier 1)	15.84	11.43	13.79
	เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น (Common Equity Tier1 : CET 1)	15.84	11.06	13.79
2559	เงินกองทุนทั้งสิ้น (Total Capital)	18.17	16.85	18.17
	เงินกองทุนชั้นที่ 1 (Tier 1)	16.23	12.96	14.27
	เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น (Common Equity Tier1 : CET 1)	16.23	12.96	14.27

หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปี บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.
ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย, 2556 – 2559.

1.1.3 กรณี บมจ.ธนาคารกรุงเทพ

เมื่อพิจารณาอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพแม้จะมีอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามหลักเกณฑ์ Basel III สูงกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier1 Ratio: CET 1) แต่อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ลดลงอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 1.5) เนื่องจากหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ธนาคารออกไว้ดังกล่าวไม่สามารถนับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ เพราะขาดคุณสมบัติ Loss Absorption จึงต้องทยอยไถ่ถอน หรือยับยั้งลดจากเงินกองทุนชั้นที่ 2 ชั้นต่ำร้อยละ 10 ต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2559 ส่งผลให้เงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ของธนาคารมีอัตราส่วนที่ลดลงเรื่อยๆ

ตารางที่ 1.5 อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	2556	2557	2558	2559
หุ้นกู้ด้อยสิทธิ	26,582.00	23,628.00	20,675.00	17,721.00
เงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติ	21,008.45	21,789.00	22,506.00	23,694.00
สินทรัพย์เสี่ยง	1,888,531.75	1,957,629.31	2,046,492.89	2,134,793.81
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง	2.52%	2.32%	2.11%	1.94%

หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปี บมจ.ธนาคารกรุงเทพ, 2556 – 2559.

ปัจจุบัน บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มีหุ้นกู้ด้อยสิทธิขาดคุณสมบัติ Loss Absorption ดังนี้

(1) หุ้นกู้ด้อยสิทธิประเภทไม่มีหลักประกัน อายุ 30 ปี ครบกำหนดไถ่ถอนปี พ.ศ. 2572 เสนอขายต่อผู้ลงทุนในต่างประเทศ มูลค่า 450 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อัตราดอกเบี้ยคงที่ร้อยละ 9.025 ซึ่งธนาคารมีสิทธิไถ่ถอนก่อนกำหนด โดยมีเงื่อนไขคือ ธนาคารมีสิทธิไถ่ถอนในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายภาษีหรือการตีความกฎหมายภาษีของประเทศไทยและ/หรือฮ่องกง ซึ่งมีผลทำให้ธนาคารมีภาระต้องชำระเงินเพิ่มเติม (Additional Amounts) ในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีหัก ณ ที่จ่าย โดยจะต้องไถ่ถอนทั้งจำนวนในราคาที่เราไว้รวมดอกเบี้ยค้าง

(2) หุ้นกู้ด้อยสิทธิประเภทไม่มีหลักประกัน อายุ 10 ปี ครบกำหนดไถ่ถอนปี พ.ศ. 2565 เสนอขายต่อผู้ลงทุนทั่วไป ผู้ลงทุนรายใหญ่ และผู้ลงทุนสถาบัน มูลค่า 20,000.00 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยคงที่ร้อยละ 4.38 ซึ่งธนาคารมีสิทธิไถ่ถอนก่อนกำหนดในวันครบกำหนดชำระดอกเบี้ย หลังจากวันครบรอบ 5 ปี นับแต่วันออกหุ้นกู้

อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2560 ธนาคารกรุงเทพจะมีสิทธิที่จะไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ในข้อที่ 2 เนื่องจากเข้าเงื่อนไขสามารถไถ่ถอนก่อนกำหนดหลังครบ 5 ปี ทั้งจำนวนเป็นมูลค่า 20,000.00 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 4.37 หากธนาคารเลือกที่จะไม่ไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าว ธนาคารก็จะไม่สามารถนำมาใช้หุ้นกู้ด้อยสิทธินั้นมานับเป็นเงินกองทุนของธนาคารได้ ซึ่งจะทำให้เงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ของธนาคารมีอัตราลดลง

ผู้ศึกษาได้คาดการณ์ภายใต้สมมุติฐานว่า สินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารมีอัตราการเติบโตที่ร้อยละ 4.17 ต่อปี และสินทรัพย์จัดชั้นปกติมีอัตราการเติบโตร้อยละ 3.89 ต่อปี ทำให้อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ในปี พ.ศ. 2560 ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 1.24 และในปี พ.ศ. 2561 จะมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) เพียงร้อยละ 1.19 (ตารางที่ 1.6)

ตารางที่ 1.6 อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ. ธนาคารกรุงเทพ ในปี พ.ศ. 2556 – 2559 และประมาณการอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง ตามหลักเกณฑ์ Basel III ในปี พ.ศ. 2560 - 2561

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	2556	2557	2558	2559	2560F	2561F
หุ้นกู้ด้อยสิทธิ	26,582.00	23,628.00	20,675.00	17,721.00	4,767.00	3,813.00
เงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติ	21,008.45	21,789.00	22,506.00	23,694.00	22,824.55	23,712.43
สินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น	1,888,531.75	1,957,629.31	2,046,492.89	2,134,793.81	2,223,814.71	2,316,547.79
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อ สินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 ratio)	2.52%	2.32%	2.11%	1.94%	1.24%	1.19%

หมายเหตุ. จากการคำนวณโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปี บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ,2556 – 2559. หมายเหตุ F คือการประมาณการหุ้นกู้ด้อยสิทธิเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติ และสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น.

แม้ว่าในหลักเกณฑ์ Basel III จะกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงอัตราส่วนเงินกองทุน ชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ในอัตราร้อยละ 2.5 แต่ไม่ได้บังคับให้ต้องดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง หากธนาคารมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 1 Ratio) เพียงพอที่จะครอบคลุมอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) แต่ผู้ศึกษาเห็นว่าหาก บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ที่มีน้คงเมื่อรวมกับอัตราส่วนเงินกองทุน ชั้นที่ 1 แล้ว จะยังทำให้ธนาคารพาณิชย์แข็งแกร่งในด้านความมั่นคงของเงินกองทุนมากขึ้น จากการศึกษาของ เสาวลักษณ์ ทรัพย์ยุทธ์ (2557) พบว่าแม้ว่าธนาคารพาณิชย์จะทำการกันเงินสำรองที่เกินกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ซึ่งส่งผลให้ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มีต้นทุนค่าเสียโอกาส แต่เงินกองทุนที่สูงนั้นแสดงถึงความแข็งแกร่งของธนาคารในการรองรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

แนวทางที่จะทำให้ธนาคารมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 เพิ่มขึ้นได้ จึงต้องพิจารณาจากองค์ประกอบของเงินกองทุนชั้นที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย

- (1) เงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติ
- (2) หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ ตามหลักเกณฑ์

Basel III

ซึ่ง บมจ.ธนาคารกรุงเทพ จะใช้เงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติจำนวนไม่เกินร้อยละ 1.20 ของสินทรัพย์จัดชั้นปกติ และหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ ตามหลักเกณฑ์ Basel III ในการดำรงเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2

ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงศึกษาด้านการปรับปรุงองค์ประกอบของเงินกองทุนจากหลักเกณฑ์ Basel II สู่หลักเกณฑ์ Basel III และศึกษาแนวทางการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 3 แห่ง คือ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย และบมจ.ธนาคารกรุงไทย ในด้านการไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III และการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทน นอกจากนี้ยังศึกษาว่าปัจจัยใดมีผลให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Base III รวมถึงการศึกษาผลประโยชน์ ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ จากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 โดยการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 และการอำนวยความสะดวก ที่ทำให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์สูงสุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 3 แห่ง คือ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย และบมจ.ธนาคารกรุงไทย ด้านการไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III และการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III
2. เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่มีผลให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ ที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III
3. เพื่อศึกษาว่า หาก บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ต้องการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ในอัตราร้อยละ 2.5 ธนาคารควรเลือกทางเลือกใดบ้าง และทางเลือกนั้นทำให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์สูงสุด

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1. การศึกษาการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 3 แห่ง คือ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย และบมจ.ธนาคารกรุงไทย ด้านการไถ่ถอน และการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III
2. การศึกษาปัจจัยที่มีผลให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III
3. การศึกษาทางเลือกในการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ โดยการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ และการอำนวยสินเชื่อเพิ่ม ที่ทำให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์สูงสุด
4. การศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview Method) เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าการปรับปรุงคุณสมบัติของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่จะสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ส่งผลกระทบต่อความแข็งแกร่ง และความเพียงพอของเงินกองทุนของธนาคารหรือไม่ และปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่ธนาคารใช้ในการตัดสินใจออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III รวมถึงมุมมองด้านผลประโยชน์ที่ธนาคารได้รับจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ด้วยการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ และการอำนวยสินเชื่อเพิ่ม

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะ และความเสี่ยงของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III รวมถึงการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 3 แห่ง ในด้านการไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III และการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทน

2. ทำให้ทราบว่าปัจจัยใดมีผลให้ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Base III

3. ทำให้ทราบว่า หาก บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ต้องการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ในอัตราร้อยละ 2.5 ธนาคารควรเลือกทางเลือกใดบ้าง และทางเลือกนั้นทำให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์สูงสุด

บทที่ 2

แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายหลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยนำหลักเกณฑ์ Basel มาบังคับใช้กับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

2.1 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิดที่ใช้ในการศึกษางานวิจัยนี้ ได้แก่ หุ้นกู้ด้อยสิทธิ หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III และความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ ดังนี้

2.1.1 หุ้นกู้ด้อยสิทธิ

หุ้นกู้ด้อยสิทธิคือ ตราสารหนี้ประเภทหนึ่งที่ธุรกิจใช้เป็นเครื่องมือในการระดมทุนเข้ามาใช้ในการดำเนินกิจการ เช่นเดียวกับการออกหุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ หรือพันธบัตรให้นักลงทุนลงทุน สาเหตุที่เรียกว่าหุ้นกู้ด้อยสิทธินั้น เนื่องจากหากธุรกิจล้มละลาย ผู้ถือจะได้สิทธิในการชำระเงินหลังจากเจ้าหนี้รายอื่นๆ แต่จะได้รับก่อนผู้ถือหุ้น โดยส่วนใหญ่หุ้นกู้ด้อยสิทธิจะจ่ายอัตราผลตอบแทนสูงเพื่อชดเชยความเสี่ยงที่สูงขึ้น

ผู้ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิมักจะเป็นบริษัทที่มีความมั่นคงมีชื่อเสียง หรือธนาคารพาณิชย์ ข้อมูลจากฝ่ายวิจัยและพัฒนา สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2560 พบว่าหุ้นกู้ด้อยสิทธิร้อยละ 99 ของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ออกในตลาดประเทศไทย ออกโดยธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทั่วไปสามารถนับรวมหุ้นกู้ด้อยสิทธิเข้าเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ได้ ทำให้ธนาคารพาณิชย์ที่ไม่ต้องการเพิ่มเงินกองทุนโดยการออกหุ้นสามัญ เนื่องจากมีผลทำให้กำไรต่อหุ้นของผู้ถือหุ้นเดิมลดลง จึงหันมาใช้หุ้นกู้ด้อยสิทธิ เพื่อเพิ่มสัดส่วนของเงินกองทุนชั้นที่ 2 ของตนเองให้สูงขึ้น

2.1.2 หนี้กู้ยืมที่ที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III

ในส่วนนี้จะพูดถึงลักษณะ ประเภท ของหนี้กู้ยืมที่ที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III และความเสี่ยงเฉพาะของการลงทุนของหนี้กู้ยืมดังกล่าว ดังนี้

2.1.2.1 ลักษณะของหนี้กู้ยืมที่ที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III

หนี้กู้ยืมที่ที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III คือตราสารประเภทหนึ่งซึ่งออกโดยธนาคารพาณิชย์เพื่อระดมทุนและสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนของธนาคารได้ตามหลักเกณฑ์ของ Basel III ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์สากลที่ใช้ในการดูแลเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งผู้ลงทุนจะได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยตามที่ธนาคารผู้ออกกำหนด นอกจากนี้ผู้ลงทุนจะต้องร่วมรับผลขาดทุนของธนาคารพาณิชย์ และมีโอกาสขาดทุนหากเกิด Trigger Event ได้แก่

(1) เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ลดลงต่ำกว่าอัตราที่ธนาคารนั้นกำหนด เช่น อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น (Common Equity Tier 1 Ratio) ต่ำกว่าร้อยละ 6 เป็นต้น

(2) ธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหาด้านการเงินจนไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ และทางการตัดสินใจจะเข้าช่วยเหลือทางการเงิน เช่น กรณีที่ธนาคารมีสินทรัพย์ไม่เพียงพอที่จะจ่ายคืนผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้ หรือเงินกองทุนของธนาคารลดลงถึงระดับที่จะกระทบต่อผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้จนทางการต้องเข้าช่วยเหลือธนาคารนั้น เป็นต้น

เมื่อเกิดเหตุการณ์ Trigger Event หนี้กู้ยืมที่หนี้กู้ยืมที่ที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุน ตามเกณฑ์ Basel III จะถูกดำเนินการดังต่อไปนี้

- (ก) ตัดเป็นหนี้สูญ (Write off) บางส่วนหรือทั้งหมด
- (ข) ลดมูลค่าตราสารลง (Write-down)
- (ค) แปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ โดยกำหนดอัตราการแปลงสภาพขั้นต่ำ (Floor Conversion Factor) ไว้ล่วงหน้า

ธนาคารพาณิชย์ผู้ออกหนี้กู้ยืมที่ที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามเกณฑ์ Basel III จะต้องกำหนดวิธีการดำเนินการ เมื่อเกิดเหตุการณ์ Trigger Event ไว้ตั้งแต่วันแรกที่ออกจำหน่ายหนี้กู้ยืมดังกล่าว

2.1.2.2 ประเภทของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III

หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามเกณฑ์ Basel III แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

(1) หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ในส่วนที่เป็นตราสารทางการเงิน (Additional Tier 1: AT1)

(2) หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier 2)

ซึ่งหุ้นกู้ด้อยสิทธิทั้ง 2 ประเภท มีคุณสมบัติบางประการที่แตกต่างกันทั้งด้านลำดับการชำระหนี้ ระยะเวลากำหนดชำระคืน การจ่ายผลตอบแทน และเงื่อนไขการไถ่ถอนดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 คุณสมบัติของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยนำมาบังคับใช้กับธนาคารพาณิชย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556

	หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ในส่วนที่เป็นตราสารทางการเงิน (Additional Tier 1: AT1)	หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier 2)
ลำดับการชำระหนี้	หลังผู้ฝากเงิน เจ้าหนี้สามัญ ตราสารที่นับเป็น Tier 2	หลังผู้ฝากเงิน เจ้าหนี้สามัญ
ระยะเวลากำหนดชำระคืน	ไม่กำหนด	ไม่ต่ำกว่า 5 ปี
การจ่ายผลตอบแทน	ไม่สะสมเงินปันผล	สะสมเงินปันผล
เงื่อนไขการไถ่ถอน	มีโอกาสถูกไถ่ถอนคืนจากธนาคารผู้ออกได้หลัง 5 ปี นับจากวันออกตราสาร หรือเร็วกว่านั้นหากเกิดเหตุการณ์ที่กำหนด	
Trigger Events ที่จะทำให้เกิดการแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ ถูกลดมูลค่า หรือถูกตัดเป็นหนี้สูญ	<p>1) เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ลดต่ำกว่าอัตราที่ธนาคารพาณิชย์นั้นกำหนด เช่น อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ (Common Equity Tier 1 Ratio) ต่ำกว่าร้อยละ 6</p> <p>2) ธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหาด้านการเงินจนไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้และทางการตัดสินใจจะเข้าช่วยเหลือทางการเงิน</p>	เมื่อธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหาด้านการเงินจนไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้และทางการตัดสินใจจะเข้าช่วยเหลือทางการเงิน

หมายเหตุ. จากธนาคารแห่งประเทศไทย, มิถุนายน 2554.

2.1.2.3 ความเสี่ยงเฉพาะของการลงทุนในหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้ นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III

(1) ความเสี่ยงจากสถานะด้อยสิทธิในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ผู้ออก ล้มละลายหรือเลิกกิจการ โดยผู้ลงทุนในหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier 2) จะได้รับชำระหนี้ในลำดับหลังจากผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้สามัญ ส่วนผู้ลงทุนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ในส่วนที่เป็นตราสารทางการเงิน (Additional Tier 1: AT1) จะได้รับชำระหนี้ในลำดับหลังจากผู้ฝากเงิน เจ้าหนี้สามัญ และหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier 2)

(2) ความเสี่ยงที่จะขาดทุน หรือเงินต้นลดลง ในกรณีที่เกิด Trigger Event และหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวถูกแปลงสภาพเป็นหุ้น โดยราคาหุ้น ณ ตอนที่แปลงสภาพต่ำกว่า Floor Conversion Price หรือ ถูกตัดเป็นหนี้สูญ

(3) ความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับดอกเบี้ย โดยไม่ถือเป็นเหตุของการผิดนัดชำระหนี้ของธนาคารผู้ออกและผู้ลงทุนไม่มีสิทธิที่จะฟ้องร้องใด ๆ ทั้งสิ้น

(4) ความเสี่ยงจากการถูกไถ่ถอนตราสารคืนก่อนครบกำหนดอายุ

(5) ความเสี่ยงที่ทำให้เสียโอกาสลงทุนหากดอกเบี้ยในตลาดตอนนั้นลดลง

2.1.3 ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์

ความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ที่สำคัญ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit / Default Risk) ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ดังนี้

2.1.3.1 ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit / Default Risk)

(1) ความหมายของความเสี่ยงด้านเครดิต

ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit / Default Risk) คือ โอกาสหรือความน่าจะเป็นที่คู่สัญญา (Counterparty) ไม่สามารถปฏิบัติตามภาระที่ตกลงไว้ รวมถึงโอกาสที่คู่ค้าจะถูกปรับลดอันดับความเสี่ยงด้านเครดิต ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรายได้และเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ความเสี่ยงด้านเครดิตเป็นความเสี่ยงที่มีความสำคัญมาก เพราะเกี่ยวข้องกับเงินให้สินเชื่อที่เป็นธุรกรรมหลักของธนาคารพาณิชย์ ทั้งในสินเชื่อที่เป็นสินทรัพย์ของธนาคาร และส่วนที่เป็นภาระผูกพัน เช่น การให้กู้ยืม เงินให้สินเชื่อในธุรกิจหรือในอุตสาหกรรม การรับรองอ่าวัล หรือการค้าประกันของธนาคารพาณิชย์ ที่เกิดจากธุรกรรมสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์อาจต้องจ่ายชำระหนี้แทนซึ่งจะเป็นสินทรัพย์ของธนาคารในที่สุด รวมถึงธุรกรรมสินเชื่อ และธุรกรรมที่เกิดจากการที่คู่สัญญาไม่ชำระ

ที่ต้องส่งมอบสินทรัพย์หรือชำระหนี้แก่ธนาคารพาณิชย์ (Pre-settlement, Settlement Risk) เช่น ธุรกรรมที่เกี่ยวกับเงินลงทุน ธุรกรรมที่เกี่ยวกับการค้าเงินตราต่างประเทศ เงินให้สินเชื่อในธุรกิจหรือในอุตสาหกรรม รวมถึงโอกาสที่คู่ค้าจะถูกปรับลดอันดับความเสี่ยงด้านเครดิต (Downgrade) ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายจากการตีราคามูลค่าตลาด (Mark to Market) ของตราสารที่มีมูลค่าลดลง และ/หรือมีผลต่อการต้องดำรงเงินทุน (Economic Capital) สูงขึ้น

(2) ที่มาของความเสี่ยงด้านเครดิต

ที่มาของความเสี่ยงด้านเครดิตสามารถแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยความเสี่ยงภายนอก และปัจจัยความเสี่ยงภายใน ดังนี้

(ก) ปัจจัยความเสี่ยงภายนอก

- สภาพเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงในส่วนของเศรษฐกิจมหภาค ได้แก่ เศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น เช่น การเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติ การว่างงาน จะมีผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านเครดิต โดยจะส่งผลในรูปของการเปลี่ยนแปลงวัฏจักรธุรกิจ อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย ปริมาณและคุณภาพสินเชื่อ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงในส่วนของเศรษฐกิจจุลภาค เช่น การขาดสภาพคล่อง หรือการประสบปัญหาทางการเงินจะมีผลให้ผู้กู้ยืมไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงหรือสัญญา การเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมาย และกฎระเบียบข้อบังคับจะมีผลกระทบต่อธนาคารพาณิชย์ในการปรับเปลี่ยนการกำกับดูแลธุรกรรม รวมถึงคุณภาพและความสามารถในการเรียกเก็บหนี้

- ปัจจัยที่มาจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่มีความสัมพันธ์กัน

ปัจจัยที่มาจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่มีความสัมพันธ์กัน หมายถึง ผลกระทบของปัจจัยความเสี่ยงในตลาดหนึ่งที่มีต่ออีกตลาดหนึ่ง ซึ่งมีสองลักษณะ ลักษณะแรกคือ ความสัมพันธ์โดยตรงคือเมื่อมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมหนึ่งก็จะส่งผลกระทบต่ออีกอุตสาหกรรมหนึ่งโดยตรง เช่น ถ้าอุตสาหกรรมก่อสร้างได้รับความเสียหายก็จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมที่ผลิตวัสดุก่อสร้าง ลักษณะที่สองคือ ความมีสัมพันธ์โดยอ้อมคือเมื่ออุตสาหกรรมใดได้รับผลกระทบก็จะส่งผลกระทบต่ออีกอุตสาหกรรมหนึ่งและจะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังอุตสาหกรรมข้างเคียง ทำให้ลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหาด้านเครดิตจนไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้

- การแข่งขัน

การแข่งขันระหว่างธนาคารพาณิชย์ในด้านการเติบโต การทำกำไร และความต้องการเป็นผู้นำในตลาดเป็นแรงกดดันให้มีการลดมาตรฐานการให้สินเชื่อ หรือมีการกำหนดราคาให้บริการสินเชื่อที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์มีต้นทุนจากสินเชื่อด้วยคุณภาพเพิ่มขึ้นผลตอบแทน โดยการแข่งขันมีทั้งจากธนาคารพาณิชย์ในประเทศ ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ สาขาธนาคารพาณิชย์เงินต่างประเทศ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และบริษัทเงินทุน

(ข) ปัจจัยความเสี่ยงภายใน

- มาตรฐานการพิจารณาสินเชื่อ (Underwriting Standards)

มาตรฐานการพิจารณาสินเชื่อเป็นกระบวนการพิจารณาว่าจะให้สินเชื่อประเภทใด กับใคร เพื่อวัตถุประสงค์ใด เมื่อใด อีกทั้งการอนุมัติเงินสินเชื่อควรมีแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมทั้งด้านรูปแบบและวิธีการในการประเมินคุณภาพผู้กู้ยืม การกำหนดวงเงินและอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมกับความเสี่ยงของผู้กู้และสินเชื่อ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การพิจารณาสินเชื่อจึงไม่ควรเกิดขึ้นบ่อย การอนุมัติให้สินเชื่อที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์จะต้องมีการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งและควรได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการธนาคารหรือผู้มีอำนาจที่ได้รับการมอบหมาย การพิจารณาสินเชื่อที่มีลักษณะผ่อนปรนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ธนาคารหากไม่สามารถที่จะติดตามเร่งรัดลูกหนี้หรือยึดหลักประกันได้ทันท่วงที ปัญหาของสินเชื่อจำนวนไม่น้อยเกิดจากข้อบกพร่องในกระบวนการพิจารณาอนุมัติและการติดตามสินเชื่อ ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถบรรเทาได้โดยใช้กระบวนการพิจารณาสินเชื่อที่รัดกุม

- การกระจุกตัวด้านเครดิต

การกระจุกตัวด้านเครดิตอาจเป็นสาเหตุที่สำคัญของปัญหาส่วนใหญ่ด้านเครดิต เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อสภาพเงินกองทุนและสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ การกระจุกตัวของสินเชื่อมีหลายลักษณะ อาทิ การกระจุกตัวของผู้กู้ยืมแต่ละราย หรือกลุ่มของผู้กู้ยืมแต่ละกลุ่ม หรือภาคเศรษฐกิจแต่ละภาค เช่น ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจก่อสร้าง อุตสาหกรรมการผลิต การเกษตร เป็นต้น การกระจุกตัวของสินเชื่ออาจเกิดจากการที่ธนาคารพาณิชย์ต้องการเป็นผู้นำในตลาดเป้าหมาย โดยทั่วไปธนาคารพาณิชย์มีความระมัดระวังในการกระจุกตัวของสินเชื่ออยู่แล้ว แต่เมื่อต้องเผชิญกับการแข่งขันอย่างรุนแรง ความระมัดระวังเรื่องนี้อาจลดลง

- ประสบการณ์ของพนักงาน

พนักงานสินเชื่อที่ขาดประสบการณ์ในธุรกรรมที่ต้องรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นการให้สินเชื่อ การลงทุน การบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพ หรือธุรกรรมใหม่ ๆ อาจส่งผลให้มี

การปฏิบัติการที่หละหลวม การบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและเกิดความสูญเสียต่อธนาคาร ในที่สุด

- ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ

หากผู้บริหารไม่ได้รับรายงานสินเชื่อที่มีข้อมูลสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาสินเชื่อที่มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบันอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ เช่น แนวโน้มทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรม ส่วนแบ่งตลาด ราคาของสินค้า อัตราแลกเปลี่ยนสินเชื่อค้างชำระ การกระจุกตัวของสินเชื่อ และการประเมินสินเชื่อที่มีปัญหาย่อมก่อให้เกิดธนาคารมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น

- การประเมินคุณภาพของสินเชื่อไม่เหมาะสม

การประเมินคุณภาพของสินเชื่อไม่เหมาะสม เป็นผลมาจากแรงกดดันของการแข่งขัน และการขยายตัวในการให้สินเชื่อ ก่อให้เกิดข้อจำกัดในเรื่องเวลาที่น้อยเกินกว่าที่จะได้ข้อมูลพื้นฐานที่ถูกต้อง นอกจากนี้ การขยายตัวอย่างรวดเร็วและ/หรือ การเข้าไปในตลาดใหม่อาจจูงใจผู้บริหารให้ปล่อยกู้โดยไม่มีวิเคราะห์ทางด้านการเงินและเศรษฐกิจอย่างเพียงพอ เพื่อช่วยให้การตัดสินใจสามารถทำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ผู้บริหารอาจสนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับการให้สินเชื่อโดยใช้ดัชนีเกี่ยวกับคุณภาพของสินเชื่ออย่างง่าย ๆ เช่น บุคลิกลักษณะของผู้กู้ มูลค่าหลักประกันที่รองรับในปัจจุบันและที่คาดในอนาคต หรือการสนับสนุนของบริษัทแม่หรือบริษัทในเครือ เป็นต้น

- การออกผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินใหม่ออกใช้โดยไม่ศึกษา

ความเสี่ยงอย่างถ่องแท้

การที่ธนาคารพาณิชย์ที่ไม่ได้พิจารณาถึงความเสี่ยงในการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ และไม่ได้กำหนดระบบการจัดการความเสี่ยงก่อนที่จะออกผลิตภัณฑ์ใหม่ออกสู่ตลาด เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญ ในขณะที่ปริมาณสินเชื่อมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและ/หรือมีการแข่งขันสูง ธนาคารพาณิชย์มักได้รับแรงกดดันให้ออกผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ออกสู่ตลาด โดยที่ไม่ได้ทำการทดสอบก่อน ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการในการพิจารณาสินเชื่อที่เหมาะสมและนำไปสู่ปัญหาร้ายแรงต่าง ๆ แก่สถาบันการเงินจำนวนมาก ธนาคารพาณิชย์ที่มีการปฏิบัติการด้านสินเชื่ออย่างเหมาะสมมักทดสอบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ก่อนที่จะทำการให้บริการต่าง ๆ เพื่อให้มีความพร้อมสำหรับลูกค้าทั่วไป

- การใช้ดุลพินิจส่วนตนในการอนุมัติสินเชื่อ

การอนุมัติสินเชื่อโดยดุลพินิจส่วนตนของผู้บริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่สินเชื่อที่ผู้ยื่นขอสินเชื่อได้มีการอนุมัติที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามการอนุมัติสินเชื่อที่ใช้ดุลพินิจส่วนตนโดยไม่คำนึงถึงข้อมูลสนับสนุนนำไปสู่ความเสี่ยงด้านเครดิต นอกจากนี้ผู้ได้รับสินเชื่อมักมีความสัมพันธ์กับผู้บริหารอาวุโส เช่น เป็นบริษัทของผู้บริหารหรือบริษัทในเครือ เป็นเพื่อนหรือบุคคลที่ได้ชื่อว่ามีสถานภาพทางการเงินที่มั่นคงโดยไม่ได้มีการตรวจสอบ หรือเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง การรักษาคุณภาพสินเชื่อในเบื้องต้นขึ้นอยู่กับความระมัดระวังในการอนุมัติสินเชื่อซึ่งต้องเป็นไปตามนโยบาย

- การให้สินเชื่อเกินมูลค่าที่แท้จริงของหลักประกัน

การให้สินเชื่อเพื่อไปซื้อหรือพัฒนาสินทรัพย์ที่นำมาเป็นหลักประกัน ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งไม่สามารถประเมินความสอดคล้องระหว่างฐานะและความสามารถในการหารายได้ของผู้กู้กับการเปลี่ยนแปลงราคาและสภาพคล่องของตลาดของหลักประกันได้ การให้กู้เพื่อนำเงินที่ได้จากการกู้ไปซื้อสินทรัพย์ เช่น สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์ การให้เช่าซื้อ การขายบัญชีลูกหนี้ และการให้กู้แก่ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ มีความสัมพันธ์อย่างมากระหว่างความน่าเชื่อถือของลูกค้าและคุณภาพสินทรัพย์ที่เป็นหลักประกัน เนื่องจากรายได้หลักของลูกค้าเป็นแหล่งที่มาสำคัญของการจ่ายเงินคืนมักเกี่ยวข้องกับคุณภาพของสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง หากกระแสรายได้ของผู้กู้เสื่อมลงอันเนื่องมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจย่อมจะส่งผลกระทบต่อผลการประเมินมูลค่าของสินทรัพย์ที่เป็นหลักประกันถูกปรับลดลงด้วย

- การไม่คำนึงถึงวงจรธุรกิจ

ในการให้สินเชื่อที่ไม่คำนึงถึงผลของวงจรธุรกิจทำให้การวิเคราะห์สินเชื่ออาจมีการใช้สมมติฐานในทางบวกเกินไป เช่น ธุรกิจการค้าปลีก ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์และสินเชื่อรายย่อย ซึ่งมักได้รับผลกระทบจากวงจรธุรกิจ อย่างไรก็ตามวงจรธุรกิจอาจมีผลกระทบต่อธุรกิจน้อยกว่าวงจรผลิตภัณฑ์โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ใหม่ซึ่งมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เช่น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารโทรคมนาคม การทดสอบภายใต้ภาวะวิกฤติ (Stress Testing) ที่มีประสิทธิภาพซึ่งคำนึงถึงผลของวงจรธุรกิจและวงจรผลิตภัณฑ์เป็นแนวทางหนึ่งในการตัดสินใจด้านเครดิตและทำให้เกิดความเข้าใจในความเสี่ยงด้านเครดิตที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

- การสอบทานเครดิตที่ดี

การสอบทานเครดิตที่เป็นอิสระ มีความต่อเนื่อง การจัดระดับความเสี่ยงที่ถูกต้อง มีปริมาณการสอบทานที่เหมาะสม ครอบคลุมขอบเขตที่ควรสอบทาน รวมถึงการรายงานผลการสอบทานต่อผู้บริหารถือเป็นการสอบทานที่ดี ทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถติดตาม

บริหารความเสี่ยงและดำเนินการแก้ไขสินเชื่อที่มีปัญหาได้อย่างเหมาะสมและทันเวลา ป้องกันการเกิดความเสียหายจากการที่ลูกหนี้หรือคู่สัญญาไม่ปฏิบัติตามสัญญา

- การให้สินเชื่อเกินความจำเป็น

การให้สินเชื่อเกินความจำเป็นมีความเสี่ยงเช่นเดียวกับการให้สินเชื่อที่ไม่มีการวิเคราะห์ การให้สินเชื่อเกินกว่าความสามารถที่จะจ่ายคืนของลูกหนี้จะนำไปสู่การเกิดสินเชื่อที่มีปัญหาได้

- การเน้นการสร้างรายได้

การเน้นการสร้างรายได้จากสินเชื่อมากกว่าคุณภาพของสินเชื่อมักนำไปสู่การอนุมัติสินเชื่อที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งในระยะยาวอาจก่อให้เกิดสินเชื่อด้วยคุณภาพทำให้เกิดค่าใช้จ่ายสูงกว่าจำนวนรายได้ที่ได้รับในตอนต้น

- การสร้างธุรกรรมภายในที่ไม่เหมาะสม (Self-dealing)

การสร้างธุรกรรมภายในที่ไม่เหมาะสมอาจก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญกับธนาคารพาณิชย์เป็นเหตุให้ธนาคารล้มเหลว การปฏิบัติเช่นนี้พบได้จากการให้สินเชื่อจำนวนมากแก่บุคคลภายในโดยมีลักษณะเลียนนโยบายสินเชื่อที่กำหนดไว้ รวมถึงการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อให้มีการพิจารณาสินเชื่ออย่างไม่เหมาะสม โดยไม่มีการวิเคราะห์สินเชื่อที่ดี ทำให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อไม่สามารถประเมินสินเชื่อนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม ในบางครั้งบุคคลภายในอาจมีการขอกู้โดยใช้ชื่อที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลภายในเพื่อปิดบังการให้สินเชื่อแก่ตนเอง

- ความเชี่ยวชาญทางเทคนิคในการประมวลผลข้อมูล

การขาดความเชี่ยวชาญทางเทคนิคปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในการที่ฝ่ายบริหารไม่สามารถที่จะเรียกดูและประเมินข้อมูลด้านเครดิต เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของผลิตภัณฑ์สินเชื่อ ดังนั้น จุดอ่อนของการบริหารในลักษณะนี้มักนำไปสู่หนี้สูญในที่สุด นอกจากนี้การใช้เครื่องมือทางสถิติหรือทางคณิตศาสตร์มาพิจารณาเพื่ออนุมัติสินเชื่อส่วนบุคคล โดยขาดความเข้าใจถึงโครงสร้างในการประมวลผลข้อมูลและข้อจำกัดของเครื่องมืออาจทำให้เกิดหนี้เสียในอนาคตเช่นกัน

- การกำกับดูแล

เงินให้สินเชื่อที่ประสบปัญหาส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการที่คณะกรรมการธนาคารพาณิชย์หรือผู้บริหารไม่สามารถกำกับดูแลหน่วยงานต่าง ๆ ให้ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมตามนโยบาย หรืออาจเกิดจากการกำกับดูแลที่ไม่มีประสิทธิผลเพราะขาดความรู้ถึงสถานะของผู้กู้ยืม

2.1.3.2 ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk)

(1) ความหมายของความเสี่ยงด้านตลาด

ความเสี่ยงด้านตลาด หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของ อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และราคาตราสารในตลาดเงินตลาดทุน ที่มีผลกระทบในทางลบต่อรายได้ และเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์

(2) ที่มาของความเสี่ยงด้านตลาด

ที่มาของความเสี่ยงด้านตลาดสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และความเสี่ยงจากราคาความเสี่ยงด้านราคา (Price Risk) ดังนี้

- ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Risk)

ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย เป็นความเสี่ยงที่รายได้หรือเงินกองทุนได้รับผลกระทบในทางลบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยของรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุลทั้งหมดที่มีความอ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย (Rate Sensitive Items) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ (Net Interest Income) มูลค่าตลาดของรายการเพื่อค้า (Trading Account) และรายได้และค่าใช้จ่ายอื่นที่สัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ย เช่น ค่าธรรมเนียมการกู้ยืม ค่าธรรมเนียมการให้บริการเงินฝาก และค่าใช้จ่าย เนื่องจากการกันสำรอง เป็นต้น

- ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน (Foreign Exchange Risk)

ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน เป็นความเสี่ยงที่รายได้หรือเงินกองทุนได้รับผลกระทบในทางลบเนื่องจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเนื่องมาจากการทำธุรกรรมในสกุลเงินต่างประเทศหรือจากการมีสินทรัพย์หรือหนี้สินในเงินสกุลต่างประเทศ การพิจารณาความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนควรแยกเป็น 2 กรณี คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการทำธุรกรรมสกุลเงินตราต่างประเทศ (Transaction Risk) และความเสี่ยงที่เกิดจากการแปลงมูลค่าจากเงินสกุลต่างประเทศเป็นสกุลเงินท้องถิ่น (Translation Risk)

- ความเสี่ยงจากราคา (Price Risk)

ความเสี่ยงจากราคา เป็นความเสี่ยงที่รายได้หรือเงินกองทุนได้รับผลกระทบในทางลบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของราคาตราสารหนี้และตราสารทุน ทำให้มูลค่าของพอร์ตเงินลงทุนเพื่อค้าและเพื่อขาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ลดลง

2.1.3.3 ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

(1) ความหมายของความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ หมายถึง ความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหาย อันเนื่องมาจากการขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กร และการขาดการควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบงาน หรือเหตุการณ์ภายนอก และส่งผลกระทบต่อรายได้และเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ไม่นับรวมความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านตลาด และความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ซึ่งความเสี่ยงไม่เพียงพอหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจากปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยข้างต้น เป็นสาเหตุก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านปฏิบัติการขึ้นได้ เช่น การทุจริต ความไม่เพียงพอหรือความไม่ถูกต้องของข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ การหยุดชะงักหรือการขัดข้องของระบบคอมพิวเตอร์ การก่อวินาศภัย หรือภัยธรรมชาติ เป็นต้น และอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อ การดำเนินงาน และเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ได้

(2) ที่มาของความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

ที่มาของความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ แบ่งออกได้เป็น 6 ประเภท คือ ความเสี่ยงจากการทุจริต ความเสี่ยงจากการจ้างงาน และความปลอดภัยในสถานที่ปฏิบัติงาน ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของทรัพย์สิน ความเสี่ยงจากการขัดข้องและหยุดชะงักของระบบงานและระบบคอมพิวเตอร์ ความเสี่ยงจากกระบวนการทำงาน ความเสี่ยงจากลูกค้า ผลิตภัณฑ์ และวิธีปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจ ดังนี้

(ก) ความเสี่ยงจากการทุจริต

- ความเสี่ยงจากการทุจริตจากภายใน

เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการทุจริตของบุคคลภายในองค์กร เพื่อให้ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการทุจริตดังกล่าวตกแก่พวกพ้องของตนเอง เช่น การปลอมแปลงเช็ค การปลอมแปลงเอกสาร การยกยอก หรือ การรับสินบน เป็นต้น

- ความเสี่ยงจากการทุจริตจากภายนอก

เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการทุจริตของบุคคลภายนอกองค์กร แต่ก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรงต่อธนาคารพาณิชย์ เช่น การปลอมแปลงเช็ค การปลอมแปลงเอกสารทางการเงิน การฉ้อโกง เป็นต้น

(ข) ความเสี่ยงจากการจ้างงาน และความปลอดภัยในสถานที่ปฏิบัติงาน

เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจ้างงานที่ไม่เหมาะสม การจ่ายค่าตอบแทน หรือการปฏิบัติต่อพนักงานอย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งอาจก่อให้เกิดการฟ้องร้องการลาออก หรือการหยุดงานประท้วงได้ นอกจากนี้ ยังรวมถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และการควบคุมสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ไม่เพียงพอ จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพของพนักงาน อันเนื่องมาจากโรคภัย หรือได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานได้

(ค) ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของทรัพย์สิน

เป็นความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของธนาคารพาณิชย์ อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุ อัคคีภัย ภัยธรรมชาติ การทำลายทรัพย์สิน การจลาจล การก่อความไม่สงบทางการเมือง การก่อวินาศภัย เป็นต้น

(ง) ความเสี่ยงจากการขัดข้องและหยุดชะงักของระบบงานและระบบคอมพิวเตอร์

เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากระบบงานที่ผิดพลาด หรือการหยุดทำงานของระบบงานด้านต่าง ๆ เช่น ความไม่สอดคล้องกัน หรือความแตกต่างของระบบงานที่เกิดจากการรวบรวมกิจการ ความบกพร่องของระบบงานคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย รวมถึงการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ล้าสมัย และไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

(จ) ความเสี่ยงจากกระบวนการทำงาน

เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากความผิดพลาดในวิธีปฏิบัติงาน (Methodology) ความผิดพลาดของระบบการปฏิบัติงาน หรือความผิดพลาด จากการปฏิบัติงานของพนักงานภายในธนาคาร และพนักงานจากการจ้างงานภายนอก เช่น การนำเข้าข้อมูลผิดพลาด การประเมินมูลค่าหลักประกันไม่ถูกต้อง การไม่ปฏิบัติตามสัญญาการจ้างงานตามสัญญาจ้างงานจากภายนอก การขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ของพนักงาน การปรับปรุงกระบวนการทำงานที่ไม่เหมาะสม รวมถึงการจัดทำนิติกรรมสัญญาและเอกสารทางกฎหมายที่ไม่สมบูรณ์ทำให้ไม่สามารถใช้บังคับได้ตามกฎหมาย เป็นต้น

(ฉ) ความเสี่ยงจากลูกค้า ผลิตภัณฑ์ และวิธีปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจ

เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากวิธีปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจ กระบวนการออกผลิตภัณฑ์ และการเข้าถึงข้อมูลลูกค้าที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ

และข้อบังคับที่ทางการกำหนด เช่น การทำธุรกรรมที่ละเมิดกฎหมาย การดำเนินธุรกรรมที่ไม่ได้รับอนุญาต การทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน และการที่ธนาคารพาณิชย์นำข้อมูลความลับของลูกค้าไปหาผลประโยชน์ เป็นต้น

2.1.3.4 ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

(1) ความหมายของความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถชำระหนี้สินและภาระผูกพันเมื่อถึงกำหนด เนื่องจากไม่สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้ หรือไม่สามารถจัดหาเงินทุนได้เพียงพอ หรือสามารถจัดหาเงินทุนได้แต่ด้วยต้นทุนที่สูงเกินกว่าระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรายได้และเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เช่น ธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งมีปัญหาด้านคุณภาพของสินทรัพย์และมีชื่อเสียงหรือข่าวลือในทางไม่ดี ทำให้เงินฝากลดลงอย่างมาก และเจ้าหนี้ระงับวงเงินสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นได้รับอยู่ สถานการณ์เหล่านี้ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีความเสี่ยงจากการขาดสภาพคล่องได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อความต้องการใช้เงินทุนมีปริมาณสูงกว่าสภาพคล่องที่มีอยู่เป็นจำนวนมากอาจทำให้ธนาคารพาณิชย์ล้มได้

นอกจากนี้ ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องยังเกิดจากการที่ธนาคารไม่สามารถยกเลิก (Unwind) หรือหักลบ (Offset) ความเสี่ยงที่มีอยู่จากสินทรัพย์ที่ถืออยู่ได้ทำให้ต้องขายสินทรัพย์ในราคาต่ำกว่าต้นทุนที่ซื้อเข้ามาเนื่องจากสินทรัพย์ที่ถืออยู่มีสภาพคล่องต่ำ หรือเกิดภาวะตลาดขาดสภาพคล่อง เช่น ธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งได้ทำสัญญาขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าให้กับลูกค้า และได้ทำสัญญาซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าเป็นจำนวนเงินเท่ากันเพื่อป้องกันความเสี่ยง ถ้าหากลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ ธนาคารก็จำเป็นต้องยกเลิก (Unwind) สัญญาซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าที่ทำไว้เพื่อป้องกันความเสี่ยง โดยการขายสัญญาดังกล่าวออกไป ซึ่งอาจทำให้ธนาคารพาณิชย์เกิดผลขาดทุน และหากมีจำนวนสูงก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ได้ นอกจากนี้ สัญญาณเตือนถึงปัญหาของสภาพคล่องยังอาจรวมถึงต้นทุนเงินทุนที่เพิ่มสูงขึ้น การถูกเรียกหลักประกันในการกู้ยืมในขณะที่ยื่นมาไม่ต้องใช้หลักประกันใด ๆ การถูกลดอันดับความน่าเชื่อถือในตลาด การลดลงของวงเงินในการกู้ยืมหรือการลดลงของแหล่ง เงินทุนระยะยาวที่จะสามารถใช้ได้ รวมทั้งการถูกระงับการให้การสนับสนุนจากธนาคารพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกัน และอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ

(2) ที่มาของความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

ที่มาของความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยความเสี่ยงภายนอก และปัจจัยความเสี่ยงภายใน ดังนี้

(ก) ปัจจัยความเสี่ยงภายนอก

- การแข่งขัน

ปัจจัยด้านการแข่งขันเป็นความเสี่ยงจากภายนอกที่สำคัญที่กระทบต่อสภาพคล่อง เช่น ฐานเงินฝากอาจจะเคลื่อนย้ายไปยังธนาคารพาณิชย์คู่แข่งที่ให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงกว่า หรือคู่แข่งที่คิดค่าธรรมเนียมในอัตราที่ต่ำกว่า หรือแนวโน้มของลักษณะประชากรที่เปลี่ยนไป เช่น ประชาชนมีความรู้มากขึ้น เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่สามารถ ทดแทนหรือให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ รวมทั้งการออก พันธบัตรรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ การออกกองทุนต่าง ๆ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ทางการเงินของ Non - Bank ต่าง ๆ นอกจากนี้ภาวะเศรษฐกิจก็สามารถส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ได้ เช่น เงินฝากหรือแหล่งเงินทุนอื่น ๆ อาจลดลงหรือไม่สามารถหาได้ในช่วงที่เศรษฐกิจในประเทศ ภูมิภาค หรือเศรษฐกิจทั่วโลกถดถอย

- ความผันผวนของตลาด

ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องอาจเกิดจากการเคลื่อนไหวของตลาดในทิศทางที่สร้างความเสียหายแก่ธนาคารพาณิชย์ เช่น ธุรกรรมด้านตราสารอนุพันธ์ บางประเภท หรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ในตลาดรองอาจมีน้อย ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์อาจเกิดผลขาดทุนหากจำเป็นต้องขายตราสารเหล่านี้โดยเร็ว และผลขาดทุนดังกล่าวอาจทำให้ชื่อเสียงในตลาดของธนาคารพาณิชย์เสียไป และอาจถูกระงับวงเงินกู้ยืมสำรองกรณีฉุกเฉินที่เคยให้ไว้ด้วย

- การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ของทางการ

การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ของทางการอาจกระทบต่อความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง เช่น การเปลี่ยนแปลงกฎหมายและกฎเกณฑ์ เพื่อเปิดให้มีการแข่งขันกันมากขึ้น ลูกค้าน่าจะมีทางเลือกมากขึ้นในการบริหารเงินทุนส่วนเกินของตน ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์หาเงินฝากใหม่และรักษาเงินฝากเดิมได้ยากขึ้นด้วย ขณะเดียวกันธนาคารพาณิชย์กลับมีทางเลือกมากขึ้นในการระดมเงินทุน และนำเงินทุนส่วนเกินไปลงทุนในตลาดทุนโดยตรง ทำให้เกิดความเสี่ยง ในการลงทุน ถ้าผู้บริหารประเมินความเสี่ยงผิดพลาดก็จะกระทบถึงสภาพคล่องทั้งหมด

(ข) ปัจจัยความเสี่ยงภายใน

- กลยุทธ์/นโยบายในการดำเนินธุรกิจ

การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย เงินฝากหรืออัตราค่าธรรมเนียมบริการ หรือโครงสร้างของสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุล เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) กลยุทธ์นี้อาจจะทำให้โครงสร้างเงินทุนเปลี่ยนแปลงโดยไม่ตั้งใจ เช่น มีเงินฝากไหลเข้ามาเกินความต้องการเป็นจำนวนมาก และการบริหารสภาพคล่องมีความซับซ้อนมากขึ้นจากโครงสร้างอายุของรายการนอกงบดุล หรือฐานลูกค้าเดิมย้ายไปใช้บริการคู่แข่งที่คิดค่าบริการต่ำกว่า เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีต้นทุนที่สูงกว่าตลาด หรือไม่สามารถคำนวณต้นทุนหรือกำหนดราคาได้อย่างเหมาะสม

- การพึ่งพิงแหล่งเงินทุนที่ผันผวน (Volatile Funding)

การพึ่งพิงแหล่งเงินทุนที่ผันผวนมากเกินไป ทำให้เกิดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องได้ เช่น การกู้ยืมเงินจาก ต่างประเทศ หรือการกู้ยืมจากเจ้าหนี้รายใหญ่ ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนที่มีความอ่อนไหวต่ออัตรา ดอกเบี้ย การมีแหล่งเงินทุนที่เป็นเงินฝากรายย่อยซึ่งมีจำนวนรายมากจะมีความมั่นคงมากกว่า

- รายการนอกงบดุล

จำนวนและความซับซ้อนของรายการนอกงบดุลมีผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง เช่น ภาระผูกพันตาม Letter of Credit หรือ Guarantee วงเงินสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์อนุมัติแล้วแต่ลูกค้ายังมีได้เบิกใช้ หรือการทำรายการตราสารอนุพันธ์ที่มีความซับซ้อน ทำให้เกิดความยุ่งยากลำบากในการประมาณการความต้องการของสภาพคล่อง

- การกระจุกตัวของแหล่งเงินทุน

การกระจุกตัวของแหล่งที่มาของเงินทุนจะเพิ่มความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง เช่น แหล่งเงินทุนจากเงินฝากหรือเงินกู้ยืมที่เป็นสกุลเงินใดสกุลเงินหนึ่ง หรือเงินกู้ยืมถึงกำหนดชำระในช่วงเวลาเดียวกัน เงินทุนจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งหรือจากตลาดเดียวกัน หรือเงินทุนที่มาจากตราสารทางการเงินประเภทเดียวกัน

- ระบบงานที่บกพร่องขององค์กร

การวางระบบการรายงานข้อมูล (Management Information System) จากแต่ละฝ่ายงานที่ส่งให้ฝ่ายบริหารเงินเพื่อใช้ในการบริหารสภาพคล่องไม่เหมาะสม ทำให้ข้อมูลไม่ถูกต้องและทันเวลา ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหาสภาพคล่องไม่เพียงพอ ซึ่งอาจเกิดผลเสียหายต่อชื่อเสียงของธนาคารพาณิชย์ในตลาดได้

2.1.3.5 ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

(1) ความหมายของความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงาน และการนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก อันส่งผลกระทบต่อรายได้ เงินกองทุน หรือการดำรงอยู่ของกิจการ ดังนั้น คณะกรรมการธนาคารพาณิชย์และผู้บริหารระดับสูงต้องวางแผนกลยุทธ์และแผนดำเนินงานอย่างรอบคอบ ส่งเสริมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล พร้อมทั้งจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานภายในที่เหมาะสมสำหรับการนำไปปฏิบัติ เช่น การจัดองค์กร บุคลากร งบประมาณ ระบบข้อมูลสารสนเทศ ระบบการติดตามและควบคุมการปฏิบัติงาน เป็นต้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางธุรกิจและจัดการกับปัญหาของสถาบันการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ที่มาของความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

แหล่งที่มาของความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ สามารถจำแนกได้ 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยความเสี่ยงภายนอก และปัจจัยความเสี่ยงภายใน

(ก) ปัจจัยความเสี่ยงภายนอก

- ภาวะการแข่งขัน

ธนาคารพาณิชย์ต้องคาดการณ์และปรับตัวให้สอดคล้องกับภาวะตลาดที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมทั้งต้องวางแผนกลยุทธ์และแผนดำเนินงานให้เหมาะสมกับการแข่งขันในปัจจุบันและอนาคต โดยต้องคำนึงถึงคู่แข่ง การแข่งขันด้านราคา และผลิตภัณฑ์ใหม่

- การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรและความต้องการของลูกค้า จะมีผลต่อฐานลูกค้า รายได้ และเงินกองทุนของธนาคาร คณะกรรมการฯ และผู้บริหารระดับสูงต้องติดตามดูแลการกำหนดกลุ่มลูกค้า เป้าหมายที่มีศักยภาพ และวิธีการเสนอบริการที่ดีให้แก่ลูกค้าเหล่านั้น เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะสูญเสียส่วนแบ่งตลาดและกำไร

- การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

ธนาคารพาณิชย์เผชิญกับความเสี่ยงจากเทคโนโลยี จากการที่คู่แข่งสามารถพัฒนาระบบและ/หรือเครื่องมือในการให้บริการที่มีประสิทธิภาพมากกว่าและมีต้นทุนต่ำกว่าสำหรับตลาดที่มีการแข่งขันสูงหากธนาคารไม่จัดการความเสี่ยงจากเทคโนโลยีจะทำให้ธนาคารสูญเสียส่วนแบ่งตลาด เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันด้านการให้บริการและด้านราคาได้ สำหรับตลาดที่มีการ

แข่งขันไม่รุนแรงธนาคารพาณิชย์อาจไม่จำเป็นต้องติดตามเทคโนโลยีใหม่มากนัก แต่ธนาคารพาณิชย์ควรมั่นใจว่าเทคโนโลยีที่ใช้มีความเพียงพอ ในการรักษารฐานลูกค้าของธนาคาร ไว้ได้

- ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ภาวะเศรษฐกิจในระดับโลก ระดับประเทศ ระดับ ภูมิภาค หรือระดับท้องถิ่น มีผลกระทบต่อระดับกำไรและฐานะเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งโดยเฉพาะช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ แต่ระดับความรุนแรงของผลกระทบดังกล่าวขึ้นอยู่กับขอบเขตการดำเนินงานและความสามารถในการปรับตัวของธนาคาร ดังนั้น คณะกรรมการฯ และผู้บริหารระดับสูงควรประเมินระดับความเสี่ยงขององค์กร ตลอดจนติดตามภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันแนวโน้ม รวมทั้งคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอย่างต่อเนื่อง

- ข้อกำหนดของทางการ

กฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ของทางการ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อาจเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานอันส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ และแผนดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมาย และจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแผนและการปฏิบัติให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของทางการ ธนาคารพาณิชย์จึงควรจัดให้มีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบเพื่อติดตามกฎระเบียบ และข้อกำหนดต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

(ข) ปัจจัยความเสี่ยงภายใน

- โครงสร้างองค์กร

การจัดโครงสร้างองค์กรมีความสำคัญต่อการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์และแผนดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ หากธนาคารพาณิชย์ถูกครอบงำโดยผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ ชัดเจน อาจทำให้การบริหารขาดความเป็นอิสระและไม่มีการถ่วงดุลอำนาจ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาในการจัดการและการบังคับบัญชา ธนาคารพาณิชย์ควรมีโครงสร้างองค์กรที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์และแผนดำเนินงาน และสามารถป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์โดยบุคคลภายใน เช่น กรรมการ ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น เจ้าหน้าที่ เป็นต้น

- กระบวนการและวิธีปฏิบัติงาน

ธนาคารพาณิชย์ที่มีได้กำหนดกระบวนการและวิธีปฏิบัติงานที่ชัดเจน หรือกำหนดความรับผิดชอบที่ซ้ำซ้อนกัน อาจส่งผลให้การปฏิบัติตามแผนดำเนินงานและแผนปฏิบัติการ

ล่าช้าและผิดพลาดได้ง่าย ยากแก่การติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานได้ถูกต้องและทันกาล ธนาคารควรกำหนดให้มีกระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน พร้อมทั้งมีการสอบย้อนความถูกต้องและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการเกิดช่องโหว่ในการควบคุมภายใน

- ความเพียงพอและคุณภาพของบุคลากร

แผนกลยุทธ์และแผนดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับคณะกรรมการฯ และผู้บริหารระดับสูง ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และวิสัยทัศน์ สำหรับการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์และแผนดำเนินงานในทุกระดับของธนาคารจะบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับปริมาณและคุณภาพของบุคลากร จำนวนบุคลากรที่เพียงพอจะช่วยรองรับปริมาณงานและธุรกรรมได้ครบถ้วน บุคลากรควรมีความเชี่ยวชาญและได้รับการฝึกอบรมที่จำเป็นเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น ธนาคารพาณิชย์ที่เน้นการให้สินเชื่อรายย่อยควรมีบุคลากรที่มีความเป็นมืออาชีพมีความรู้และ ความชำนาญในเรื่องดังกล่าวอย่างเพียงพอ เป็นต้น เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ การขาดเจ้าหน้าที่สินเชื่อที่มีความสามารถหรือมีจำนวนไม่เพียงพอต่อปริมาณสินเชื่อหรือจำนวนลูกค้า จะมีผลกระทบต่อคุณภาพสินเชื่อหรือฐานะการดำเนินงานและชื่อเสียงของธนาคาร

- ความเพียงพอของข้อมูล

ธนาคารพาณิชย์จะต้องได้รับข้อมูลที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การได้รับข้อมูลที่ไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้องและไม่ทันกาล จะเป็นอุปสรรคต่อการเข้าใจภาวะตลาด และส่งผลต่อการวางแผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงาน การกำหนดเป้าหมาย และการบริหารงานของธนาคาร ดังนั้นธนาคารเงินควรมีข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ความต้องการของลูกค้า และการพัฒนาของคู่แข่ง เพื่อใช้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจและรักษาส่วนแบ่งตลาดและรายได้

- เทคโนโลยี

ธนาคารพาณิชย์ต้องมั่นใจว่าเทคโนโลยีที่ใช้อยู่สามารถแข่งขันและตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ โดยเฉพาะธุรกรรมที่มีความซับซ้อน เช่น Cash Management หรือตราสารอนุพันธ์ พร้อมทั้งต้องปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถแข่งขันและรองรับปริมาณธุรกรรมใหม่ได้

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนงานศึกษาในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบและการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ภายหลังจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำเอาหลักเกณฑ์ Basel มาใช้กับสถาบันการเงินในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ทำให้มีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบและการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ภายใต้หลักเกณฑ์ Basel ดังนี้

2.2.1 ผลกระทบและการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ภายใต้หลักเกณฑ์ Basel

งานศึกษาของ เสนีย์ อารีรัตน์ (2553) ได้ศึกษาว่าเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำหลักเกณฑ์ Basel I มาบังคับใช้กับธนาคารพาณิชย์ ส่งผลให้พฤติกรรมกรรมการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนไปอย่างไร โดยใช้ข้อมูลรายปีของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 15 ธนาคาร ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2531- 2550 พบว่าแม้ธนาคารพาณิชย์จะมีเงินกองทุนที่เพียงพอและมีแนวโน้มเข้มแข็งขึ้นภายหลังใช้หลักเกณฑ์ Basel I แต่ก็ได้สะท้อนความมั่นคงที่แท้จริงของระบบธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากการบังคับใช้กฎเกณฑ์ขณะนั้นยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ตีพอ อีกทั้งธนาคารพาณิชย์ยังขาดความรัดกุมในการวิเคราะห์สินเชื่อ ใช้การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อโดยดูจากมูลค่าหลักประกันเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงศักยภาพของตัวผู้กู้ ทำให้ปล่อยสินเชื่อที่ไม่มีคุณภาพเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์เอง และเมื่อวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองเศรษฐมิติจากการอาศัยข้อมูลที่มีลักษณะ Panel Data ของธนาคารพาณิชย์ไทยรายธนาคารในช่วงปี พ.ศ. 2531 – 2550 พบว่าการนำหลักเกณฑ์ Basel I มาบังคับใช้ ไม่ได้มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินธุรกิจในระดับที่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นกัน คือไม่ได้ทำให้ธนาคารพาณิชย์เพิ่มความระมัดระวังการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น อย่างไรก็ตามภายหลังจากเกิดวิกฤตการณ์การเงินในไทยในปี พ.ศ. 2540 ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎเกณฑ์ให้เป็นมาตรฐานมากขึ้น และเริ่มกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์เปิดเผยข้อมูลทุนสำรองและข้อมูลหนี้เสียของแต่ละธนาคารให้สาธารณชนรับรู้มากขึ้น เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ระมัดระวังในการบริหารสินทรัพย์

นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้มีการรับหลักเกณฑ์ Basel II และหลักการ IAS 39 มาใช้กับธนาคารพาณิชย์ไทย ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีการบริหารความเสี่ยงได้ดีขึ้น จากผลการประมาณค่าทางสถิติโดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ทำให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ซึ่งได้มีการปรับเปลี่ยน Portfolio หันมาลงทุนใน

หลักทรัพย์ซึ่งมีน้ำหนักความเสี่ยงต่ำกว่าการให้เงินสินเชื่อ ในด้านการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้วยวิธีทางสถิติ พบว่าการนำหลักเกณฑ์ Basel มาบังคับใช้ มีอิทธิพลต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เสี่ยงเฉลี่ย (Net Interest Margin : NIM) และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือทำให้ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิภาพในการดำเนินงานได้ดีขึ้น อีกทั้งการมีเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่แข็งแกร่งจะส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์มีโอกาสที่จะสามารถทำกำไรได้มากขึ้น

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานศึกษาของ **สมรัตน์ กิตติวัฒนวรกร (2552)** ที่ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างหลักเกณฑ์ Basel I กับหลักเกณฑ์ Basel II และผลกระทบของหลักเกณฑ์ Basel II ต่อเงินกองทุน และการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ โดยศึกษาธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กแห่งหนึ่ง พบความแตกต่างหลักสามประการของหลักเกณฑ์ Basel I และ Basel II ประการแรกคือ การวัดและการประเมินสินทรัพย์เสี่ยงเพื่อนำมาใช้ดำรงเงินกองทุนของสถาบันการเงิน โดยหลักเกณฑ์ Basel I จะใช้น้ำหนักค่าความเสี่ยงที่คงที่แยกตามประเภทธุรกิจแต่หลักเกณฑ์ Basel II เน้นการมองถึงศักยภาพของลูกหนี้โดยใช้อันดับเครดิตของลูกหนี้ ซึ่งสามารถสะท้อนความสามารถของลูกหนี้ได้อย่างแท้จริง ประการที่สอง เกณฑ์ Basel II ได้มีการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการเพิ่มขึ้นจากความเสี่ยงด้านเครดิตและด้านตลาด และประการที่สามเกณฑ์ Basel II กำหนดให้สถาบันการเงินต้องมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงินกองทุนเพื่อต้องการเสริมสร้างการใช้กลไกตลาดเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลความเพียงพอของเงินกองทุนของสถาบันการเงิน

ในการศึกษาผลกระทบของหลักเกณฑ์ Basel II ต่อเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ในเชิงปริมาณ โดยการเปรียบเทียบอัตราเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามหลักเกณฑ์ Basel I และ หลักเกณฑ์ Basel II ของธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กแห่งหนึ่งที่ใช้ในการศึกษาในปี 2550 และใช้ทฤษฎี Security Market Line (SML) มาอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนที่นักลงทุนคาดหวังกับปริมาณ ความเสี่ยงที่เป็นระบบ โดยอัตราเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง คืออัตราผลตอบแทนที่นักลงทุนคาดหวัง และสินทรัพย์เสี่ยงคือปริมาณความเสี่ยงที่เป็นระบบ ผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และการลดลงของสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ส่งผลให้อัตราเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ลดลง

นอกจากนี้ยังพบว่าหลังจากใช้หลักเกณฑ์ Basel II ทำให้ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กแห่งนี้ได้ปรับโครงสร้างสินเชื่อของธนาคารโดยหันไปเน้นกลุ่มลูกค้ารายย่อยที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากไม่ต้องการที่จะดำรงเงินกองทุนสูง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Security Market Line (SML) ที่อธิบายว่า

หากอัตราผลตอบแทนที่นักลงทุนคาดหวังใกล้เคียงกัน นักลงทุนจะเลือกลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำกว่า กล่าวคือหากอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารปล่อยกู้ภาคเอกชนกับอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารปล่อยกู้ลูกค้า รายย่อยนั้นแตกต่างกันไม่มาก ธนาคารพาณิชย์แห่งนี้ก็จะเลือกปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกค้า รายย่อยซึ่งมีความเสี่ยงต่ำกว่า จึงคาดว่าในอนาคตธนาคารพาณิชย์จะหันมาขยายสินเชื่อจากลูกค้า รายย่อยเป็นหลัก ซึ่งจะกระทบให้โครงสร้างการปล่อยสินเชื่อของธนาคารนั้นเปลี่ยนแปลงไป และยังพบว่าหลักเกณฑ์ Basel II ยังส่งผลกระทบต่อให้ธนาคารมีภาระต้นทุนเพิ่มขึ้นจากการเตรียมความพร้อม ในด้านต่างๆ โดยการเร่งพัฒนาบุคลากร เครื่องมือ ระบบเทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูล เพื่อรองรับ การใช้หลักเกณฑ์ Basel II แต่อย่างไรก็ตามในระยะยาวนั้นหลักเกณฑ์ Basel II ช่วยให้ธนาคาร บริหารสินทรัพย์ด้วยการระมัดระวังมากขึ้น และช่วยให้ธนาคารสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ดีขึ้น

เช่นเดียวกับงานศึกษาของ **พิรพร บรรณการ (2552)** ที่ศึกษาเปรียบเทียบถึง แนวทางและประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ก่อนและ หลังจากที่ธนาคารนำหลักเกณฑ์ Basel II มาใช้ โดยศึกษาในด้านคุณภาพสินเชื่อ ผลการดำเนินงาน ของธนาคาร และการกระจุกตัวของเงินให้สินเชื่อ เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2546 – 2548 ซึ่งเป็น ช่วงที่ธนาคารใช้หลักเกณฑ์ Basel I กับปี พ.ศ. 2549 – 2550 ซึ่งเป็นช่วงที่ธนาคารใช้หลักเกณฑ์ Basel II

จากการศึกษาในด้านคุณภาพสินเชื่อโดยใช้อัตราส่วนสินเชื่อต่อคุณภาพต่อเงิน ให้สินเชื่อ และอัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ พบว่าภายหลังจาก บมจ.ธนาคารกรุงเทพ เริ่มใช้หลักเกณฑ์ Basel II ธนาคารมีสินเชื่อต่อคุณภาพอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนว่าธนาคารมีแนวโน้ม คุณภาพสินเชื่ออยู่ในระดับดีขึ้น แต่ธนาคารมีจำนวนดอกเบี้ยค้างรับในปริมาณสูงขึ้นเมื่อเทียบจาก ปริมาณเงินให้สินเชื่อ เป็นผลมาจากการเรียกเก็บหนี้ได้ช้าลง ในด้านการวัดผลการดำเนินงานของ ธนาคารโดยใช้อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วน รายได้รวมต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนรายได้สุทธิต่อรายได้รวม พบว่าธนาคารมีความสามารถในการ ทำกำไรลดลง แต่มีลูกหนี้สินเชื่ออยู่ในระดับที่ดีขึ้น ในด้านการกระจุกตัวของเงินให้สินเชื่อเมื่อวัดจาก วิธี Concentration Ratio (CRn) และวิธี Herfindahl Index โดยใช้ข้อมูลสินเชื่อจำแนกตามธุรกิจ ของธนาคารทั้ง 6 ภาคธุรกิจ คือ การเกษตรและเหมืองแร่ อุตสาหกรรมการผลิตและพาณิชย์ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง การสาธารณูปโภคและบริการ สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และธุรกิจ อื่นๆ พบว่าภายหลังจากนำหลักเกณฑ์ Basel II มาใช้พบว่าการกระจุกตัวของเงินให้สินเชื่อของ

ธนาคารมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากธนาคารได้มีการกระจายให้สินเชื่อไปยังภาคธุรกิจอื่นมากขึ้น ทำให้ความเสี่ยงโดยรวมของธนาคารปรับตัวลดลง

สอดคล้องกับงานศึกษาของ **กุลอรณัฐ เขาวรรณุชอนงค์ (2553)** ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการด้านความเสี่ยงของ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ก่อนและหลังใช้ Basel II โดยใช้ข้อมูลทางการเงินของ บมจ.ธนาคารกสิกรไทยในช่วงปี พ.ศ. 2547 – 2552 ในการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวัดถึงความพอเพียงของเงินกองทุน สภาพคล่อง คุณภาพสินทรัพย์ และความสามารถ ในการหารายได้ของธนาคาร ผลการศึกษาพบว่าในด้านความพอเพียงของเงินกองทุน เมื่อวัดจาก อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนทำการ (Leverage Ratio) อัตราส่วนระหว่างหนี้สินต่อทุน (Liabilities to Net Worth Ratio) อัตราส่วนระหว่างเงินกู้ยืมต่อทุน (Total Borrowing to Net Worth Ratio) และอัตราส่วนระหว่างทุนต่อสินทรัพย์หักเงินสด (Net Worth to Assets Less Cash Ratio) แสดงให้เห็นว่าธนาคารมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเงินทุนโดยหันไปพึ่งพิงส่วนทุนมากขึ้นซึ่งส่วนทุนที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่มาจากผลกำไรจากการดำเนินงานของธนาคารที่มีการเติบโตมาโดยตลอดและสามารถนับผลกำไรจากการดำเนินงานรวมเข้าเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ได้ อีกทั้งธนาคารยังได้มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิในปี พ.ศ. 2551 – 2552 ซึ่งสามารถนับเข้าเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel II ได้เช่นกัน จึงทำให้อัตราส่วนที่แสดงถึงความเพียงพอของเงินกองทุนมีค่าที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในด้านสภาพคล่องเมื่อวัดจากอัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อเงินฝาก อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อเงินฝากรวมเงินกู้ยืม และอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก พบว่าธนาคารมีสภาพคล่องที่เพียงพอรองรับความเสี่ยงจากการดำเนินงานของธนาคาร เนื่องจากธนาคารมีการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องมากขึ้นเพื่อรองรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับธนาคาร เช่น ความเสียหาย จากการที่ลูกค้ามาถอนเงินกลับคืนหรือความเสียหายที่ทำให้ธนาคารต้องนำเงินสดที่มีอยู่มาใช้ทันที ในด้านคุณภาพของสินทรัพย์นั้น เมื่อวัดจากอัตราส่วนสินเชื่อต่อสินทรัพย์ และอัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์ พบว่าธนาคารมีการบริหารสินทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพขึ้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าหลักเกณฑ์ Basel II ไม่ได้ลดทอนความสามารถในการปล่อยสินเชื่อของธนาคาร แต่ทำให้การปล่อยสินเชื่อของธนาคารมีคุณภาพดียิ่งขึ้น สะท้อนจากสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง ด้านความสามารถในการหารายได้ เมื่อวัดจากอัตราส่วนกำไรก่อนหักภาษีต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนกำไรก่อนหักภาษีต่อเงินทุน และอัตราส่วนรายจ่ายจากการดำเนินงานต่อรายได้จากการดำเนินงาน พบว่าแม้ธนาคารจะมีกำไรเพิ่มมากขึ้นแต่มีความสามารถในการทำกำไรลดน้อยลง

นอกจากนี้ในด้านโครงสร้างสินเชื่อของธนาคาร ธนาคารได้หันไปเน้นการปล่อยสินเชื่อให้กับกลุ่มลูกค้าสินเชื่อที่อยู่อาศัย กลุ่มธุรกิจลูกค้าผู้ประกอบการ และธุรกิจลูกค้ารายย่อยเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากลูกค้ากลุ่มนี้ได้ถูกปรับลดน้ำหนักความเสี่ยงลง ส่งผลทำให้ธนาคารมีการกันสำรองเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารนั้นลดลง สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารงานบริหารความเสี่ยงเงินกองทุนรองรับความเสี่ยงของ บมจ.กสิกรไทย ซึ่งนอกจากจะพบว่าหลักเกณฑ์ Basel II ทำให้รูปแบบการลงทุนของธนาคารเปลี่ยนไปลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำมากขึ้นเพื่อเป็นการลดการสำรองเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel II ยังพบว่าธนาคารได้มีการพัฒนาเครื่องมือต่างๆที่ใช้สำหรับการบริหารความเสี่ยง ทั้งความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านตลาด และความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ เพื่อให้ธนาคารสามารถประเมินความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งแม้ว่าการที่ธนาคารดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ Basel II จะทำให้ธนาคารมีต้นทุนเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ธนาคารได้รับก็พบว่ามีความคุ้มค่า เนื่องจากทำให้ธนาคารประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยงที่ดีขึ้น ช่วยสร้างความมั่นคงให้กับธนาคารอย่างมีเสถียรภาพ รวมถึงทำให้ธนาคารมีการเติบโตที่ยั่งยืน

ทั้งนี้เมื่อศึกษาภาพรวมของการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 4 แห่ง ตามผลการศึกษาของ **พรทิพย์ ผึ้งไผ่งาม (2555)** ซึ่งได้ศึกษาผลกระทบต่อหลักเกณฑ์ Basel III ความพอเพียงของเงินกองทุนชั้นที่ 1 และความสามารถในการขยายสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 4 แห่ง คือ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย บมจ.ธนาคารกสิกรไทย และ บมจ.ธนาคารไทยพาณิชย์ โดยใช้ข้อมูลจากฐานะการเงินและข้อมูลการดำรงเงินกองทุนตาม Basel II หลักการที่ 3 ที่มีอยู่ในขณะนั้น มาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเปรียบเทียบระหว่างธนาคาร เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ความพอเพียงของเงินกองทุน และความสามารถในการขยายสินเชื่อ

ในด้านประสิทธิภาพในการดำเนินงานนั้น พบว่าธนาคารพาณิชย์ทั้ง 4 แห่ง มีการขยายสินเชื่อเพิ่มขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ก่อนมีการใช้หลักเกณฑ์ Basel III ส่งผลให้อัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่ง ยังคงมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง และเมื่อพิจารณาอัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ย (Net Interest Margin : NIM) ของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่งมาวัดความสามารถในการทำกำไร พบว่าเมื่อนำหลักเกณฑ์ Basel II มาใช้ พบว่า NIM มีแนวโน้มลดลง ในด้านความพอเพียงของเงินกองทุนพบว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่งสามารถดำรงเงินกองทุนทั้งสินต่อสินทรัพย์เสี่ยงได้สูงกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่ง สามารถขยายสินเชื่อและมีสินทรัพย์เสี่ยงเพิ่มขึ้นได้อีก

นอกจากนี้การที่ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเกินกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์มีต้นทุนค่าเสียโอกาสเกิดขึ้น ตามผลการศึกษาของ **เสาวลักษณ์ ทรัพย์ยุทธ์ (2557)** ซึ่งได้ศึกษาเรื่องต้นทุนค่าเสียโอกาสจากการดำรงเงินกองทุนสำหรับสินทรัพย์เสี่ยง โดยใช้กรณีศึกษาของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ภายใต้หลักเกณฑ์ Basel III พบว่าภายหลังจากธนาคารแห่งประเทศไทยนำหลักเกณฑ์ Basel III มาใช้ ธนาคารได้ปรับเปลี่ยนวิธีการกันสำรองสำหรับสินเชื่อจัดชั้น โดยได้นำวิธีการกันสำรองตามลูกหนี้ที่อยู่ในข่ายอาจเสื่อมคุณภาพ (Impaired Loan) เข้ามาร่วมพิจารณาร่วมกับเกณฑ์การกันสำรองสำหรับสินเชื่อจัดชั้นตามเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย และ เกณฑ์ IAS 39 ที่ใช้อยู่เดิม ส่งผลให้อัตราการกันสำรองในบางชั้นหนี้สูงขึ้นโดยเฉพาะสินเชื่อที่เคยได้รับการปรับโครงสร้างหนี้แต่ก็ไม่ได้ส่งผลให้ปริมาณกันสำรองเปลี่ยนแปลง เนื่องจากสินเชื่อในชั้นหนี้ที่มีการปรับอัตรากันสำรองมีสัดส่วนที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับปริมาณสินเชื่อทั้งหมด

โดยปริมาณเงินสำรองสำหรับสินเชื่อจัดชั้นในส่วนที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด มีแนวโน้มที่จะเป็นไปในทิศทางเดียวกับปริมาณสินเชื่อ NPLs นอกจากนี้จากการที่ธนาคารมีการกันสำรองที่สูงกว่าเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย ส่งผลให้เกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสจากการกันสำรอง ซึ่งหากธนาคารนำเงินสำรองส่วนนี้ไปลงทุนในตราสารหนี้ภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ตราสารหนี้ภาคเอกชน ตราสารทุน การอำนวยการสินเชื่อใหม่ และลงทุนตามสัดส่วนการลงหุ้นอ้างอิงตามพอร์ตการลงทุนของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ในปี พ.ศ. 2556 ธนาคารจะมีต้นทุนค่าเสียโอกาสเท่ากับ 3,833.77 ล้านบาท ซึ่งเกิดจากการอำนวยการสินเชื่อใหม่ และในปี พ.ศ. 2557 ธนาคารจะมีต้นทุนค่าเสียโอกาสเท่ากับ 6,491.75 ล้านบาท ซึ่งเกิดจากการลงทุนใน SET

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารธนาคารของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ซึ่งได้ให้ความเห็นว่า การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศให้ธนาคารพาณิชย์ใช้หลักเกณฑ์ Basel III ในการดำรงเงินทุนสำหรับสินทรัพย์เสี่ยงนั้น ไม่ส่งผลกระทบต่อ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่อีก 3 แห่ง เนื่องจากแต่ละธนาคารได้มีการดำรงเงินกองทุนที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดอยู่แล้ว อีกทั้งฐานลูกค้าหลักของธนาคารประกอบได้ด้วยลูกค้า Retail และ Wholesale ทำให้การดำเนินงานของธนาคารไม่พึ่งพิงลูกค้ารายใดรายหนึ่ง ซึ่งจะแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กที่ได้รับผลกระทบมากกว่าเนื่องจากจะมีฐานลูกค้าประเภท Wholesale เป็นหลักทำให้ธุรกรรมของลูกค้ามีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารสูงจึงส่งผลต่อปริมาณการดำรงเงินกองทุนที่ต้องดำรงไว้สูงตามความเสี่ยงของประเภทลูกค้า นอกจากนี้ธนาคารยังมองว่า แม้การกันเงินสำรองที่เกิน

กว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด จะส่งผลให้ธนาคารมีต้นทุนค่าเสียโอกาส แต่เงินกองทุนที่สูงนั้นแสดงถึงความแข็งแกร่งของธนาคารในการรองรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ดี

ด้านฝั่งธนาคารในทวีปยุโรปนั้นจากผลการศึกษาของ **FANG YUTING and XIE YUANYUAN (2012)** ที่ศึกษาผลกระทบจากหลักเกณฑ์ Basel III ต่อธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ในทวีปยุโรป โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2553-2554 ของธนาคารพาณิชย์ 4 แห่ง ได้แก่ ธนาคาร BNP Paribas ธนาคาร Banco Santander ธนาคาร Deutsche และธนาคาร UniCredit พบว่าภายหลังจากได้มีการนำหลักเกณฑ์ Basel III มาใช้กับธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 4 แห่ง ได้หันมาระดมทุนจากนักธุรกิจรายย่อยภายในประเทศ แทนนักลงทุนสถาบัน และลดสัดส่วนการลงทุนในประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อลดการพึ่งพาเงินสกุลดอลลาร์ แต่สำหรับธนาคาร Banco นั้น นอกจากจะเน้นระดมทุนจากนักธุรกิจรายย่อยภายในประเทศแล้ว ยังเน้นการระดมทุนจากนักธุรกิจรายย่อยในต่างประเทศด้วย เช่นประเทศในทวีปยุโรป และลาตินอเมริกา เช่นเดียวกับกับ ธนาคาร Deutsche ซึ่งมีการขยายการระดมทุนจากนักธุรกิจรายย่อยเอเชียเช่นกัน

จึงสรุปผลการศึกษาของ เสนีย์ อารีรัตน์ (2553) สมรัตน์ กิตติวัฒน์วรกร (2552) พิศพร บรรณาการ (2552) กุลอรณัฐ เขาวนุ่นชองงค์ (2553) และ พรทิพย์ ผึ้งไผ่งาม (2555) ที่ได้ศึกษาถึงผลกระทบของหลักเกณฑ์ Basel ต่อธนาคารพาณิชย์ ของทั้ง 5 คน มีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน นั่นคือภายหลังจากธนาคารพาณิชย์ใช้หลักเกณฑ์ Basel ในการดำรงเงินกองทุนสำหรับสินทรัพย์เสี่ยง ไม่ได้ส่งผลต่อความสามารถในการอำนวยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ แต่ทำให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างในการอำนวยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ โดยธนาคารพาณิชย์ได้หันมาเน้นการอำนวยสินเชื่อให้กับกลุ่มลูกค้ารายย่อยเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากมีความเสี่ยงต่ำ นอกจากนี้ พรทิพย์ ผึ้งไผ่งาม (2555) ยังพบว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ในประเทศไทยได้มีการดำรงเงินกองทุนในอัตราที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ไทยสามารถขยายสินเชื่อ และมีสินทรัพย์เสี่ยงเพิ่มขึ้นได้อีก ซึ่งเสาวลักษณ์ ทรัพย์ยุทธ์ (2557) ได้ศึกษาต่อโดยใช้กรณีศึกษาของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ พบว่าการที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ดำรงเงินกองทุนในอัตราที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ส่งผลให้เกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสจากการกั้นเงินสำรอง อย่างไรก็ตามผลกระทบภายหลังจากใช้หลักเกณฑ์ Basel III ในการดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ในฝั่งทวีปยุโรปได้แตกต่างออกไปจากธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ตามผลการศึกษาของ YUTING and YUANYUAN (2012) พบว่าธนาคารพาณิชย์ในทวีปยุโรปต้องดำรงเงินกองทุนเพิ่มขึ้น จึงทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการระดมเงินทุน จากเดิมระดมทุนจากนักลงทุนต่างประเทศหันมาระดมทุน

จากนักลงทุนรายย่อยในประเทศมากขึ้น เนื่องจากมีความเสี่ยงต่ำกว่าและเพื่อลดการพึ่งพิงเงินสกุลดอลลาร์

2.2.2 ข้อแตกต่างของงานวิจัยกับการศึกษาในครั้งนี้

จากการศึกษางานวิจัยทั้งหมดข้างต้นนี้ พบว่าโดยส่วนใหญ่แล้วจะทำการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ Basel ในการดำรงเงินกองทุนสำหรับสินทรัพย์เสี่ยงว่าส่งผลให้โครงสร้างของการอำนวยสินเชื่อ และความสามารถในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร รวมถึงการที่ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนเกินกว่าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดมีข้อดีและข้อเสียที่เกิดจากการที่ธนาคารพาณิชย์มีการกันเงินสำรองที่เกินกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดอย่างไร อีกทั้งยังส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์เกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสอย่างไร แต่ยังไม่พบว่า มีการศึกษาถึงการปรับปรุงคุณสมบัติของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Base III

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาจะศึกษาเพิ่มเติมจากงานศึกษาที่ผ่านมา โดยศึกษาการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ด้านการไถ่ถอน และด้านการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III และศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่มีผลให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าว รวมถึงการศึกษาผลประโยชน์ที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ จะได้รับจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ด้วยวิธีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ และการอำนวยสินเชื่อเพิ่ม

บทที่ 3 วิธีการศึกษา

ส่วนนี้อธิบายวิธีการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา 3 ข้อ ดังนี้

3.1 การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ด้านการไถ่ถอน และด้านการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III

เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 3 แห่ง คือ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย และบมจ.ธนาคารกรุงไทย ในด้านการไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III และการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทน อันเนื่องมาจากการปรับปรุงเกณฑ์ของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 โดยศึกษาจากข้อมูลจากรายงานประจำปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559 ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง รวมถึงข้อมูลจากสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA) และข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2559

3.2 ปัจจัยที่มีผลให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III

เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดมีผลให้ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 3 แห่ง คือ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย และบมจ.ธนาคารกรุงไทย ตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ของธนาคารพาณิชย์ โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินในการวัดซึ่งอัตราส่วนทางการเงินนี้สะท้อนความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้ โดยการศึกษาอัตราส่วนทางการเงินนี้จะศึกษาจากข้อมูลจากรายงานประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559 ดังนี้

3.2.1 ด้านความสามารถในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

ด้านความสามารถในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์จะใช้ 2 อัตราส่วนในการวัด คืออัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม และอัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เสี่ยงเฉลี่ย (Net Interest Margin : NIM) ภายใต้สมมุติฐานว่าหากธนาคารพาณิชย์มีอัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมต่ำ และมี NIM สูง ธนาคารพาณิชย์จะตัดสินใจออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 เนื่องจากสะท้อนว่าธนาคารมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ดี การมีสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระดับต่ำ ส่งผลให้ธนาคารมีภาระการกันสำรองลดลง และธนาคารสามารถนำเงินที่ไม่ต้องใช้ในการกันสำรองไปลงทุนสร้างรายได้ให้เพิ่มมากขึ้น ในส่วนการมี NIM ที่สูงนั้น สะท้อนถึงการเติบโตของสินเชื่อ และความสามารถในการบริหารจัดการต้นทุนทางการเงินของธนาคารที่มีประสิทธิภาพ

3.2.1.1 อัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม

$$\text{NPLs/Totals Loans} = \text{สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้} / \text{สินเชื่อรวม}$$

อัตราส่วนนี้แสดงถึงสัดส่วนของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นต่อสินเชื่อรวม หากอัตราส่วนนี้สูงก็จะแสดงว่าธนาคารพาณิชย์มีสินเชื่อที่มีคุณภาพต่ำ ส่งผลกระทบต่อรายได้และกำไรของธนาคาร รวมถึงค่าใช้จ่ายในการดูแลจัดการสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น แต่หากมีอัตราส่วนนี้ต่ำจะส่งผลให้ธนาคารมีภาระการกันสำรองลดลง และธนาคารสามารถนำเงินที่ไม่ต้องใช้ในการกันสำรองไปลงทุนสร้างรายได้ให้เพิ่มมากขึ้น

3.2.1.2 อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เสี่ยงเฉลี่ย (Net Interest Margin : NIM)

$$\text{NIM} = (\text{รายได้ดอกเบี้ย} - \text{รายจ่ายดอกเบี้ย}) / \text{สินทรัพย์เฉลี่ย}$$

อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถของธนาคารพาณิชย์ ในการบริหารสินทรัพย์เพื่อหารายได้ โดยสะท้อนผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายที่เป็นธุรกิจหลักของธนาคาร หากอัตราส่วนนี้สูงจะแสดงถึงการเติบโตของสินเชื่อ และความสามารถในการบริหารจัดการต้นทุนทางการเงินของธนาคารที่มีประสิทธิภาพ

3.2.2 ด้านความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

ด้านความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จะใช้ 2 อัตราส่วนในการวัดคือ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return On Assets : ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return On Equity : ROE) ภายใต้สมมุติฐานว่าหากธนาคารพาณิชย์มีอัตราส่วน

ทั้ง 2 สูง จะเป็นปัจจัยที่มีผลให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้เป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 เนื่องจาก ROA เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างผลตอบแทนให้แก่ธนาคาร ส่วน ROE แสดงถึงประสิทธิภาพในการสร้างผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ยิ่ง ROA และ ROE มีค่ามากแสดงว่าธนาคารสามารถนำสินทรัพย์ และเงินในส่วนของผู้ถือหุ้นไปสร้างผลตอบแทนได้สูงกลับมา สะท้อนถึงการบริหารงานที่ดีของธนาคาร

3.2.2.1 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return On Assets : ROA)

$$\text{ROA} = \text{กำไรสุทธิ} / \text{สินทรัพย์รวม}$$

อัตราส่วนนี้แสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างผลตอบแทนให้แก่ธนาคาร หากอัตราส่วนนี้มีค่าสูงมากเท่าไร แสดงว่าธนาคารสามารถนำสินทรัพย์ไปสร้างผลตอบแทนได้สูงกลับมา

3.2.2.2 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return On Equity : ROE)

$$\text{ROE} = \text{กำไรสุทธิ} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

อัตราส่วนนี้แสดงถึงประสิทธิภาพในการสร้างผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น หากอัตราส่วนนี้มีค่าสูงมากเท่าไร แสดงว่าธนาคารสามารถนำเงินในส่วนของผู้ถือหุ้น ไปสร้างผลตอบแทนได้สูงกลับมา

3.2.3 ด้านความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์

ด้านความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์จะใช้ 2 อัตราส่วนในการวัดคือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) และอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) ภายใต้สมมุติฐานว่าหากธนาคารพาณิชย์มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) ต่ำ และมีอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) สูง จะมีผลให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้เป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III เนื่องจากการมีสัดส่วนหนี้สินอยู่ในระดับต่ำ และมีความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยที่สูงจะแสดงถึงความสามารถของธนาคารในการชำระภาระผูกพันที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

3.2.3.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio)

$$\text{Debt to Equity Ratio} = \frac{\text{หนี้สิน}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

อัตราส่วนนี้จะแสดงโครงสร้างเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ว่าสินทรัพย์ของธนาคารมาจากการกู้ยืม หรือมาจากทุนของธนาคารพาณิชย์ หากอัตราส่วนนี้สูงมีโอกาที่ธนาคารพาณิชย์จะไม่สามารถชำระดอกเบี้ยได้สูงตามไปด้วย เนื่องจากหนี้สินที่มากทำให้ธนาคารมีภาระผูกพันที่ต้องชำระดอกเบี้ยทุกงวด

3.2.3.2 อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio)

$$\text{Interest Coverage Ratio} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

อัตราส่วนนี้จะแสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์มีกำไรจากการดำเนินงาน เป็น กี่เท่าของดอกเบี้ยจ่าย ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีความสามารถในการชำระภาระผูกพันในปัจจุบัน และที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ดี

3.3 ทางเลือกในการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 โดยการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ และการอำนวยสินเชื่อเพิ่มที่ทำให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์สูงสุด

ส่วนนี้จะทำการศึกษาว่าหากในปี พ.ศ. 2560 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิประเภทไม่มีหลักประกันอายุ 10 ปี มูลค่า 20,000.00 ล้านบาท ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ตามหลักเกณฑ์ Basel III และต้องการที่จะดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยงในอัตราร้อยละ 2.5 ธนาคารต้องออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 และอำนวยสินเชื่อเพิ่มในสัดส่วนใด เพื่อให้ธนาคารได้รับประโยชน์จากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 สูงสุด ภายใต้สมมุติฐานดังต่อไปนี้

3.3.1 ทางเลือกในการดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 2

ผู้ศึกษาคาดว่าในปี พ.ศ. 2560 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ จะมีสินทรัพย์เสี่ยงเติบโตขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.17 ต่อปี คิดเป็นมูลค่า 2,223,814.71 ล้านบาท ซึ่งเมื่อธนาคารได้ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิมที่ไม่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ออกไปมูลค่า 20,000.00 ล้านบาท หากธนาคารต้องการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในอัตราร้อยละ 2.50 ธนาคารต้องดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 2 ทั้งสิ้น 55,595.37 ล้านบาท ทั้งนี้ธนาคารมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 เดิมอยู่แล้วเป็นมูลค่า 27,591.55

ล้านบาท ประกอบด้วยหุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิมที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 มูลค่า 4,767.00 ล้านบาท และเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 22,824.55 ล้านบาท ซึ่งยังคงขาดเงินกองทุนชั้นที่ 2 อีกเป็นมูลค่า 28,003.82 ล้านบาท จึงต้องจัดหาเงินกองทุนชั้นที่ 2 เพิ่ม ซึ่งสามารถเพิ่มได้จาก 2 ทาง คือ (1) การออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 และ (2) การอำนวยการเพิ่มเพื่อให้มีเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติเพิ่ม งานศึกษาพิจารณาจาก 2 ช่องทาง เป็น 6 ทางเลือก ดังนี้

- **ทางเลือกที่ 1**

บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 28,003.82 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 140.02 ของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ไถ่ถอนออกไป และไม่มีผลการอำนวยการเพิ่ม

- **ทางเลือกที่ 2**

บมจ.ธนาคารกรุงเทพออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 20,000.00 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100 ของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ไถ่ถอนออกไป และอำนวยการเพิ่มอีกเป็นมูลค่า 666,984.82 ล้านบาท เพื่อให้มีเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 8,003.82 ล้านบาท

- **ทางเลือกที่ 3**

บมจ.ธนาคารกรุงเทพออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 15,000.00 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75 ของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ไถ่ถอนออกไป และอำนวยการเพิ่มอีกเป็นมูลค่า 1,083,651.48 ล้านบาท เพื่อให้มีเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 13,003.82 ล้านบาท

- **ทางเลือกที่ 4**

บมจ.ธนาคารกรุงเทพออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 10,000.00 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 50 ของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ไถ่ถอนออกไป และอำนวยการเพิ่ม

เพิ่มอีกเป็นมูลค่า 1,500,318.15 ล้านบาท เพื่อให้มีเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 18,003.82 ล้านบาท

● **ทางเลือกที่ 5**

บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 5,000.00 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25 ของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ไถ่ถอนออกไป และอำนวยความสะดวกเพิ่มอีกเป็นมูลค่า 1,916,984.82 ล้านบาท เพื่อให้มีเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 23,003.82 ล้านบาท

● **ทางเลือกที่ 6**

บมจ.ธนาคารกรุงเทพ เลือกไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ไถ่ถอนออกไป และอำนวยความสะดวกเพิ่มเพียงอย่างเดียวเป็นมูลค่า 2,333,651.48 ล้านบาท เพื่อให้มีเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 28,003.82 ล้านบาท

3.3.2 ผลประโยชน์ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ที่ได้รับจากการเพิ่มเงินกองทุน

ชั้นที่ 2

การศึกษาผลประโยชน์จากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในปี พ.ศ. 2560 ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ผู้ศึกษาจะเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในแต่ละทางเลือก โดยต้นทุนในการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ต้นทุนการอำนวยความสะดวกใหม่ และผลตอบแทนจากการอำนวยความสะดวก เป็นดังนี้

3.3.2.1 ต้นทุนการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III

ต้นทุนการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ จะใช้ข้อมูลค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่างๆในการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และดอกเบี้ยจ่ายในการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิคำนวณจากค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักดอกเบี้ยจ่ายของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยที่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิในปี พ.ศ. 2557 - 2558 โดยมีต้นทุนเฉลี่ยในการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิรวมเท่ากับร้อยละ 4.31 ของมูลค่าหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ธนาคารออกจำหน่าย ดังนี้

- (1) ค่าธรรมเนียมจัดการจัดจำหน่าย (Underwriting Fee) ร้อยละ 0.25 ของมูลค่าหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่ออกจำหน่าย
- (2) ค่าธรรมเนียมการยื่น Filling ร้อยละ 0.01 ของมูลค่าหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่ออกจำหน่าย ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 30,000 บาท และไม่สูงกว่า 500,000 บาท ต่อรุ่น
- (3) ค่าขึ้นทะเบียนตราสารหนี้กับ Thai BMA 10,000 + ร้อยละ 0.001 ของมูลค่าหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่ออกขาย แต่ไม่เกินร้อยละ 0.02 ของวงเงิน
- (4) ค่าจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Credit Rating Fee) แบบ Issue Rating ร้อยละ 0.015 ของมูลค่าหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่ออกจำหน่าย
- (5) ค่าธรรมเนียมนายทะเบียนหุ้นกู้ ร้อยละ 0.01 ของมูลค่าหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่ออกจำหน่าย
- (6) ค่าธรรมเนียมผู้แทน ผู้ถือหุ้นกู้ร้อยละ 0.01 ของมูลค่าหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่ออกจำหน่าย
- (7) ดอกเบี้ยจ่ายร้อยละ 3.95 มาจากการคำนวณของผู้ศึกษา โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ของหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ที่ออกจำหน่ายในปี 2559 ทั้งหมด
- (8) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการออกหุ้นกู้ร้อยละ 0.06 ของมูลค่าหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่ออกจำหน่าย

3.3.2.2 ต้นทุนการอำนวยความสะดวกใหม่

ต้นทุนการอำนวยความสะดวกใหม่คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ณ ไตรมาส 2 ปี พ.ศ. 2559 เท่ากับร้อยละ 0.99 และประมาณการค่าใช้จ่ายในการอำนวยความสะดวกร้อยละ 2 ดังนั้นประมาณการต้นทุนจากการอำนวยความสะดวกใหม่เท่ากับคิดเป็นร้อยละ 2.99 ของมูลค่าเงินที่ธนาคารอำนวยความสะดวกเพิ่ม

3.3.2.3 รายได้จากดอกเบี้ยรับจากเงินให้สินเชื่อ

รายได้จากดอกเบี้ยรับจากเงินให้สินเชื่อคำนวณโดยใช้ข้อมูลจากประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2559 ดังนี้

- (1) อัตราดอกเบี้ยรับสูงสุดเท่ากับร้อยละ 15.875
- (2) อัตราดอกเบี้ยรับต่ำสุดเท่ากับร้อยละ 6.250
- (3) อัตราดอกเบี้ยรับเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 11.063

ในการศึกษานี้ผู้ศึกษาจึงสมมติให้ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มีรายได้จากดอกเบี้ยรับจากเงินให้สินเชื่อภายใต้อัตราดอกเบี้ยทั้ง 3 กรณี ดังกล่าว

3.4 การศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาจะทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ในส่วนงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 สายงาน ได้แก่ สายงานจัดสรรเงิน (Funding Section) สายงานวานิชธนกิจ (Merchant Banking Division) และสายงานบริหารความเสี่ยง (Risk Management) โดยคำถามจะครอบคลุมประเด็น ดังนี้

- (1) ผลกระทบต่อความแข็งแกร่งของเงินกองทุน และความเพียงพอของเงินกองทุนของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ภายหลังจากมีการปรับปรุงคุณสมบัติของหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่จะสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III
- (2) ปัจจัยที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ใช้ในการตัดสินใจออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III
- (3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลประโยชน์ของธนาคารจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 โดยการออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 และการอำนวยความสะดวกเพิ่ม

บทที่ 4

ผลการศึกษา

บทนี้นำเสนอผลการศึกษา 4 ส่วน ส่วนที่ 4.1 เป็นการศึกษาการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 3 แห่ง คือ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย และบมจ.ธนาคารกรุงไทย ในด้านการไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III และการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทน ส่วนที่ 4.2 เป็นการศึกษาว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่มีผลให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ส่วนที่ 4.3 คือ การศึกษาผลประโยชน์ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ จากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ด้วยวิธีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ และการอำนวยการสินเชื่อเพิ่มในแต่ละทางเลือกว่าทางเลือกใดทำให้ธนาคารได้รับประโยชน์สูงสุด และส่วนที่ 4.4 เป็นการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ในประเด็นว่าการปรับปรุงคุณสมบัติของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่จะสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ส่งผลกระทบต่อความแข็งแกร่ง และความเพียงพอของเงินกองทุนของธนาคารหรือไม่ และปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่ธนาคารใช้ในการตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III รวมถึงมุมมองด้านผลประโยชน์ที่ธนาคารได้รับจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ด้วยการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ และการอำนวยการสินเชื่อเพิ่ม

4.1 ผลการศึกษาการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 3 แห่ง ในด้านการไถ่ถอน และการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III

4.1.1 ผลการศึกษา

ส่วนนี้อธิบายผลการศึกษาการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 3 แห่ง คือ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย และบมจ.ธนาคารกรุงไทย ในด้านการไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III และการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทน โดยศึกษาจากข้อมูลจากรายงานประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559 ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง รวมถึง

ข้อมูลจากสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA) และข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2559 มาใช้ประกอบการศึกษา ดังนี้

(1) บมจ.ธนาคารกรุงไทย

ก่อนที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จะรับหลักเกณฑ์ Basel III มาบังคับใช้ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ได้มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิไว้เป็นมูลค่า 72,196.72 ล้านบาท แต่ภายหลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้รับหลักเกณฑ์ Basel III มาใช้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ธนาคารออกไว้เดิม จึงไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ได้ เนื่องจากหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวมีเงื่อนไขการจ่ายผลตอบแทนของตราสารแบบขั้นบันได (มี Step-up) และไม่มีเงื่อนไขที่จะสามารถลดมูลค่าตราสารดังกล่าวลง (Write-down) เงื่อนไขการตัดรายการออกจากบัญชี (Write-off) หรือเงื่อนไขการแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ เมื่อทางการจะเข้าช่วยเหลือทางการเงิน หากธนาคารพาณิชย์นั้นมีปัญหาด้านฐานะการเงินในอนาคต จึงไม่สามารถรองรับความเสียหายได้จริง (Loss Absorption) และไม่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ของธนาคารได้ จึงต้องถูกนับลดจากเงินกองทุนชั้นที่ 2 ขั้นต่ำร้อยละ 10 ต่อปี โดยตั้งแต่วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2556 เป็นต้นไป ธนาคารมีสิทธิที่จะไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิมูลค่า 7,508.40 ล้านบาท และธนาคารได้ทำการไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวออกไป ณ สิ้นปี พ.ศ. 2556 ธนาคารจึงเหลือหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 มูลค่า 64,688.32 ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 21,611.90 ล้านบาท ธนาคารจึงมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในปี พ.ศ. 2556 ทั้งสิ้นมูลค่า 86,300.22 ล้านบาท (ภาพที่ 4.1) และเมื่อเทียบกับสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารมูลค่า 1,867,970.13 ล้านบาท ธนาคารจึงมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) เท่ากับร้อยละ 4.62

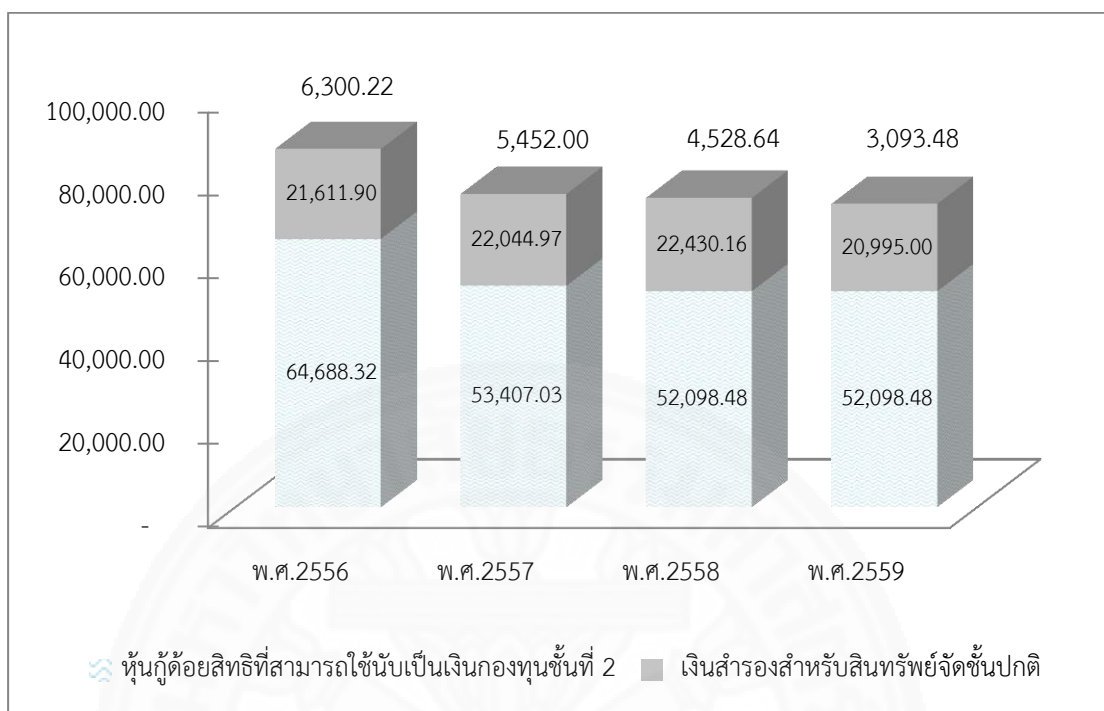
ในปี พ.ศ. 2557 ตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 เป็นต้นไป ธนาคารมีสิทธิที่จะไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 เป็นมูลค่า 34,000.00 ล้านบาท และธนาคารได้ทำการไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวออกไป ต่อมาเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2557 ธนาคารได้ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทน โดยออกเป็นหุ้นกู้ด้อยสิทธิสกุลเงิน USD มูลค่า 700 ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้เป็นมูลค่า 22,718.71 ล้านบาท ณ สิ้นปี พ.ศ. 2557 ธนาคารจึงมีหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III เป็นมูลค่า 53,407.03 ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 22,044.97 ล้านบาท รวมเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ทั้งสิ้นมูลค่า 75,452.00 ล้านบาท เมื่อ

เทียบกับสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารมูลค่า 1,915,025.38 ล้านบาท ธนาคารจึงมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ร้อยละ 3.94

ในปี พ.ศ. 2558 ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป ธนาคารมีสิทธิที่จะไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 เป็นมูลค่า 10,400.00 ล้านบาท และธนาคารได้ทำการไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวออกไป และต่อมาเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ธนาคารได้มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 เป็นสกุลเงินริงกิตมาเลเซียมูลค่า 1,000 ล้านริงกิตมาเลเซีย โดยหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้เป็นมูลค่า 9,091.45 ล้านบาท ณ สิ้นปี พ.ศ. 2558 ธนาคารจึงมีหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III เป็นมูลค่า 52,098.48 ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 22,430.16 ล้านบาท ธนาคารจึงมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในปี พ.ศ. 2558 มูลค่า 74,528.64 ล้านบาท เมื่อเทียบกับสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารมูลค่า 1,966,454.88 ล้านบาท ธนาคารจึงมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier 2 Ratio) ต่อสินทรัพย์เสี่ยง ร้อยละ 3.79

ในปี พ.ศ. 2559 ธนาคารไม่มีการไถ่ถอน หรือนับลดหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 จึงคงเหลือหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III เป็นมูลค่า 52,098.48 ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 20,995.00 ล้านบาท ธนาคารจึงมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในปี พ.ศ. 2559 มูลค่า 73,093.48 ล้านบาท เมื่อเทียบกับสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารมูลค่า 1,879,009.77 ล้านบาท ธนาคารจึงมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier 2 Ratio) ต่อสินทรัพย์เสี่ยง ร้อยละ 3.89

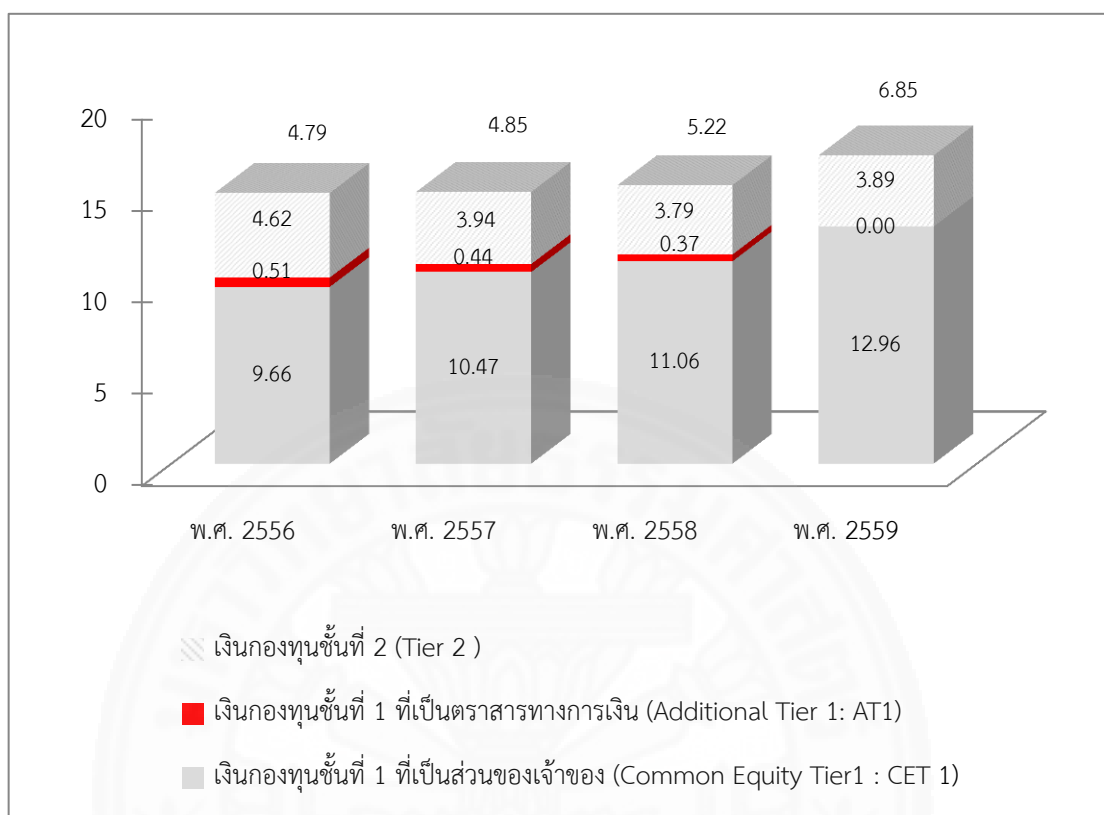
หน่วย : ล้านบาท

ภาพที่ 4.1 เงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย. โดยผู้วิจัย.

จากภาพที่ 4.1 แสดงเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2559 ซึ่งมีมูลค่าลดลงเนื่องจากมูลค่าหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ลดลง และทำให้ธนาคารมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ในปี พ.ศ. 2556 - 2559 เท่ากับร้อยละ 4.62 ร้อยละ 3.94 ร้อยละ 3.79 และร้อยละ 3.89 ตามลำดับ (ภาพที่ 4.2) แต่เมื่อพิจารณาอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) ของธนาคาร พบว่ามีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2559 เท่ากับร้อยละ 14.79 ร้อยละ 14.85 ร้อยละ 15.22 และร้อยละ 16.85 ตามลำดับ เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 1 Ratio)

หน่วย : ร้อยละ

ภาพที่ 4.2 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย. โดยผู้วิจัย. หมายเหตุ ในปี พ.ศ. 2559 บมจ.ธนาคารกรุงไทย ไม่มีการดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นตราสารทางการเงิน (Additional Tier 1: AT1)

(2) บมจ.ธนาคารกสิกรไทย

ก่อนที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จะรับหลักเกณฑ์ Basel III มาบังคับใช้ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ได้ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิไว้เป็นมูลค่า 44,868.00 ล้านบาท แต่ภายหลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้รับหลักเกณฑ์ Basel III มาใช้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ธนาคารออกไว้ดังกล่าวจึงไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ได้ เนื่องจากไม่สามารถรองรับความเสียหายได้จริง (Loss Absorption) และตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2556 เป็นต้นไป ธนาคารมีสิทธิที่จะไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิมูลค่า 12,933.00 ล้านบาท และธนาคารได้ไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวออกไป ณ สิ้นปี พ.ศ. 2556 ธนาคารคงเหลือหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 มูลค่า 31,935.00 ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินสำรองสำหรับ

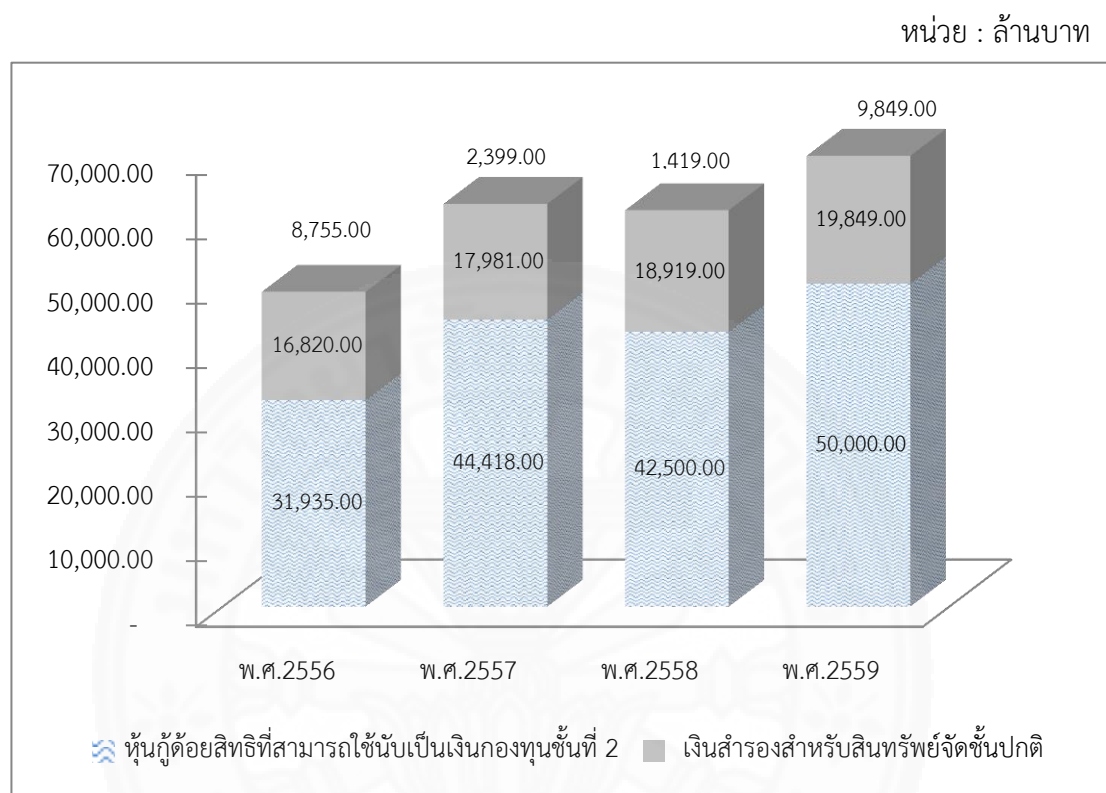
สินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 16,820.00 ล้านบาท ธนาคารจึงมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 ทั้งสิ้นมูลค่า 48,755.00 ล้านบาท และเมื่อเทียบกับสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารมูลค่า 1,509,442.00 ล้านบาท ธนาคารจึงมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) เท่ากับร้อยละ 3.23

ในปี พ.ศ. 2557 ตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 เป็นต้นไป ธนาคารมีสิทธิที่จะไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ได้เป็นมูลค่า 1,517.00 ล้านบาท และธนาคารได้ไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวออกไป ต่อมาเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2557 ธนาคารได้ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 14,000.00 ล้านบาท มาทดแทน ซึ่งสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้เต็มจำนวน ณ สิ้นปี พ.ศ. 2557 ธนาคารจึงมีหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 มูลค่า 44,418.00 ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 17,981.00 ล้านบาท และหักรายการออกจากเงินกองทุนชั้นที่ 2 มูลค่า 500.00 ล้านบาท ธนาคารจึงมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในปี พ.ศ.2557 มูลค่า 62,399.00 ล้านบาท และเมื่อเทียบกับสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารมูลค่า 1,608,221.00 ล้านบาท ธนาคารจึงมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ร้อยละ 3.88

ในปี พ.ศ. 2558 ตั้งแต่วันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป ธนาคารมีสิทธิที่จะไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ ตามหลักเกณฑ์ Basel III เป็นมูลค่า 8,418.00 ล้านบาท และธนาคารได้ไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวออกไป ต่อมาเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2558 ธนาคารได้ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทนเป็นมูลค่า 6,500.00 ล้านบาท ณ สิ้นปี พ.ศ. 2558 ธนาคารจึงมีหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 เป็นมูลค่า 42,500.00 ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 18,919.00 ล้านบาท ธนาคารจึงมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 มูลค่า 61,419.00 ล้านบาท และเมื่อเทียบกับสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารมูลค่า 1,706,083.00 ล้านบาท ธนาคารจึงมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ร้อยละ 3.60

ในปี พ.ศ. 2559 เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 ธนาคารได้ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III เพิ่มเติมเป็นมูลค่า 7,500.00 ล้านบาท ธนาคารจึงมีหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 เป็นมูลค่า 50,000.00 ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 19,849.00 ล้านบาท ธนาคารจึงมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 มูลค่า 69,849.00 ล้านบาท และเมื่อเทียบกับสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคาร มูลค่า

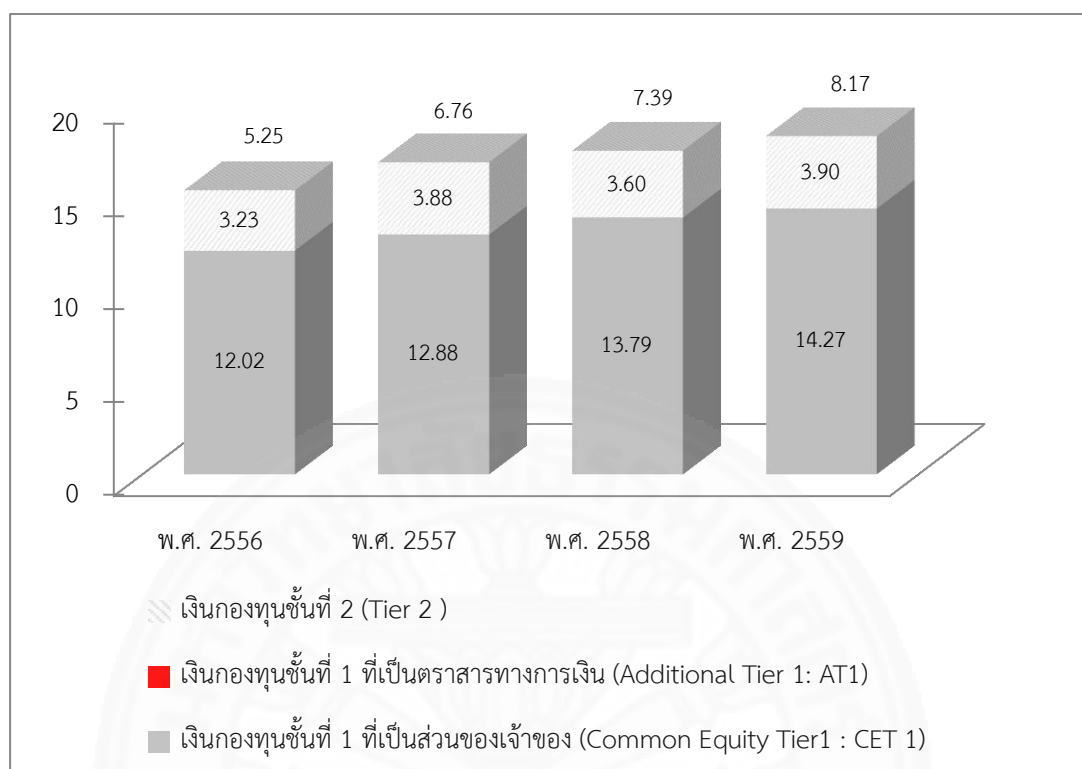
1,791,000.00 ล้านบาท ธนาคารจึงมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ร้อยละ 3.90

ภาพที่ 4.3 เงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย. โดยผู้วิจัย.

ภาพที่ 4.3 แสดงเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2559 ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ในปี พ.ศ. 2556 - 2559 เท่ากับร้อยละ 3.23 ร้อยละ 3.88 ร้อยละ 3.60 และร้อยละ 3.90 ตามลำดับ (ภาพที่ 4.4) อีกทั้งยังมีอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2559 เท่ากับร้อยละ 15.25 ร้อยละ 16.76 ร้อยละ 17.39 และร้อยละ 18.17 ตามลำดับ เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 1 Ratio)

หน่วย : ร้อยละ

ภาพที่ 4.4 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย, โดยผู้วิจัย. หมายเหตุ ในปี พ.ศ. 2556 – 2559 บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ไม่มีการดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นตราสารทางการเงิน (Additional Tier 1: AT1)

(3) บมจ.ธนาคารกรุงเทพ

ก่อนที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จะรับหลักเกณฑ์ Basel III มาบังคับใช้ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิไว้เป็นมูลค่า 26,583.00 ล้านบาท แต่เมื่อภายหลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้รับหลักเกณฑ์ Basel III มาบังคับใช้ หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ธนาคารออกไว้เดิมจึงไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ได้ ในปี พ.ศ. 2556 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ยังไม่มีการนับลดหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวออกจากเงินกองทุนชั้นที่ 2 ทำให้ ณ สิ้นปี พ.ศ. 2556 ธนาคารจึงมีหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 คงเดิมมูลค่า 26,583.00 ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินสำรองสำหรับจัดชั้นปกติมูลค่า 21,009.00 ล้านบาท ธนาคารจึงมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในปี พ.ศ. 2556 มูลค่า 47,592.00 ล้านบาท และเมื่อเทียบกับ

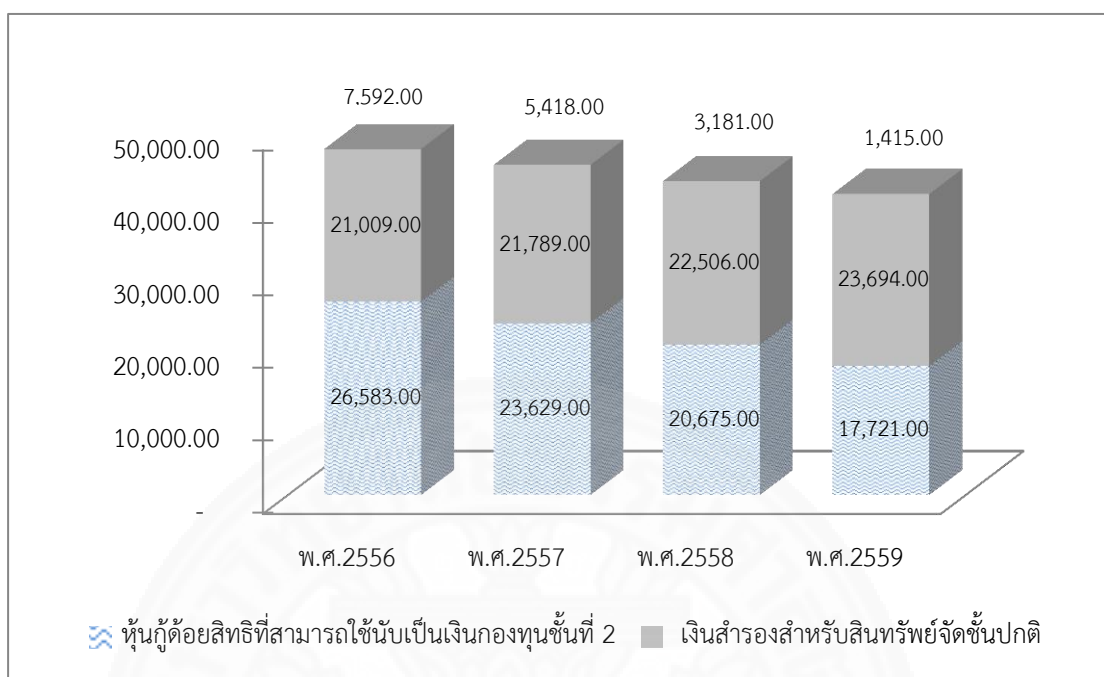
สินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารมูลค่า 1,888,571.43 ล้านบาท ธนาคารจึงมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) เท่ากับร้อยละ 2.52

ในปี พ.ศ. 2557 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้นับลดหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ออกจากเงินกองทุนชั้นที่ 2 เป็นมูลค่า 2,954.00 ล้านบาท และภายในปี พ.ศ. 2557 ธนาคารไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ณ สิ้นปี พ.ศ. 2557 ธนาคารจึงคงเหลือหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 23,629.00 ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 21,789.00 ล้านบาท จึงมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในปี พ.ศ. 2557 มูลค่า 45,418.00 ล้านบาท และเมื่อเทียบกับสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารมูลค่า 1,957,672.41 ล้านบาท ธนาคารจึงมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) เท่ากับร้อยละ 2.32

ในปี พ.ศ. 2558 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้ทำการนับลดหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III อีกเป็นมูลค่า 2,954.00 ล้านบาท และภายในปี พ.ศ. 2558 ธนาคารไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ณ สิ้นปี พ.ศ. 2558 ธนาคารคงเหลือหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 20,675.00 ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 22,506.00 ล้านบาท จึงมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในปี พ.ศ. 2558 มูลค่า 43,181.00 ล้านบาท และเมื่อเทียบกับสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารมูลค่า 2,046,492.89 ล้านบาท ธนาคารจึงมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) เท่ากับร้อยละ 2.11

ในปี พ.ศ. 2559 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้นับลดหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 2,954.00 ล้านบาท และภายในปี พ.ศ. 2559 ธนาคารไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ณ สิ้นปี พ.ศ. 2559 ธนาคารคงเหลือหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 17,721.00 ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 23,694.00 ล้านบาท จึงมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในปี พ.ศ. 2559 มูลค่า 41,415.00 ล้านบาท และเมื่อเทียบกับสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารมูลค่า 2,134,793.81 ล้านบาท ธนาคารจึงมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) เท่ากับร้อยละ 1.94

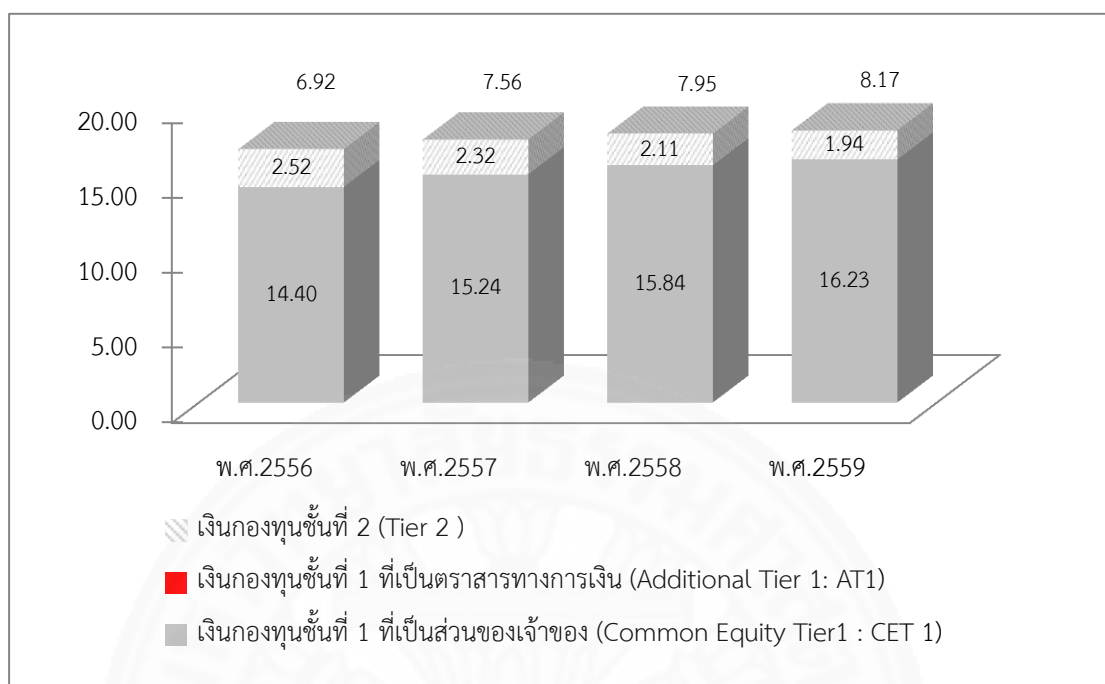
หน่วย : ล้านบาท

ภาพที่ 4.5 เงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ. โดยผู้วิจัย.

ภาพที่ 4.5 แสดงเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2559 ซึ่งมีมูลค่าเงินกองทุนชั้นที่ 2 ลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีมูลค่าหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ลดลง และธนาคารไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในช่วงที่ผ่านมา จึงมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ในปี พ.ศ. 2556 – 2559 ลดลงเรื่อยๆ (ภาพที่ 4.6) เท่ากับร้อยละ 2.52 ร้อยละ 2.32 ร้อยละ 2.11 และร้อยละ 1.94 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) ของธนาคาร พบว่ามีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2559 เท่ากับร้อยละ 16.92 ร้อยละ 17.56 ร้อยละ 17.95 และร้อยละ 18.17 ตามลำดับ เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 1 Ratio)

หน่วย : ร้อยละ

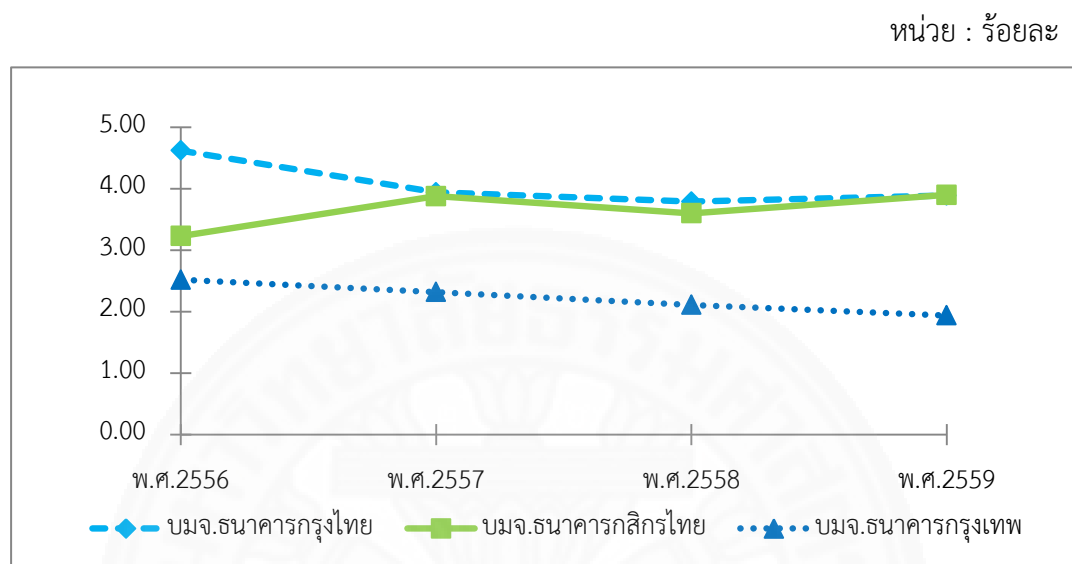

ภาพที่ 4.6 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ของบมจ.ธนาคารกรุงเทพ, โดยผู้วิจัย. หมายเหตุ ในปี พ.ศ. 2556 – 2559 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ไม่มีการดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นตราสารทางการเงิน (Additional Tier 1: AT1)

4.1.2 บทวิเคราะห์

ในภาพรวมธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ได้ทยอยนับลด และไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III ลง เนื่องจากหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าว ไม่สามารถรองรับความเสียหายได้จริง (Loss Absorption) ส่งผลให้เงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2559 ดังแสดงในภาพที่ 4.7 โดยบมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย ได้มีการทยอยออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทน ในขณะที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในช่วงที่ผ่านมา ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง พบว่ามีอัตราส่วนที่สูงกว่าเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่

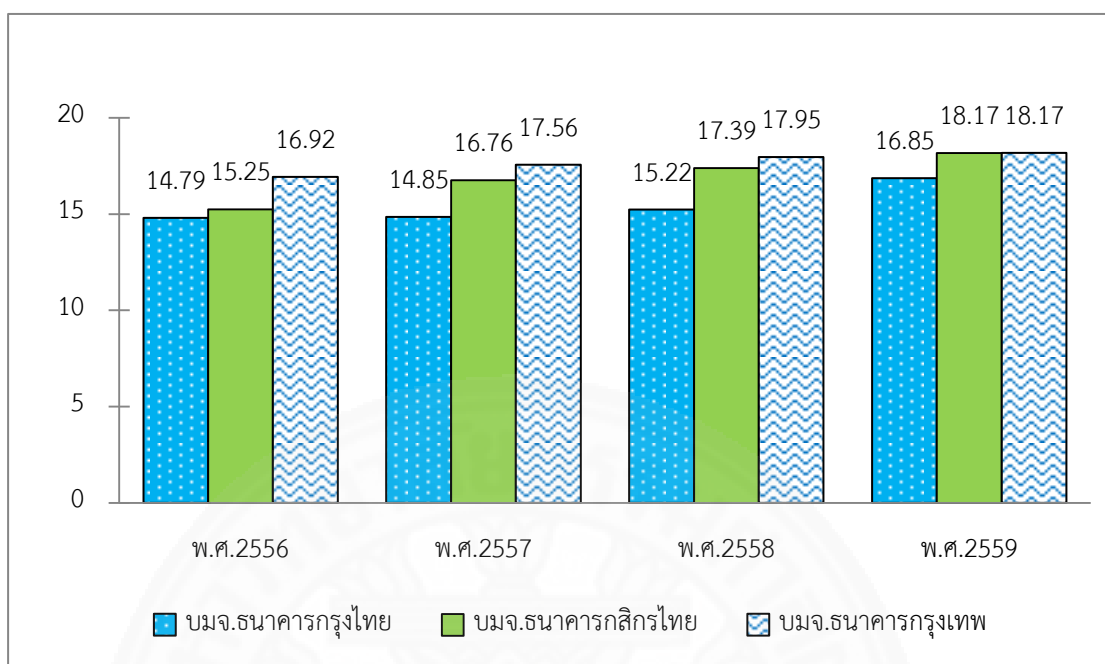
ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด¹ (ภาพที่ 4.8) ดังนั้นผู้ศึกษาจึงคาดว่าอาจมีปัจจัยบางประการที่ทำให้ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง มีการตัดสินใจเรื่องการออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ศึกษาจะทำการศึกษาในเชิงปริมาณในส่วนถัดไป

ภาพที่ 4.7 อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย. โดยผู้วิจัย.

¹ ในปี พ.ศ. 2555 - 2558 ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier1 ratio : CET 1) ที่ร้อยละ 4.50 อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 1 Ratio) ร้อยละ 6.00 และอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) ร้อยละ 8.50 และในปี 2559 ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier1 Ratio : CET 1) ที่ร้อยละ 5.125 อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 1 Ratio) ร้อยละ 6.625 และอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) ร้อยละ 9.125

หน่วย : ร้อยละ

ภาพที่ 4.8 อัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้น (Total Capital) ของบมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย. โดยผู้วิจัย.

4.2 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้เป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III

4.2.1. ผลการศึกษา

จากการศึกษาใน ส่วนที่ 4.1 พบว่า บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย ได้มีการทยอยออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้เป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทน ในขณะที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ไม่มีการออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้เป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในช่วงที่ผ่านมา ส่วนนี้จึงพยายามศึกษาว่าปัจจัยใดมีผลต่อการตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้เป็นเงินกองทุน ชั้นที่ 2 ของธนาคารพาณิชย์ โดยปัจจัยที่จะใช้คืออัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินนี้จะสะท้อนความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้ โดยศึกษาจากข้อมูลจากรายงานประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559 ดังนี้

4.2.1.1 ด้านความสามารถในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

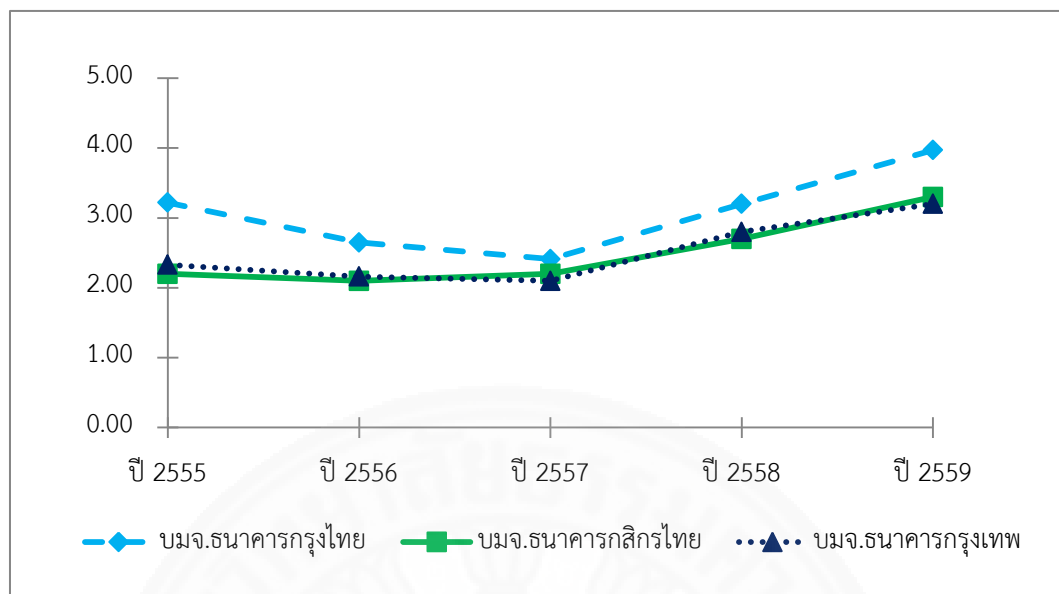
ด้านความสามารถในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ผู้ศึกษาจะใช้ 2 อัตราส่วนในการวิเคราะห์ ได้แก่ (1) อัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม (2) อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เสี่ยงเฉลี่ย (Net Interest Margin : NIM) โดยผลการศึกษาด้านความสามารถในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง เป็นดังต่อไปนี้

(1) อัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม

ในช่วงปี พ.ศ. 2557 – 2559 ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง มีอัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในภาพที่ 4.9 โดย บมจ.ธนาคารกรุงไทย มีอัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมเฉลี่ยร้อยละ 3.09 ซึ่งสูงที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ในปี พ.ศ. 2559 บมจ.ธนาคารกรุงไทยมีสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมสูงสุดเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น 14,657.00 ล้านบาท จากปี พ.ศ. 2558 หรือคิดเป็นร้อยละ 19.32 สาเหตุหลักคือสินเชื่อต่อคุณภาพเพิ่มขึ้นจากลูกค้ากลุ่มลูกค้าวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และลูกค้ารายย่อย ประกอบกับสินเชื่อรวมที่ลดลง

สำหรับ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย อัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันที่ร้อยละ 2.52 และร้อยละ 2.50 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ทั้ง 2 มีสินเชื่อที่มีคุณภาพที่ดีกว่า บมจ.ธนาคารกรุงไทย

หน่วย : ร้อยละ

ภาพที่ 4.9 อัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559. โดยผู้วิจัย.

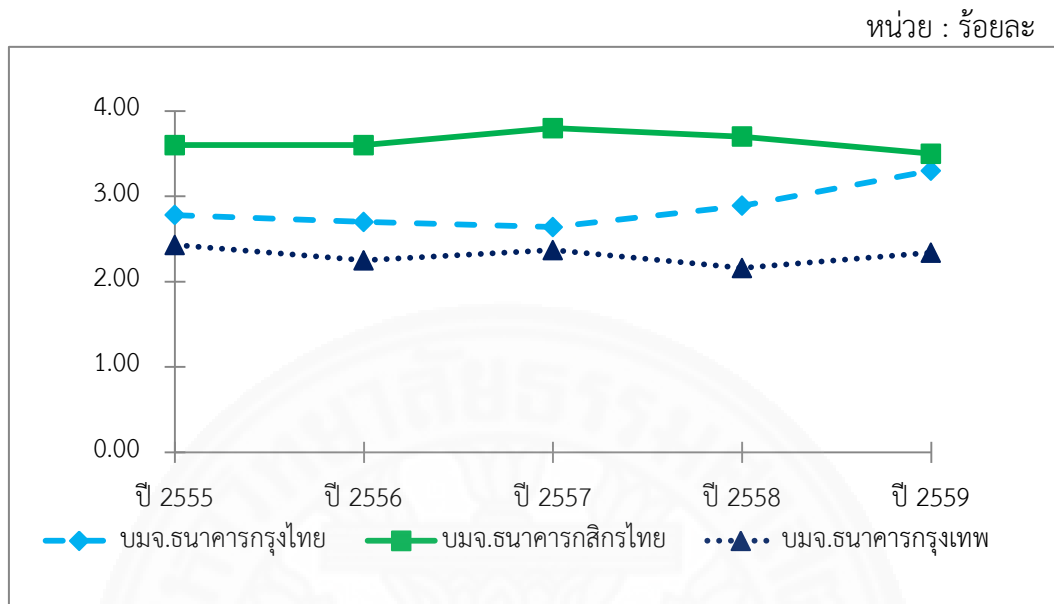
(2) อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เสี่ยงเฉลี่ย (Net Interest

Margin : NIM)

ในช่วงปี พ.ศ. 2555 – 2559 บมจ.ธนาคารกสิกรไทย มี NIM เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.64 ซึ่งสูงที่สุดเมื่อเทียบกับในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ดังแสดงในภาพที่ 4.10 เป็นผลมาจากค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ และรายได้จากผลิตภัณฑ์ตลาดทุนของธนาคารที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่รายได้สุทธิจากการรับประกันภัยลดลง สะท้อนถึงความสามารถในการหารายได้และการบริหารต้นทุนทางการเงินที่ดีของธนาคาร ในปี พ.ศ. 2555 – 2557 NIM ของธนาคารมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมี NIM สูงสุดในปี พ.ศ. 2557 ในอัตราร้อยละ 3.80

ด้าน บมจ.ธนาคารกรุงไทย มี NIM เฉลี่ยร้อยละ 2.86 ซึ่งสูงเป็นอันดับ 2 เมื่อเทียบกับในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ในปี 2557 บมจ.ธนาคารกรุงไทย มี NIM ต่ำสุด ในปี พ.ศ. 2557 ในอัตราร้อยละ 2.64 ในส่วน บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มี NIM เฉลี่ยร้อยละ 2.31 ซึ่งต่ำที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 3 แห่ง เป็นผลมาจากเงินให้สินเชื่อส่วนใหญ่ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ปล่อยแก่ลูกค้ารายใหญ่ จึงได้รับดอกเบี้ยต่ำกว่า บมจ.ธนาคารกสิกรไทย และ บมจ.

ธนาคารกรุงไทย ซึ่งเน้นลูกค้ารายย่อย และ ลูกค้าในกลุ่ม SME ซึ่งมีการปล่อยสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าธนาคารกรุงไทย

ภาพที่ 4.10 อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เสี่ยงเฉลี่ย (Net Interest Margin : NIM) ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559. โดยผู้วิจัย.

4.2.1.2 ด้านความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

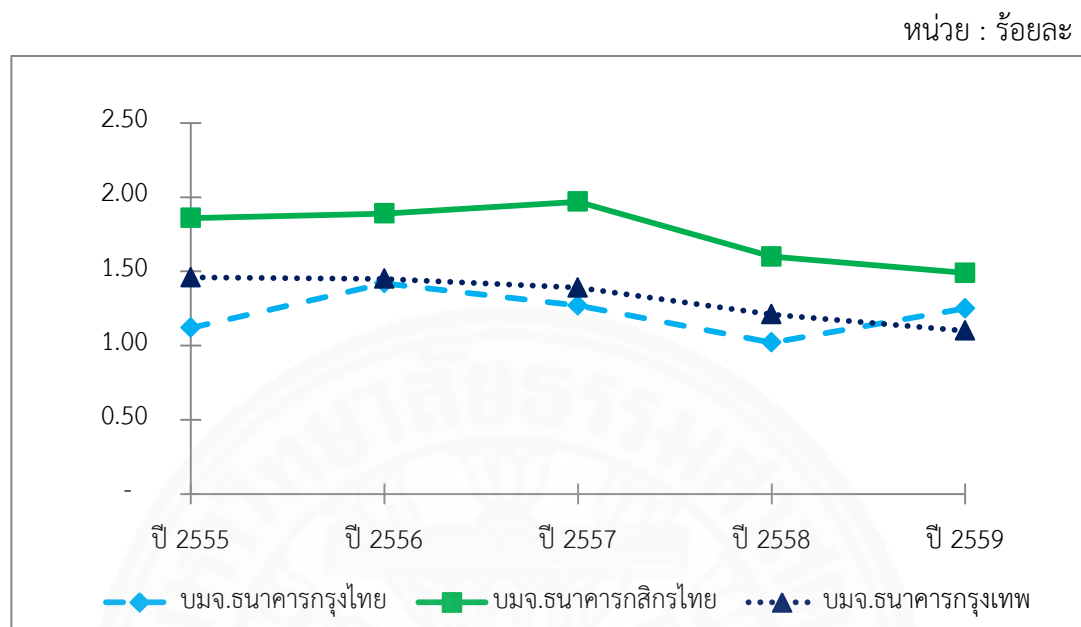
ด้านความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ผู้ศึกษาจะใช้ 2 อัตราส่วนในการวิเคราะห์ ได้แก่ (1) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return On Assets : ROA) (2) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return On Equity : ROE) โดยผลการศึกษาด้านความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ทั้ง 3 แห่ง เป็นดังต่อไปนี้

(1) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return On Assets : ROA)

ในช่วงปี พ.ศ. 2555 – 2559 บมจ.ธนาคารกสิกรไทย มี ROA เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.76 ซึ่งสูงที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ดังแสดงในภาพที่ 4.11 โดยมี ROA สูงที่สุดในปี พ.ศ. 2557 ในอัตราร้อยละ 1.97 สะท้อนว่า บมจ.ธนาคารกสิกรไทยมีประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างผลตอบแทนที่ดีที่สุดในกลุ่ม

สำหรับ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มี ROA เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.32 ซึ่งสูงเป็นอันดับ 2 ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง และ บมจ.ธนาคารกรุงไทย มี ROA เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ

1.22 ซึ่งต่ำที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง เนื่องจากมีกำไรสุทธิลดลงอย่างมากในช่วงปี พ.ศ. 2558

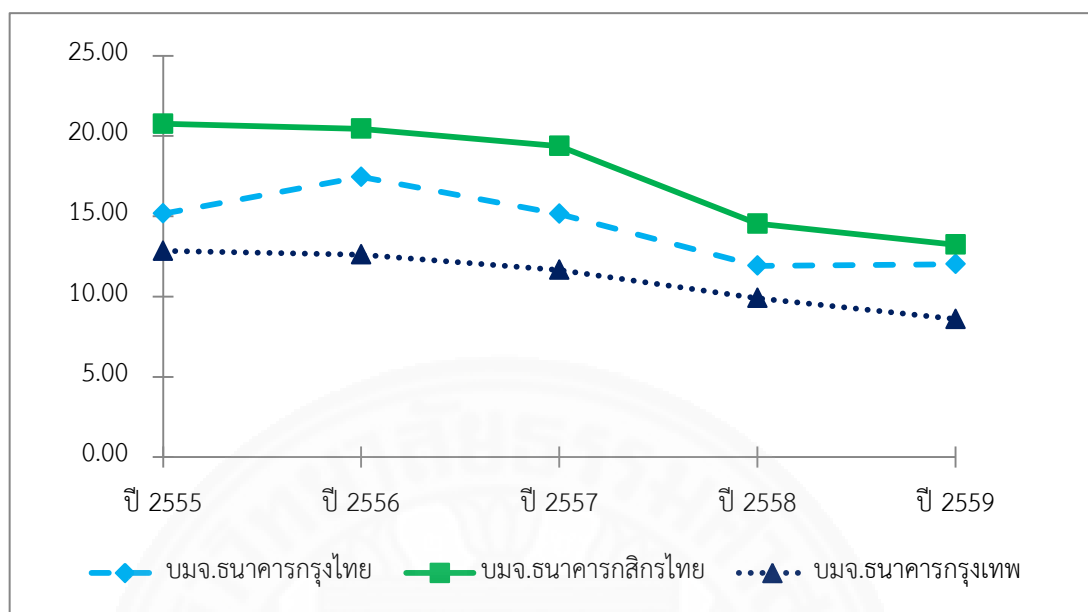
ภาพที่ 4.11 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return On Assets : ROA) ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559, โดยผู้วิจัย.

(2) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return On Equity : ROE)

ในช่วงปี พ.ศ. 2555 – 2559 ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง มี ROE ที่ลดลง ดังแสดงในภาพที่ 4.12 โดย บมจ.ธนาคารกสิกรไทย มี ROE เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 17.67 ซึ่งสูงสุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง เนื่องจากมีกำไรสุทธิสูงในช่วงปี พ.ศ. 2556 - 2557 สะท้อนว่า บมจ.ธนาคารกสิกรไทย สามารถนำเงินลงทุนในส่วนของผู้ถือหุ้นไปสร้างผลตอบแทนกลับมาสูงสุดในกลุ่มธนาคาร

สำหรับ บมจ.ธนาคารกรุงไทย มี ROE เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 14.34 ซึ่งสูงเป็นอันดับ 2 ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง และ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มี ROE เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 11.12 ซึ่งต่ำที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง เป็นผลจากการที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มีส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยสูงที่สุดในกลุ่ม และธนาคารมีการกันสำรองสินเชื่อในอัตราที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่รายอื่น จึงส่งผลต่อกำไรสุทธิของธนาคาร

หน่วย : ร้อยละ

ภาพที่ 4.12 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return On Equity : ROE) ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559, โดยผู้วิจัย.

4.2.1.3 ด้านความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์

ในด้านความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์ ผู้ศึกษาจะใช้ 2 อัตราส่วนในการวิเคราะห์ ได้แก่ (1) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) (2) อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) โดยในการวัดโดยผลการศึกษาด้านความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง เป็นดังต่อไปนี้

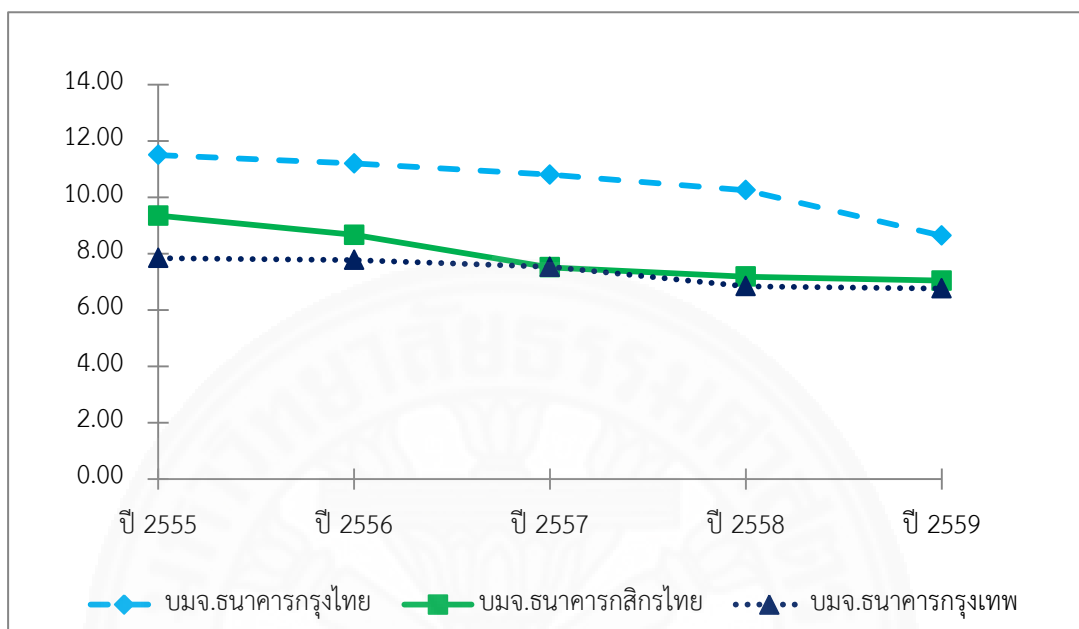
(1) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio)

ในช่วงปี พ.ศ. 2555 – 2559 ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) ที่ลดลง ดังแสดงในภาพที่ 4.13 โดย บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) เฉลี่ยร้อยละ 7.35 ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง สะท้อนว่า บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มีสภาพคล่องสูงที่สุดในกลุ่ม

ด้าน บมจ.ธนาคารกสิกรไทย มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) เฉลี่ยร้อยละ 7.95 ซึ่งต่ำรองลงมาเป็นอันดับ 2 ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง

3 แห่ง และบมจ.ธนาคารกรุงไทย มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) เท่ากับร้อยละ 10.48 ซึ่งสูงที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง

หน่วย : ร้อยละ

ภาพที่ 4.13 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) ของธนาคารพาณิชย์ ทั้ง 3 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559, โดยผู้วิจัย.

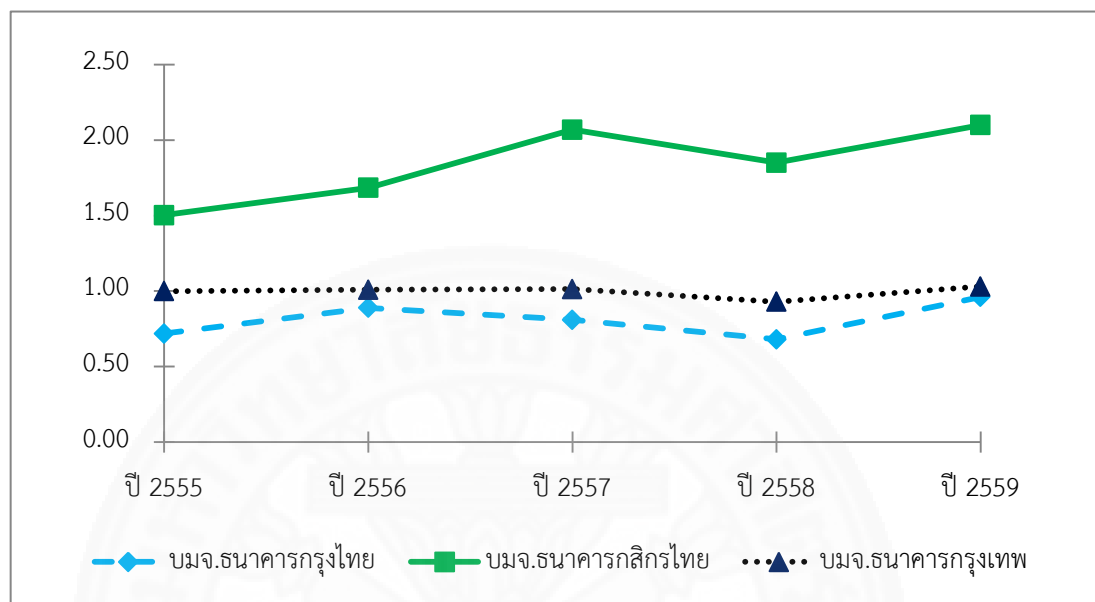
(2) อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio)

ในช่วงปี พ.ศ. 2555 – 2559 บมจ.ธนาคารกสิกรไทย มีอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) เฉลี่ยอยู่ที่ 1.84 เท่า ซึ่งสูงที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ดังแสดงในภาพที่ 4.14 เนื่องจากมีกำไรจากการดำเนินงานโดยเฉลี่ยสูงที่สุดในกลุ่มธนาคาร และมีภาระดอกเบี้ยจ่ายโดยเฉลี่ยต่ำที่สุด สะท้อนว่า บมจ.ธนาคารกสิกรไทย มีความสามารถในการชำระหนี้เป็นอย่างดี

สำหรับ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มีอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) เฉลี่ยอยู่ที่ 1.00 เท่า ซึ่งสูงเป็นอันดับ 2 กลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง และ บมจ.ธนาคารกรุงไทย มีอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) เฉลี่ยอยู่ที่ 0.81 เท่า ซึ่งต่ำที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง

เนื่องจากมีกำไรจากการดำเนินงานโดยเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่มธนาคาร และในขณะเดียวกันมีภาระดอกเบี้ยจ่ายโดยเฉลี่ยสูงที่สุดในกลุ่มธนาคาร

หน่วย : เท่า

ภาพที่ 4.14 อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559, โดยผู้วิจัย.

4.2.2 บทวิเคราะห์

ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สะท้อนความสามารถทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้ โดยการใช้อัตราส่วนทางการเงิน 6 อัตราส่วนในการวัด ซึ่งสรุปผลได้ตามตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 อัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559 ในด้านความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์ ทั้ง 3 แห่ง

หน่วย : ร้อยละ

	บมจ. ธนาคาร กสิกรไทย	บมจ. ธนาคาร กรุงไทย	บมจ. ธนาคาร กรุงเทพ
ความสามารถในการดำเนินงาน			
- สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม	2.50	3.09	2.52
- รายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เสี่ยงเฉลี่ย (NIM)	3.80	2.64	2.31
ความสามารถในการทำกำไร			
- ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)	1.97	1.22	1.32
- ผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)	17.67	14.34	11.12
ความสามารถในการชำระหนี้			
- หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio)	7.95	10.48	7.35
- ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) (เท่า)	1.84	0.81	1.00

หมายเหตุ: จากการคำนวณโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปีของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย, 2555 – 2559.

จากตารางที่ 4.1 พบว่า บมจ.ธนาคารกสิกรไทย มีความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้สูงที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ทั้ง 3 แห่ง และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย ก็ได้มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้เป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557- 2559 รวมมูลค่า 20,500.00 ล้านบาท ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้างต้น แต่ในขณะเดียวกัน บมจ.ธนาคารกรุงไทย ซึ่งมีความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้ ต่ำกว่า บมจ.ธนาคารกสิกรไทยก็ได้มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้เป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557- 2558

รวมมูลค่า 31,810.16 ล้านบาท ในขณะที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ยังไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ในช่วงที่ผ่านมา แม้จะมีความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้บางด้านที่ดีกว่า บมจ.ธนาคารกรุงไทย โดยวัดจากอัตราส่วนสินเชื่อไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อบริการ ROA อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) และอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio)

จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่า การที่ธนาคารพาณิชย์จะตัดสินใจออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทนหุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิมที่ธนาคารได้ถอนออกไป อาจจะได้พิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคารเป็นปัจจัยหลัก แต่อาจมีปัจจัยอื่นอีกในการใช้พิจารณา ซึ่งผู้ศึกษาจะทำการศึกษาต่อในส่วนของการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ในส่วนที่ 4.4 ต่อไป

4.3 ผลการศึกษาทางเลือกในการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III

4.3.1 ผลการศึกษา

ในงานศึกษาส่วนนี้ได้ทำการศึกษาว่า หากในปี พ.ศ. 2560 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิประเภทไม่มีหลักประกันอายุ 10 ปี มูลค่า 20,000.00 ล้านบาท ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ตามหลักเกณฑ์ Basel III และต้องการที่จะดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยงในอัตราร้อยละ 2.5 ธนาคารต้องออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 และอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมในสัดส่วนใด เพื่อให้ธนาคารได้รับประโยชน์จากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 สูงสุด

ตารางที่ 4.2 ผู้ศึกษาคาดว่าในปี พ.ศ. 2560 ธนาคารจะมีสินทรัพย์เสี่ยงเติบโตขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4 ต่อปี คิดเป็นมูลค่า 2,213,486.71 ล้านบาท ซึ่งเมื่อธนาคารได้ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิมที่ไม่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ออกไปมูลค่า 20,000.00 ล้านบาท หากธนาคารต้องการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในอัตราร้อยละ 2.50 ธนาคารจะต้องดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 2 มูลค่า 55,337.17 ล้านบาท ทั้งนี้ธนาคารมีเงินกองทุนชั้นที่ 2 เดิมอยู่แล้วเป็นมูลค่า 26,667.13 ล้านบาท ซึ่งยังคงขาดเงินกองทุนชั้นที่ 2 อีกเป็นมูลค่า 28,670.04 ล้านบาท จึงต้องจัดหาเงินกองทุนชั้นที่ 2

เพิ่ม ซึ่งสามารถเพิ่มได้จาก 2 ทาง คือการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 และการอำนวยการเพิ่มเพื่อให้มีเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติเพิ่ม ภายใต้สัดส่วนที่แตกต่างกันใน 6 ทางเลือก

ภายหลังจากได้สัดส่วนในการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ด้วยวิธีออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิในแต่ละทางเลือกแล้ว ตารางที่ 4.3 แสดงผลประโยชน์ที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้รับจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในแต่ละทางเลือกว่าเป็นจำนวนเงินเท่าใด โดยต้นทุนในการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ คิดเป็นร้อยละ 4.31 ของมูลค่าหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ธนาคารออก และต้นทุนในการอำนวยการเพิ่มคิดเป็นร้อยละ 2.99 ของมูลค่าเงินที่ธนาคารอำนวยการเพิ่ม และสมมุติให้ธนาคารมีรายได้จากดอกเบี้ยรับจากเงินให้สินเชื่อภายใต้อัตราดอกเบี้ยทั้ง 3 กรณี คือ อำนวยการเพิ่มในอัตราดอกเบี้ยสูงสุดร้อยละ 15.875 อำนวยการเพิ่มในอัตราดอกเบี้ยต่ำสุดร้อยละ 6.250 และอำนวยการเพิ่มในอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ย ร้อยละ 11.063 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 สัดส่วนการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในปี พ.ศ. 2560 ด้วยการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ และการอำนวยสินเชื่อเพิ่ม

หน่วย : ล้านบาท

	ทางเลือกที่ 1	ทางเลือกที่ 2	ทางเลือกที่ 3	ทางเลือกที่ 4	ทางเลือกที่ 5	ทางเลือกที่ 6
สัดส่วนการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิมาตรฐาน	140.02%	100%	75%	50%	25%	0%
ประมาณการสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น (a)	2,223,814.71	2,223,814.71	2,223,814.71	2,223,814.71	2,223,814.71	2,223,814.71
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง ที่ต้องดำรง (b)	2.50%	2.50%	2.50%	2.50%	2.50%	2.50%
ประมาณการเงินกองทุนชั้นที่ 2 ที่ต้องดำรงทั้งสิ้น (c) = (a)*(b)	55,595.37	55,595.37	55,595.37	55,595.37	55,595.37	55,595.37
การออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III						
หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ที่มีอยู่เดิม (d)	4,767.00	4,767.00	4,767.00	4,767.00	4,767.00	4,767.00
หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ที่ออกเพิ่ม (e)	28,003.82	20,000.00	15,000.00	10,000.00	5,000.00	-
รวมหุ้นกู้ด้อยสิทธิ (f) = (d)+(e)	32,770.82	24,767.00	19,767.00	14,767.00	9,767.00	4,767.00
การอำนวยสินเชื่อเพิ่ม						
เงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติที่มีอยู่เดิม (g)	22,824.55	22,824.55	22,824.55	22,824.55	22,824.55	22,824.55
รวมเงินกองทุนชั้นที่ 2 ก่อนอำนวยสินเชื่อเพิ่ม (h) = (f)+(g)	55,595.37	47,591.55	42,591.55	37,591.55	32,591.55	27,591.55
เงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติที่ธนาคารต้องการเพิ่ม (i) = (c)-(h)	-	8,003.82	13,003.82	18,003.82	23,003.82	28,003.82
รวมหุ้นกู้ด้อยสิทธิ และเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติ (j) = (f)+(g)+(i)	55,595.37	55,595.37	55,595.37	55,595.37	55,595.37	55,595.37
อำนวยสินเชื่อเพิ่ม (k) = (i)/1.20%	-	666,984.82	1,083,651.48	1,500,318.15	1,916,984.82	2,333,651.48
รวมออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ออกเพิ่ม และการอำนวยสินเชื่อเพิ่ม	28,003.82	686,984.82	1,098,651.48	1,510,318.15	1,921,984.82	2,333,651.48

หมายเหตุ: จากการคำนวณโดยผู้วิจัย.

ตารางที่ 4.3 ผลประโยชน์ที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้รับจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในปี พ.ศ. 2560

หน่วย : ล้านบาท

	ทางเลือกที่ 1	ทางเลือกที่ 2	ทางเลือกที่ 3	ทางเลือกที่ 4	ทางเลือกที่ 5	ทางเลือกที่ 6
สัดส่วนการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิมาทดแทน	140.02%	100%	75%	50%	25%	0%
หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ที่ออกเพิ่ม	28,003.81	20,000.00	15,000.00	10,000.00	5,000.00	-
อำนาจสินเชื่อเพิ่ม	-	666,984.82	1,083,651.48	1,500,318.15	1,916,984.82	2,333,651.48
ต้นทุนการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ 4.31%	1,206.96	862.00	646.50	431.00	215.50	0.00
ต้นทุนการอำนาจสินเชื่อใหม่ 2.99%	-	19,942.85	32,401.18	44,859.51	57,317.85	69,776.18
รวมต้นทุนในการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 (a)	1,232.68	20,804.85	33,047.68	45,290.51	57,533.35	69,776.18
ผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ภายใต้การอำนาจสินเชื่อด้วยอัตราดอกเบี้ยใน 3 กรณี						
(1) อำนาจสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยสูงสุด ร้อยละ 15.875 (b)	-	105,883.84	172,029.67	238,175.51	304,321.34	370,467.17
ผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 (c) = (b) - (a)	-1,232.68	85,078.99	138,981.99	192,884.99	246,787.99	300,690.99
(2) อำนาจสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำสุด ร้อยละ 6.250 (d)	-	41,686.55	67,728.22	93,769.88	119,811.55	145,853.22
ผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 (e) = (d) - (a)	-1,232.68	20,881.71	34,680.54	48,479.37	62,278.21	76,077.04
(3) อำนาจสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ย ร้อยละ 11.063 (f)	-	73,788.53	119,884.36	165,980.20	212,076.03	258,171.86
ผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 (g) = (f) - (a)	-1,232.68	52,983.68	86,836.68	120,689.68	154,542.68	188,395.68

หมายเหตุ: จากการคำนวณโดยผู้วิจัย.

- **ทางเลือกที่ 1**

บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุน
ชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 28,003.81 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 140.02 ของหุ้นกู้
ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ไถ่ถอนออกไป และไม่มี การ
อำนวยความสะดวกเพิ่มเติม ธนาคารจะเสียต้นทุนจากการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวเพียงอย่างเดียวมูลค่า 1,232.68
ล้านบาท โดยไม่ได้รับผลประโยชน์เพิ่ม

- **ทางเลือกที่ 2**

บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุน
ชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 20,000.00 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100 ของหุ้นกู้ด้อยสิทธิ
ที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ไถ่ถอนไป และอำนวยความสะดวกเพิ่มอีกเป็นมูลค่า
666,984.82 ล้านบาท ธนาคารจะเสียต้นทุนรวมมูลค่า 20,804.85 ล้านบาท และธนาคารจะมีรายได้
จากดอกเบี้ยและได้รับผลประโยชน์ ดังนี้

(ก) กรณีอำนวยความสะดวกในอัตราดอกเบี้ยสูงสุด ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ
105,883.84 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์จากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 85,078.99
ล้านบาท

(ข) กรณีอำนวยความสะดวกในอัตราดอกเบี้ยต่ำสุด ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ
41,686.55 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์จากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 20,881.71
ล้านบาท

(ค) กรณีอำนวยความสะดวกในอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ย ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ
73,788.53 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์จากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 52,983.68
ล้านบาท

- **ทางเลือกที่ 3**

บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุน
ชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 15,000.00 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75 ของหุ้นกู้ด้อยสิทธิ
ที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ไถ่ถอนไป และอำนวยความสะดวกเพิ่มอีกเป็นมูลค่า
1,083,651.48 ล้านบาท ธนาคารจะเสียต้นทุนรวมมูลค่า 33,047.68 ล้านบาท และเมื่อธนาคาร
อำนวยความสะดวกเพิ่มทำให้ธนาคารมีรายได้จากดอกเบี้ยและได้รับผลประโยชน์ ดังนี้

(ก) กรณีอำนวยความสะดวกในอัตราดอกเบี้ยสูงสุด ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ
172,092.67 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ
138,981.99 ล้านบาท

(ข) กรณีอำนวยสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำสุด ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ 67,728.22 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 34,680.54 ล้านบาท

(ค) กรณีอำนวยสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ย ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ 119,884.36 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 86,836.68 ล้านบาท

● ทางเลือกที่ 4

บมจ.ธนาคารกรุงเทพออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 10,000.00 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 50 ของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ไถ่ถอนไป และอำนวยสินเชื่อเพิ่มอีกเป็นมูลค่า 1,500,318.15 ล้านบาท ธนาคารจะเสียต้นทุนรวมมูลค่า 45,290.51 ล้านบาท และเมื่อธนาคารอำนวยสินเชื่อเพิ่มทำให้ธนาคารมีรายได้จากดอกเบี้ยและได้รับผลประโยชน์ ดังนี้

(ก) กรณีอำนวยสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยสูงสุด ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ 238,175.51 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 192,884.99 ล้านบาท

(ข) กรณีอำนวยสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำสุด ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ 93,769.88 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 48,479.37 ล้านบาท

(ค) กรณีอำนวยสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ย ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ 165,980.20 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 120,689.68 ล้านบาท

● ทางเลือกที่ 5

บมจ.ธนาคารกรุงเทพออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มูลค่า 5,000.00 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25 ของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ไถ่ถอนไป และอำนวยสินเชื่อเพิ่มอีกเป็นมูลค่า 1,916,984.82 ล้านบาท ธนาคารจะเสียต้นทุนรวมเท่ากับ 57,533.35 ล้านบาท และเมื่อธนาคารอำนวยสินเชื่อเพิ่มทำให้ธนาคารมีรายได้จากดอกเบี้ยและได้รับผลประโยชน์สุทธิ ดังนี้

(ก) กรณีอำนวยการสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยสูงสุด ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ 304,321.34 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 246,787.99 ล้านบาท

(ข) กรณีอำนวยการสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำสุด ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ 119,811.55 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 62,278.21 ล้านบาท

(ค) กรณีอำนวยการสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ย ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ 212,076.03 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 154,542.68 ล้านบาท

● ทางเลือกที่ 6

บมจ.ธนาคารกรุงเทพเลือกที่จะไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทนหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ที่ไถ่ถอนไป และอำนวยการสินเชื่อเพิ่มเพียงอย่างเดียวอีกมูลค่า 2,333,651.48 ล้านบาท ดังนั้นธนาคารจะเสียต้นทุนจากการอำนวยการสินเชื่อเพียงอย่างเดียวมูลค่า 69,776.18 ล้านบาท และเมื่อธนาคารอำนวยการสินเชื่อเพิ่มทำให้ธนาคารมีรายรับได้จากดอกเบี้ยและได้รับผลประโยชน์ดังนี้

(ก) กรณีอำนวยการสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยสูงสุด ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ 370,467.17 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 300,690.99 ล้านบาท

(ข) กรณีอำนวยการสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำสุด ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ 145,853.22 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 76,077.04 ล้านบาท

(ค) กรณีอำนวยการสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ย ธนาคารจะมีรายรับเท่ากับ 258,171.86 ล้านบาท และได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 เท่ากับ 188,395.68 ล้านบาท

4.3.2 บทวิเคราะห์

จากการศึกษาพบว่าหากธนาคารเลือกอำนวยการสินเชื่อเพียงอย่างเดียวมูลค่า 2,333,651.48 ล้านบาท โดยไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ ธนาคารจะมีเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัด

ชั้นปกติมูลค่า 28,003.82 ล้านบาท ที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 โดยธนาคารจะมี ต้นทุนการอำนวยความสะดวกเท่ากับ 69,776.18 ล้านบาท ซึ่งธนาคารจะได้รับประโยชน์สุทธิจากการ อำนวยความสะดวกเพิ่มในกรณีอัตราดอกเบี้ยสูงสุด อัตราดอกเบี้ยต่ำสุด และอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยเท่ากับ 300,690.99 ล้านบาท 76,077.04 ล้านบาท และ 188,395.68 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลประโยชน์ ที่ธนาคารได้รับสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น ดังนั้นจากผลการศึกษาดังกล่าวจึงเห็นว่า บมจ. ธนาคารกรุงเทพ จึงควรเลือกการอำนวยความสะดวกเพียงอย่างเดียวเพื่อให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์จาก การเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 สูงสุด

4.4 สรุปการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บมจ.ธนาคารกรุงเทพ

ส่วนนี้เป็นผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บมจ.ธนาคารกรุงเทพ เพื่อขอ ความคิดเห็นดังนี้

- 1) ผลกระทบต่อความแข็งแกร่งของเงินกองทุน และความเพียงพอของเงินกองทุน ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ภายหลังจากมีการปรับปรุงคุณสมบัติของ หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมา ใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III
- 2) ปัจจัยที่ธนาคารใช้ในการตัดสินใจออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็น เงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III
- 3) ผลประโยชน์ที่ธนาคารได้รับจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ด้วยวิธีการอำนวยความสะดวกเพิ่ม และการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ

โดยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ทั้ง 3 ท่าน จาก 3 สายงาน ได้แก่

- สายงานจัดสรรเงิน (Funding Section)

มีหน้าที่ดำเนินกลยุทธ์ทางการค้าโดยการซื้อขายผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่างๆ เช่น ซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซื้อขายตราสารหนี้และตราสารอนุพันธ์ ตลอดจนบริหารความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย รวมถึงบริหารสภาพคล่องของธนาคาร เพื่อให้ระดับ ความเสี่ยงอยู่ภายใต้เพดานความเสี่ยงตามแนวทางที่คณะกรรมการบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน กำหนดและธนาคารยอมรับได้

- **สาขางานวานิชธนกิจ (Merchant Banking Division)**

มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลในส่วนของธุรกิจโครงการ การควบรวมกิจการการจัดการจัดหาเงินทุนเพื่อการเข้าซื้อกิจการ และการจัดจำหน่ายหุ้นกู้ กองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ (REIT) และกองทุนโครงสร้างพื้นฐาน

- **สาขางานบริหารความเสี่ยง (Risk Management)**

มีหน้าที่วิเคราะห์และรายงานสถานะความเสี่ยงของธนาคารในด้านต่างๆ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงนโยบายด้านความเสี่ยงโดยรวมของธนาคาร และเพื่อรองรับกฎเกณฑ์ใหม่ๆ รวมทั้งมาตรฐานสากลตลอดจนดูแลการบริหารความเสี่ยงด้านต่างๆ ให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารธนาคารทั้ง 3 ท่าน เมื่อวันที่ 19 – 21 เมษายน พ.ศ. 2560 สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

4.4.1 ผลกระทบต่อความแข็งแกร่งของเงินกองทุน และความเพียงพอของเงินกองทุน ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ภายหลังจากมีการปรับปรุงคุณสมบัติของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่จะสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้ง 3 ท่าน ได้ให้ความเห็นที่ตรงกันว่า การที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่จะสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ในช่วงที่ผ่านมา ไม่ส่งผลกระทบต่อความแข็งแกร่งของเงินกองทุน และความเพียงพอของเงินกองทุนของธนาคาร เนื่องจากภายหลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำหลักเกณฑ์ Basel มาบังคับใช้กับธนาคารพาณิชย์ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้มีการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงในระดับที่สูงมาโดยตลอด และสูงกว่าเกณฑ์การดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยธนาคารมีการประเมินและคำนวณความเพียงพอของเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ภายใต้อาณัติการอนุมัติล่วงหน้าเสมอ เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการดำเนินงานด้านเงินกองทุนให้เหมาะสม อีกทั้งเงินกองทุนหลักของธนาคารมาจากเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier1 Ratio : CET 1) โดยมาจากกำไรสุทธิคงเหลือหลังจากการจัดสรรเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นเงินกองทุนที่มีคุณภาพสูงสุดอยู่แล้ว

นอกจากนี้ผู้บริหารสายงานบริหารความเสี่ยง ได้มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านความเพียงพอของเงินกองทุนคือ ประเภท ปริมาณ และคุณภาพของสินทรัพย์เสี่ยง รวมถึงความสามารถในการหารายได้ของธนาคาร เนื่องจากหากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ อาจทำให้ธนาคารมีสินทรัพย์ที่มีคุณภาพลดลง หรือมีมูลค่าสินทรัพย์และหลักประกันลดต่ำลง ทำให้สินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกำไรของธนาคารเนื่องจากธนาคารต้องมีการกันสำรองเพิ่มมากขึ้น และทำให้เงินกองทุนของธนาคารลดลง นำไปสู่การลดลงของระดับของเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง

4.4.2 ปัจจัยที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ใช้ในการตัดสินใจออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III

ผู้บริหารทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นตรงกันว่า อัตราส่วนทางการเงินที่ผู้ศึกษาใช้วัด ได้แก่ อัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เสี่ยงเฉลี่ย (NIM) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) และอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ใช้ประกอบการตัดสินใจของธนาคารในการออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2

โดยผู้บริหารสายงานวานิชธนกิจ ให้มีความเห็นเพิ่มเติมว่า การออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิดังกล่าวถือเป็นการระดมเงินทุนระยะยาว ซึ่งธนาคารต้องจ่ายอัตราผลตอบแทนต่อนักลงทุนที่สูงกว่าการระดมทุนด้วยเงินฝาก ดังนั้นธนาคารจำเป็นต้องพิจารณาระดับอัตราผลตอบแทนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยในตลาด เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจร่วมด้วย รวมถึงยังต้องคำนึงถึงโครงสร้างแหล่งเงินทุนที่เหมาะสม และความต้องการใช้เงินทุนของธนาคารในขณะนั้นที่ต้องมีความสอดคล้องกัน ซึ่งจะต้องเป็นไปตามนโยบายและหลักการที่คณะกรรมการของธนาคารเป็นผู้กำหนด

4.4.3 ผลประโยชน์ของธนาคารจากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2

ผู้บริหารทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นตรงกันว่า แม้ว่าทางเลือกในการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 จากการอำนวยการเพิ่มเพียงอย่างเดียว จะทำให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์จากมากกว่าการใช้วิธีออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิ แต่ต้องคำนึงถึงว่าสินเชื่อที่ธนาคารปล่อยออกไปนั้นอาจไม่ได้ถูก

จัดชั้นเป็นสินเชื่อก่อนที่เพียงอย่างเดียว ธนาคารจะต้องมีการพิจารณาจัดชั้นสินเชื่อโดยพิจารณาจากปัจจัยด้านคุณภาพ คือความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ และพิจารณาจากปัจจัยด้านปริมาณ คือระยะเวลาการค้างชำระหนี้ โดยสามารถแบ่งได้เป็น ลูกหนี้จัดชั้นปกติ ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญเสีย และจัดชั้นสูญเสีย ซึ่งมีการกันสำรองที่แตกต่างกันไป

นอกจากนี้ในการพิจารณาเพิ่มเงินกองทุนของธนาคารนั้น ธนาคารไม่ได้มองในแง่ประโยชน์จากการเพิ่มเงินกองทุนเพียงอย่างเดียว แต่ยังคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเพิ่มเงินกองทุนในด้านอื่นๆอีก เช่น ความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง เป็นต้น และเนื่องจาก บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มีนโยบายการบริหารแบบ Conservative จึงมีการบริหารสภาพคล่องอย่างระมัดระวัง เพื่อเอื้ออำนวยการทำธุรกิจของธนาคารในระยะยาว เห็นได้จากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ธนาคารดำรงอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่รายอื่นในประเทศ ดังนั้นการอำนวยสินเชื่อของธนาคาร จะต้องสอดคล้องกับนโยบายของธนาคารเป็นสำคัญ

4.5 บทวิเคราะห์

การที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ในช่วงที่ผ่านมา ไม่ส่งผลกระทบต่อความแข็งแกร่งของเงินกองทุน และความเพียงพอของเงินกองทุนของธนาคาร เนื่องจาก บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้มีการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดมาโดยตลอด และมีเงินกองทุนหลักของธนาคารมาจากเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier1 Ratio : CET 1) ซึ่งเป็นเงินกองทุนที่มีคุณภาพสูงสุด โดยในปี พ.ศ. 2556 – 2559 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้ดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง เท่ากับร้อยละ 14.40 ร้อยละ 15.24 ร้อยละ 15.84 และร้อยละ 16.23 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่อีก 2 แห่ง คือ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย แม้จะมีความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้ในระดับที่ใกล้เคียงกัน และมีการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเกินกว่า

เกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเช่นกัน แต่มีอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) และอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier1 Ratio : CET 1) ต่ำกว่า บมจ.ธนาคารกรุงเทพ

ในปี พ.ศ. 2556 – 2559 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier1 Ratio : CET 1) เท่ากับร้อยละ 9.66 ร้อยละ 10.47 ร้อยละ 11.06 และร้อยละ 12.96 ตามลำดับ และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย ดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier1 Ratio : CET 1) เท่ากับ ร้อยละ 12.02 ร้อยละ 12.88 ร้อยละ 13.79 และร้อยละ 14.27 จึงอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ได้มีการตัดสินใจทยอยไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิม และออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้มาทดแทน เพราะนอกจากจะทำให้ธนาคารมีต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายที่ต่ำลง เห็นได้ชัดจากกรณีของ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ซึ่งหุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิมที่ธนาคารออกไว้มีต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายอยู่ที่ร้อยละ 4.85 – 8.25 ต่อปี แต่เมื่อธนาคารได้ไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิมออกไปและออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิใหม่ทำให้ต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายของธนาคารลดลงเหลือร้อยละ 3.50 – 5.00 ต่อปี เช่นเดียวกับ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ หุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิมที่ธนาคารออกไว้มีต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายอยู่ที่ร้อยละ 4.35 – 6.50 ต่อปี แต่เมื่อธนาคารได้ไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิมออกไปและออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิใหม่ทำให้ต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายของธนาคารลดลงเหลือร้อยละ 5.00 – 5.20 ต่อปี ยิ่งไปกว่านั้นหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวยังสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้เต็มจำนวน ทำให้ธนาคารมีเงินกองทุนที่แข็งแกร่งขึ้น ในขณะที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier1 Ratio : CET 1) ที่สูงที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 3 แห่งอยู่แล้ว จึงทำให้ธนาคารยังไม่มีคามจำเป็นต้องออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ในช่วงที่ผ่านมา

การศึกษาพบว่าหากธนาคารเลือกอำนวนยสินเชื่อเพิ่มเพียงอย่างเดียวจำนวน 2,389,170.00 ล้านบาท โดยไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ ธนาคารจะมีเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติจำนวน 28,670.04 ล้านบาท ที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 และธนาคารจะได้รับประโยชน์สุทธิจากการอำนวนยสินเชื่อเพิ่มในกรณีอัตราดอกเบี้ยสูงสุด อัตราดอกเบี้ยต่ำสุด และอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยเท่ากับ 307,844.55 ล้านบาท 77,886.94 ล้านบาท และ 192,877.69 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลประโยชน์ที่ธนาคารได้รับสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น

แม้ว่าทางเลือกในการเพิ่มเงินกองทุนจากการอำนวยการซื้อขายสินเชื่อเพิ่มเติมดังกล่าว จะทำให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์มากกว่าการใช้วิธีออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิ แต่ต้องคำนึงถึงว่าสินเชื่อที่ธนาคารปล่อยออกไปนั้นอาจไม่ได้ถูกจัดชั้นเป็นสินเชื่อชั้นปกติที่เพียงอย่างเดียว ธนาคารจะต้องมีการพิจารณาจัดชั้นสินเชื่อโดยพิจารณาจากปัจจัยด้านคุณภาพ คือความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ และพิจารณาจากปัจจัยด้านปริมาณ คือระยะเวลาการค้างชำระหนี้ โดยสามารถแบ่งได้เป็น ลูกหนี้จัดชั้นปกติ ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ ซึ่งมีการกันสำรองที่แตกต่างกันไป ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายและผลกำไรของธนาคาร

นอกจากนี้การที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มีนโยบายการบริหารแบบ Conservative จึงมีการบริหารสภาพคล่องอย่างระมัดระวัง เห็นได้จากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ธนาคารดำรงอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากในระดับต่ำเมื่อเทียบกับธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่รายอื่นในประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2556 – 2559 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ดำรงอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 88.93 ในขณะที่บมจ.ธนาคารกรุงไทย และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ดำรงอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเท่ากับเฉลี่ยร้อยละ 92.36 และร้อยละ 94.185 ตามลำดับ ทำให้ บมจ.ธนาคารกรุงเทพไม่เลือกที่จะใช้การอำนวยการซื้อขายสินเชื่อเพิ่มเติม และการออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 แต่ให้ความสำคัญกับความสามารถในการหารายได้ของธนาคารโดยการระดมเงินฝากและนำไปปล่อยสินเชื่อภายใต้นโยบายของธนาคาร เพื่อที่ธนาคารจะมีกำไรมาสะสมในส่วน of เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier1 Ratio : CET 1) เพิ่มขึ้น รวมถึงธนาคารยังเน้นการควบคุมดูแล ประเภท ปริมาณ และคุณภาพของ สินทรัพย์เสี่ยง เนื่องจากหากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ อาจทำให้ธนาคารมีสินทรัพย์เสี่ยงที่มีคุณภาพลดลง หรือมีมูลค่าสินทรัพย์และหลักประกันลดต่ำลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกำไรของธนาคาร เนื่องจากธนาคารต้องมีการกันสำรองเพิ่มมากขึ้น และทำให้เงินกองทุนของธนาคารลดลง นำไปสู่การลดลงของระดับของเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง

หากวิเคราะห์ความเสี่ยงซึ่งเป็นต้นทุนของการอำนวยการซื้อขายสินเชื่อเพิ่มเติม และการออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิ พบว่าในการอำนวยการซื้อขายสินเชื่อเพิ่มเติมของธนาคารพาณิชย์นั้น ธนาคารยังมีความเสี่ยงด้านเครดิต ซึ่งเกิดได้จากปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในของธนาคาร โดยปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ของลูกหนี้ธนาคาร หรือ การแข่งขันระหว่างธนาคารพาณิชย์ในด้าน การเติบโต การทำกำไร และความต้องการเป็นผู้นำในตลาด จึงอาจเป็นแรงกดดันให้ธนาคารมีการลดมาตรฐานการให้สินเชื่อ ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์มีต้นทุนจากสินเชื่อด้วยคุณภาพเพิ่มขึ้น เป็นต้น

ในด้านปัจจัยภายในของธนาคารที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านเครดิต ได้แก่ มาตรฐานการพิจารณาสินเชื่อ ประสบการณ์ของพนักงานในการอำนวยสินเชื่อ ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะเกิดการอำนวยสินเชื่อเกินมูลค่าที่แท้จริงของหลักประกัน การให้สินเชื่อเกินความจำเป็น หรือการขาดการสอบทานเครดิตที่ดี เป็นต้น ซึ่งเป็นผลให้ธนาคารพาณิชย์มีต้นทุนที่สูงขึ้น

ด้านความเสี่ยงที่เกิดจากการออกหุ้นกู้ ธนาคารจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ย หากอัตราดอกเบี้ยในตลาดลดต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามหน้าตั๋วหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่ธนาคารออก ในช่วงระยะเวลาที่ธนาคารไม่สามารถไถ่ถอนหุ้นกู้ด้วยสิทธิที่กำหนดได้ ส่งผลให้ธนาคารไม่สามารถที่จะไถ่ถอนหุ้นกู้ด้วยสิทธิเดิม และออกหุ้นกู้ด้วยสิทธิใหม่ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลงได้

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

เกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนที่เรียกว่า Basel Capital Accord หรือ Basel ถูกจัดตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการ Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) เพื่อใช้ในการกำกับดูแลเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับหลักเกณฑ์ Basel มาใช้กับสถาบันการเงินไทยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2536 เพื่อนำมาใช้กำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ให้มีความแข็งแกร่ง และสามารถรองรับความเสี่ยงและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ในอนาคต โดยหลักเกณฑ์ Basel ได้ถูกปรับปรุงโดยคณะกรรมการ Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) มาเรื่อยๆ จนถึงหลักเกณฑ์ Basel III ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

หลังจาก ธปท. รับหลักเกณฑ์ Basel III มาใช้กับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 หลักเกณฑ์ดังกล่าวได้มีการปรับปรุงในหลายด้าน รวมถึงการปรับปรุงคุณสมบัติของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่จะสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III ส่งผลให้หุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิมที่ออกก่อนที่หลักเกณฑ์ใหม่จะบังคับใช้ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III เนื่องจากหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวมีเงื่อนไขการจ่ายผลตอบแทนของตราสารแบบขั้นบันได (มี Step-up) และไม่มีเงื่อนไขที่จะสามารถลดมูลค่าตราสารดังกล่าวลง (Write-down) เงื่อนไขการตัดรายการออกจากบัญชี (Write-off) หรือเงื่อนไขการแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ เมื่อทางการจะเข้าช่วยเหลือทางการเงินหากธนาคารพาณิชย์นั้นมีปัญหาด้านฐานะการเงินในอนาคต จึงไม่สามารถรองรับความเสียหายได้จริง (Loss Absorption) จึงได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องทยอยลดหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III จากการนับเป็นเงินกองทุนจำนวนร้อยละ 10 ต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปี พ.ศ. 2565 หรือให้ทยอยลดลงร้อยละ 20 ต่อปี ในช่วง 5 ปีสุดท้าย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 จนถึงปี พ.ศ. 2565 และเพื่อไม่ให้เงินกองทุนลดลงไปธนาคารแห่งประเทศไทยจึงกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์สามารถออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III มาทดแทนเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินกองทุนทั้งในชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ที่มีคุณภาพดีและเพียงพอต่อการรองรับความเสียหาย

การปรับปรุงคุณสมบัติของหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่จะสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III ดังกล่าว ทำให้ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งในประเทศไทยได้มีการหันมาทยอย

ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III แทนหุ้นกู้ด้อยสิทธิเต็มที่ธนาคารไถ่ถอนออกไป เมื่อพิจารณาในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 3 แห่ง คือ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย และบมจ.ธนาคารกรุงไทย พบว่าธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ได้ทยอยไถ่ถอน และนับลดหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel III ลง ส่งผลให้เงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง มีอัตราส่วนลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2559 ทำให้ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย ได้ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิฯ มูลค่า 31,811 ล้านบาท และ 28,000 ล้านบาท มาทดแทนตามลำดับ ในขณะที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิในช่วงที่ผ่านมา

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุน ชั้นที่ 2 ของธนาคารพาณิชย์ โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินในการพิจารณาปัจจัยด้านความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้ โดยตั้งสมมุติฐานในการศึกษาว่าหากธนาคารพาณิชย์มีความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้สูง จะเป็นปัจจัยให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III เนื่องจากสะท้อนว่าธนาคารพาณิชย์แห่งนั้นมีการบริหารจัดการที่ดี ทำให้มีปริมาณ NPL ของธนาคารต่ำเมื่อเทียบกับสินเชื่อรวมที่ธนาคารปล่อยออกไป รวมถึงมีความสามารถในการบริหารจัดการต้นทุนทางการเงินของธนาคารที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีประสิทธิภาพในการหากำไรจากเงินลงทุนในส่วนของเจ้าของ และจากสินทรัพย์ของธนาคารได้ดี มีภาระหนี้ และภาระการจ่ายดอกเบี้ยที่ต่ำ ส่งผลให้ธนาคารมีสภาพคล่องสูง สามารถก่อหนี้เพิ่มได้ และมีความสามารถจ่ายดอกเบี้ยและชำระเงินต้นในอนาคตได้ดี

ผลการศึกษาพบว่า บมจ.ธนาคารกสิกรไทยมีความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้สูงที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทยก็ได้มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ ที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel มาทดแทน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 - 2559 รวมมูลค่า 28,000.00 ล้านบาท ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้างต้น สำหรับ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และ บม.จ.ธนาคารกรุงเทพ สมมุติฐานไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ค้นพบ คือ บมจ.ธนาคารกรุงไทย มีความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้ที่ต่ำกว่า บมจ.ธนาคารกสิกรไทย แต่ก็มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III

มาทดแทน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 - 2559 รวมมูลค่า 31,810.16 ล้านบาท ในขณะที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III แม้จะมีความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้ในระดับที่ใกล้เคียงกับธนาคารพาณิชย์อีก 2 แห่ง

ทั้งนี้การที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ในช่วงที่ผ่านมา ไม่ส่งผลกระทบต่อความแข็งแกร่งของเงินกองทุน และความเพียงพอของเงินกองทุนของธนาคาร เนื่องจาก บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้ดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดมาโดยตลอด และมีเงินกองทุนหลักของธนาคารมาจากเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Common Equity Tier1 Ratio : CET 1) ซึ่งเป็นเงินกองทุนที่มีคุณภาพสูงสุด โดยในปี พ.ศ. 2556 - 2559 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง เท่ากับร้อยละ 14.40 ร้อยละ 15.24 ร้อยละ 15.84 และร้อยละ 16.23 ตามลำดับ ซึ่งในปี พ.ศ. 2556 - 2558 ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง ร้อยละ 4.5 และปี พ.ศ. 2559 การดำรงอัตราส่วนดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5.125 ในขณะที่ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย มีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยงต่ำกว่า บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ในปี พ.ศ. 2556 - 2559 บมจ.ธนาคารกรุงไทย ได้ดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง เท่ากับร้อยละ 9.66 ร้อยละ 10.47 ร้อยละ 11.06 และร้อยละ 12.96 ตามลำดับ และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยงเท่ากับร้อยละ 12.02 ร้อยละ 12.88 ร้อยละ 13.79 และร้อยละ 14.27 ตามลำดับ จึงอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ได้มีการทยอยไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิม และออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้มาทดแทน เพราะนอกจากจะทำให้ธนาคารมีต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายที่ต่ำลง หุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวยังสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้เต็มจำนวน ทำให้ธนาคารมีเงินกองทุนที่แข็งแกร่งขึ้น

แม้ว่าในหลักเกณฑ์ Basel III จะกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier 2 Ratio) ในอัตราร้อยละ 2.5 แต่ไม่ได้บังคับให้ต้องดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง หากธนาคารมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง

(Tier 1 Ratio) เพียงพอที่จะครอบคลุมอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Total Capital Ratio) แต่ผู้ศึกษาเห็นว่าหาก บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 2 ที่มั่นคงเมื่อรวมกับอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 แล้ว จะยิ่งทำให้ธนาคารพาณิชย์แข็งแกร่งในด้านความมั่นคงของเงินกองทุนมากขึ้น

จากผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ด้วยการอำนวยการซื้อขายสินเชื่อเพียงอย่างเดียวมูลค่า 2,333,651.48 ล้านบาท โดยไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ ธนาคารจะมีเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติมูลค่า 28,003.82 ล้านบาท ที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 โดยธนาคารจะมีต้นทุนการอำนวยการซื้อขายเท่ากับ 69,776.18 ล้านบาท และมีรายรับจากกรณีที่ธนาคารอำนวยการซื้อขายสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยสูงสุด อัตราดอกเบี้ยต่ำสุด และอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยเท่ากับ 370,467.17 ล้านบาท 145,853.22 ล้านบาท และ 258,171.86 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งธนาคารจะได้รับประโยชน์สุทธิจากการอำนวยการซื้อขายเพิ่มในกรณีอัตราดอกเบี้ยสูงสุด อัตราดอกเบี้ยต่ำสุด และอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยเท่ากับ 300,690.99 ล้านบาท 76,077.04 ล้านบาท และ 188,395.68 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลประโยชน์ที่ธนาคารได้รับสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น

ผู้บริหารของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ให้ความเห็นว่า การที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่จะสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ในช่วงที่ผ่านมา ไม่ส่งผลกระทบต่อความแข็งแกร่งของเงินกองทุน และความเพียงพอของเงินกองทุนของธนาคาร เนื่องจาก บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้มีการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงในระดับที่สูงมาโดยตลอด และสูงกว่าเกณฑ์การดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด อีกทั้งเงินกองทุนหลักของธนาคารมาจากเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยง โดยมาจากกำไรสุทธิคงเหลือหลังจากการจัดสรรเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นเงินกองทุนที่มีคุณภาพสูงสุดอยู่แล้ว โดยในการตัดสินใจออกหรือไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่จะสามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III นั้น จะต้องเป็นไปตามนโยบายและหลักการที่คณะกรรมการของธนาคารเป็นผู้กำหนด อีกทั้งธนาคารจำเป็นต้องพิจารณาระดับอัตราผลตอบแทนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยในตลาด รวมถึงยังต้องคำนึงถึงโครงสร้างแหล่งเงินทุนที่เหมาะสม และความต้องการใช้เงินทุนของธนาคารในขณะนั้นที่ต้องมีความสอดคล้องกัน

ทั้งนี้ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ มีนโยบายการบริหารแบบ Conservative จึงบริหารสภาพคล่องอย่างระมัดระวัง แม้ว่าทางเลือกในการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 จากการอำนวยการซื้อขายสินเชื่อเพิ่ม

เพียงอย่างเดียว จะทำให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์มากกว่าการใช้วิธีออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ แต่ต้องคำนึงถึงว่าสินเชื่อที่ธนาคารปล่อยออกไปนั้นอาจไม่ได้ถูกจัดชั้นเป็นสินเชื่อชั้นปกติเพียงอย่างเดียว ธนาคารจะต้องมีการพิจารณาจัดชั้นสินเชื่อโดยพิจารณาจากปัจจัยด้านคุณภาพ คือความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ และพิจารณาจากปัจจัยด้านปริมาณ คือระยะเวลาการค้างชำระหนี้ ทำให้ธนาคารไม่เลือกการอำนวยการสินเชื่อเพิ่มเพื่อนำเงินสำรองจากสินทรัพย์จัดชั้นปกติมาดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 2 และไม่เลือกการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิมาทดแทน แต่เลือกที่จะยังให้ความสำคัญกับความสามารถในการหารายได้ของธนาคารโดยการอำนวยการสินเชื่อที่รัดกุมภายใต้โยบายของธนาคาร เพื่อที่จะทำให้ธนาคารมีกำไรเพิ่มมากขึ้น และนำกำไรดังกล่าวมาสะสม ในเงินกองทุนชั้นที่ 1 อีกทั้งยังเน้นบริหารสินทรัพย์ของธนาคารให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการควบคุมดูแล ประเภท ปริมาณ และคุณภาพของสินทรัพย์เสี่ยง เนื่องจากหากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ อาจทำให้ธนาคารมีสินทรัพย์ที่มีคุณภาพลดลง หรือมีมูลค่าสินทรัพย์และหลักประกันลดต่ำลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกำไรของธนาคารเนื่องจากธนาคารต้องมีการกันสำรองเพิ่มมากขึ้น และทำให้เงินกองทุนของธนาคารลดลง นำไปสู่การลดลงของระดับของเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง

5.2 ข้อจำกัดในการศึกษา

ในขณะที่ทำการศึกษานี้ หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่ไม่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ยังไม่สามารถไถ่ถอนได้ เนื่องจากยังไม่ครบกำหนด 5 ปี โดยธนาคารจะสามารถไถ่ถอนได้ตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม 2560 เป็นต้นไป จึงทำให้การศึกษาการดำเนินงานของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ในด้านการไถ่ถอนและการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ ยังไม่ชัดเจน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นอกจากที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ จะเน้นการให้ความสำคัญกับความสามารถในการหารายได้ของธนาคารโดยการอำนวยการสินเชื่อที่รัดกุมภายใต้นโยบายของธนาคาร และเน้นบริหารสินทรัพย์ของธนาคารให้มีประสิทธิภาพ โดยการควบคุมดูแล ประเภท ปริมาณ และคุณภาพของสินทรัพย์เสี่ยง ธนาคารควรพิจารณานโยบายการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็น

เงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III ควบคู่ด้วย เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านเงินกองทุนของธนาคาร นอกจากนี้การไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิเดิมและออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิใหม่มาทดแทน ยังทำให้ธนาคารมีต้นทุนในการระดมเงินกองทุนที่ต่ำลงได้ หากระดมทุนในช่วงที่อัตราดอกเบี้ยในตลาดมีความเหมาะสม

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาผลประโยชน์จากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 จากการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ และการอำนวยความสะดวกเพิ่ม โดย บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ได้รับผลประโยชน์จากรายได้ดอกเบี้ยจากการอำนวยความสะดวก แต่ยังไม่ได้รับศึกษาผลประโยชน์จากการนำเงินที่ระดมทุนได้จากการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิไปลงทุนต่อ ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาต่อว่าหากนำเงินที่ระดมทุนได้จากการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิไปลงทุนต่อจะได้ผลประโยชน์เท่าใด เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลประโยชน์จากการอำนวยความสะดวกเพิ่ม

รายการอ้างอิง

หนังสือ

วันทนี สุรไพฑูรย์กร และชูชัย ศรีคันสนีย์. (2548). Basel II & การบริหารความเสี่ยง (Risk Management). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัท ไฮ-ควอน มัลติมีเดีย จำกัด.

วิทยานิพนธ์

กุลอรณัฐ เชาวน์นุชอนงค์. (2553). เปรียบเทียบการบริหารจัดการด้านความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ก่อนและหลังใช้ Basel II : กรณีศึกษาธนาคารกสิกรไทย. (สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ.

พรทิพย์ ผึ้งไผ่งาม. (2555). การบริหารความเสี่ยงสินเชื่อภายใต้หลักเกณฑ์ Basel III : กรณีศึกษา ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 4 แห่ง. (สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ.

พิรพร บรรณาการ. (2552). การศึกษาผลกระทบของหลักเกณฑ์เงินกองทุนต่อสินทรัพย์ ที่มีผลต่อการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). (สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ.

สมรัตน์ กิตติวัฒน์วรกร. (2551). ผลกระทบของ Basel II ต่อเงินกองทุนและการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ : กรณีศึกษาธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กแห่งหนึ่ง. (สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์,

เสนีย์ อารีรัตน์. (2553). หลักเกณฑ์ Basel กับการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย.

(วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์.

เสาวลักษณ์ ทรัพย์ยุทธ์. (2557). ต้นทุนค่าเสียโอกาสจากการดำรงเงินกองทุนสำหรับสินทรัพย์เสี่ยงของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ภายใต้หลักเกณฑ์ Basel III. (สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ.

เอกสารอื่นๆ

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). (2556-2559). งบแสดงฐานะทางการเงิน. รายงานประจำปี.
 ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน). (2556-2559). งบแสดงฐานะทางการเงิน. รายงานประจำปี.
 ธนาคารสีกกรไทย จำกัด (มหาชน). (2556-2559). งบแสดงฐานะทางการเงิน. รายงานประจำปี.

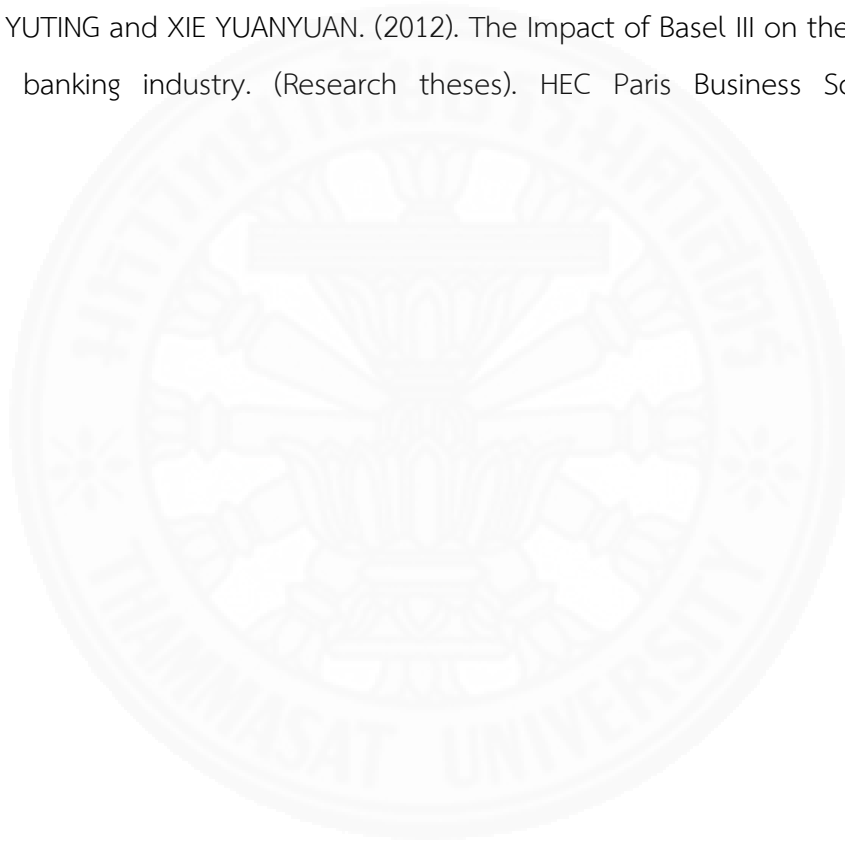
สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2551). อัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์. สืบค้น
 เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2559, จาก <http://www.bot.or.th/>
 ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2551). Basel III หลักเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงิน ภายหลังจากวิฤ
 การเงินโลก. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2559, จาก <http://www.bot.or.th/>
 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ. (2556-2559). การเปิดเผยข้อมูลการดำรงเงินกองทุนตาม Basel III. สืบค้นเมื่อ
 วันที่ 1 กันยายน 2559, จาก <http://www.bangkokbank.com/>
 บมจ.ธนาคารกรุงเทพ. (2556-2559). งบแสดงฐานะทางการเงิน. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2559,
 จาก <http://www.bangkokbank.com/>
 บมจ.ธนาคารกรุงไทย. (2556-2559). การเปิดเผยข้อมูลการดำรงเงินกองทุนตาม Basel III. สืบค้นเมื่อ
 วันที่ 1 กันยายน 2559, จาก <http://www.ktb.co.th/>
 บมจ.ธนาคารกรุงไทย. (2556-2559). งบแสดงฐานะทางการเงิน. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2559,
 จาก <http://www.ktb.co.th/>
 บมจ.ธนาคารสีกกรไทย. (2556-2559). การเปิดเผยข้อมูลการดำรงเงินกองทุนตาม Basel III. สืบค้นเมื่อ
 วันที่ 1 กันยายน 2559, จาก <http://www.kasikornbank.com>
 บมจ.ธนาคารสีกกรไทย. (2556-2559). งบแสดงฐานะทางการเงิน. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2559,
 จาก <http://www.kasikornbank.com/>
 บมจ.ธนาคารธนชาติ. (2559). ประเภทความเสี่ยงที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์. สืบค้นเมื่อวันที่
 11 ธันวาคม 2559, จาก <http://www.thanachart.co.th/th/>
 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.). (2556-2559). รายละเอียด
 ตราสารเงินกองทุนชั้นที่ 2. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2559, จาก <http://www.sec.or.th/>

สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA).(2556-2559). การศึกษาเรื่องต้นทุนค่าใช้จ่ายในการออก
หุ้นกู้. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2559,จาก <http://www.thaibma.or.th/>
สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA).(2556-2559). หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถใช้นับเป็นเงินกองทุน
ชั้นที่ 2. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2559,จาก <http://www.thaibma.or.th/>

Thesis

FANG YUTING and XIE YUANYUAN. (2012). The Impact of Basel III on the European
banking industry. (Research theses). HEC Paris Business School, France.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 4 แห่ง

สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

หน่วย : ล้านบาท

	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
บมจ.ธนาคารกรุงเทพ	42,325	43,228	45,046	56,226	68,841
บมจ.ธนาคารกรุงไทย	59,516	56,458	56,147	76,371	91,128
บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	33,166	33,525	36,067	49,490	65,087

หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปีของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย, 2555 – 2559

สินเชื้รวม

หน่วย : ล้านบาท

	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
บมจ.ธนาคารกรุงเทพ	1,608,726	1,757,239	1,782,233	1,868,903	1,941,093
บมจ.ธนาคารกรุงไทย	1,525,241	1,711,090	1,897,989	2,027,440	1,909,359
บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	1,326,732	1,438,978	1,527,080	1,609,887	1,697,581

หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปีของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย, 2555 – 2559

รายได้ดอกเบี้ย

หน่วย : ล้านบาท

	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
บมจ.ธนาคารกรุงเทพ	95,260	100,405	103,480	103,814	102,443
บมจ.ธนาคารกรุงไทย	102,245	111,403.00	118,625	132,525	129,229
บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	96,174	106,226	113,578	114,354	115,873

หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปีของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย, 2555 – 2559

รายจ่ายดอกเบี้ย

หน่วย : ล้านบาท

	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
บมจ.ธนาคารกรุงเทพ	40,308	44,526	44,483	46,304	38,445
บมจ.ธนาคารกรุงไทย	43,676	46,921	49,323	51,657	42,264
บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	32,593	33,428	30,446	29,341	26,195

หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปีของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย, 2555 – 2559

กำไรสุทธิ

หน่วย : ล้านบาท

	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
บมจ.ธนาคารกรุงเทพ	33,089	36,035	36,491	34,400	31,815
บมจ.ธนาคารกรุงไทย	23,527	33,929	33,191	29,541	33,544
บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	35,260	41,325	46,153	39,474	40,174

หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปีของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย, 2555 – 2559

สินทรัพย์รวม

หน่วย : ล้านบาท

	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
บมจ.ธนาคารกรุงเทพ	2,418,838	2,596,507	2,759,890	2,835,852	2,944,230
บมจ.ธนาคารกรุงไทย	2,253,762	2,514,770	2,739,366	2,815,330	2,689,445
บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	2,077,442	2,290,045	2,389,137	2,555,305	2,845,686

หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปีของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย, 2555 - 2559

ส่วนของผู้ถือหุ้น

หน่วย : ล้านบาท

	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
บมจ.ธนาคารกรุงเทพ	273,614	296,052	323,643	362,031	379,245
บมจ.ธนาคารกรุงไทย	180,264	206,090	232,142	250,298	279,147
บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	200,822	237,007	280,686	312,213	353,912

หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปีของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย, 2555 – 2559

หนังสือ

หน่วย : ล้านบาท

	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
บมจ.ธนาคารกรุงเทพ	2,145,224	2,300,455	2,436,247	2,473,821	2,564,985
บมจ.ธนาคารกรุงไทย	2,073,498	2,308,680	2,507,224	2,565,032	2,410,299
บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	1,876,621	2,053,038	2,108,451	2,243,092	2,491,956

หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปีของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย, 2555 – 2559

กำไรจากการดำเนินงาน

หน่วย : ล้านบาท

	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
บมจ.ธนาคารกรุงเทพ	40,302	44,917	45,084	43,030	39,624
บมจ.ธนาคารกรุงไทย	31,390	41,707	39,923	35,146	40,607
บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	48,981	56,303	62,994	54,482	55,796

หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปีของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย, 2555 – 2559

ดอกเบี้ยจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
บมจ.ธนาคารกรุงเทพ	40,308	44,526	44,483	46,304	38,445
บมจ.ธนาคารกรุงไทย	43,676	46,921	49,323	51,657	42,264
บมจ.ธนาคารกสิกรไทย	32,593	33,428	30,446	29,341	26,195

หมายเหตุ. จากการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย, อ้างอิงจากรายงานประจำปีของ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกสิกรไทย, 2555 – 2559

ภาคผนวก ข

คำถามประกอบการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บมจ.ธนาคารกรุงเทพ

1. ท่านคิดว่าการที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ไม่มีการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิดังกล่าวในช่วงที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อทางด้านความแข็งแกร่งของเงินกองทุน และความเสี่ยงโดยรวมต่อธนาคารหรือไม่
2. อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการศึกษาซึ่งได้แก่ อัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ต่อสินเชื่อรวมอัตราส่วน NIM อัตราส่วน ROA อัตราส่วน ROE อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity ratio) และอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage ratio) สามารถใช้อธิบายเหตุผลที่ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ ตัดสินใจไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิในช่วงที่ผ่านมาได้หรือไม่ หรือมีปัจจัยอื่นที่ใช้ในการตัดสินใจ
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า หากธนาคารเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 ด้วยวิธีการอำนวยสินเชื่อเพิ่มเพียงอย่างเดียวจะทำให้ธนาคารมีต้นทุนที่สูงกว่าการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่สามารถนำมาใช้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ Basel III แต่ก็ส่งผลให้ธนาคารได้รับผลประโยชน์จากการเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 2 สูงที่สุด และนี่คือสาเหตุที่ทำให้ บมจ.ธนาคารกรุงเทพไม่ออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิในช่วงที่ผ่านมา

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวธิดิมา ประเสริฐรัฐลักษณะ
วันเดือนปีเกิด	7 พฤศจิกายน 2530
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บริหารสินเชื่อพิเศษ
ประสบการณ์ทำงาน	2554 – ปัจจุบัน : เจ้าหน้าที่บริหารสินเชื่อพิเศษ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ 2553 – 2554 : นักวิชาการคลัง กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

